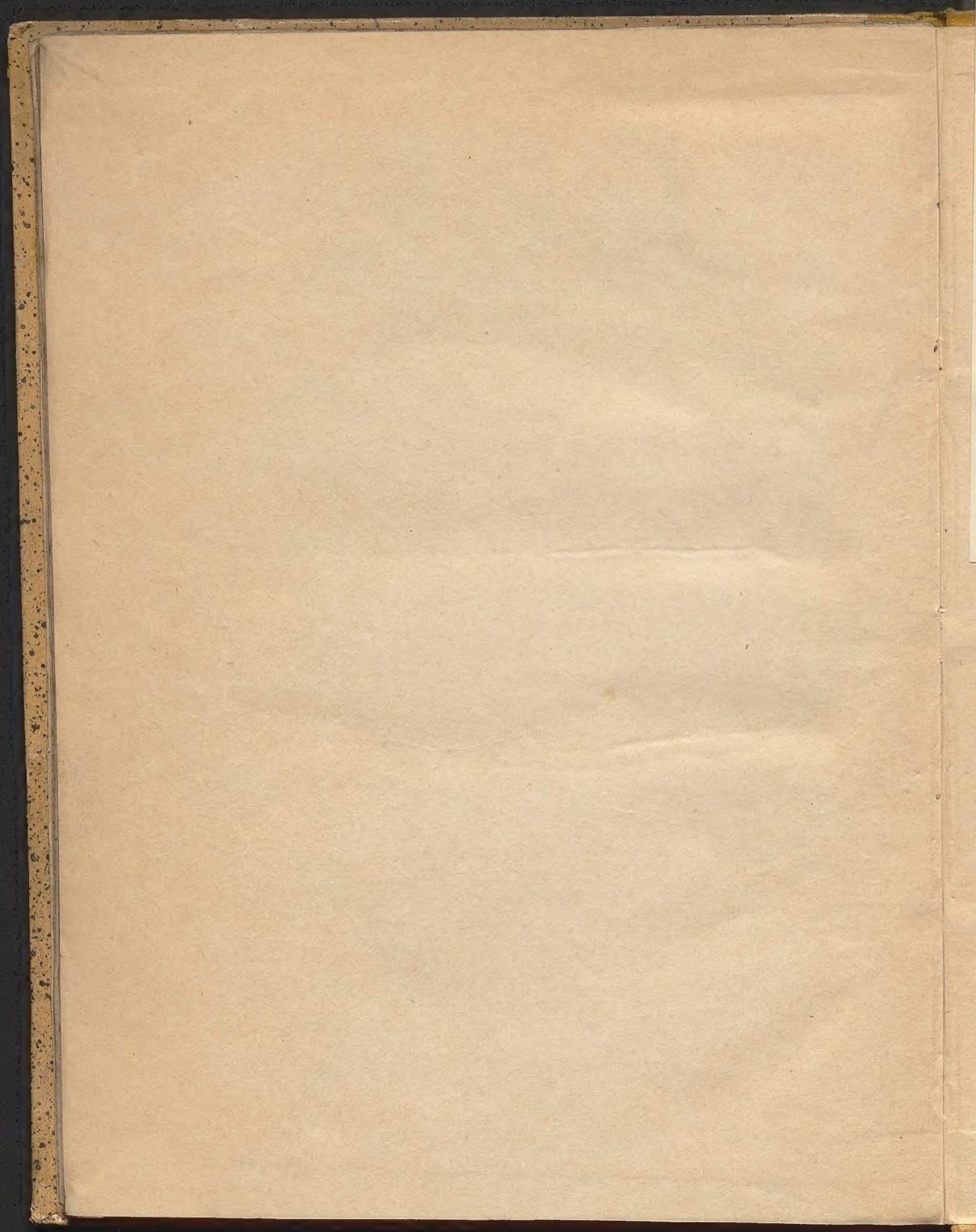

Ex 1456

229,146

Rabbin.
II, 911

Māte Faserleo:

Akhir jatin. 1559.

מחר יין

ביאור חדש טוב ונחמד על מגילת

אסתר שחבר החכם הבלל אריא רבי ווילנא

מלפלא חריפא: חד בריש מחבתא: רבקהלא

קריפא: עד ואלה בישראל קריקת הכתוב

אשר שמו נודע בישראל הנאון ונחמד בסדר

בן הקצין והנודע כפר ישראלי

הקרא אסתר יין

דכסם בקרימונה אשר תחת תשנת ארבעה עשר

פוליסה: סגת כולא ימ"ש ה' את עמו

על ויצנא קונטי ובביתו

229, 146

Domine

Dr. Meissner

ענין פשוט

מדרש הנעלם

אמר רבי שמעון בן יוחאי ווי לחאי בר נש דאמר חני מלי אורייתא אחינא לאתחזאר ספורין לעלם ומלין דהדיוטין דאי חכי אפילו בזמנא דא יכולין למעבר אורייתא במלי דהדיוטין בשבח יתיר מכולהו דאפילו אינו קפסירי דעלמא אירא בנייהו מלין עליאין יתירין אי הכי ניוול בתרייהו ונעביד מינייהו אורייתא אלא כל מלי דאורייתא חכין עלמא עלאה ועלמא תתאחד אחד מתקלא אתקלו ישראל להתא מלאכי עליא לעילא במלאכי עליא כתיב עושה מלאכי רוחות הא באחרא עלאה בשעת דנחתין להתא מתלבשין בלבושא דחאי עלמא ואילא מתלבשין בלבושא דחאי עלמא לא יכלין למקם ולא סביל להון עלמאוי במלאכי כך באורייתא דברא עלמא וברא לחו כיון דנחתא לחאי עלמא אי לא מתלבשא בלבושא דחאי עלמא לא יכל עלם למסבל ועל דא סיפורי אורייתא לבושי אורייתא חוי חאי מאן דמחשב דהחוא לבושא היא אורייתא סמך ולא מלה אחרת תפח רוחיה ולא יחא לו חלק בעלם דאתי ובגין כך אמר דוד העתה גל עיני ואביטור נפלאות מתורתך וכוז כתב הרב שם טוב בפירושו לספר המורה חלק א' פרק לו' וז' ראוי לך חסעין שהדע כי כל דבר שיושג במראת הנבואה אמנם הוא משל לענין אחר והסובר שהוא משל לכד הוא רשע והסובר שהוא אינו משל הוא סכל אבל יחויב שיסבור בו בענייני יחד עכ"ל ולוח אומ' ש"כ לא ימלט מהיות חודק ופנים לספור מגילת אסתר שאמרו ז"ל עליה פ"ק דמגילה שנאמר ברוח הקדש כשאר כתבי הקדש כי מאשי אילקח ראוי לכל חמין

וכמו ששאר כתבי הקדש יש להם נגלה ונסת' כן בוודאי קרה לנו במגיל' זו ואמ' אף כי סיפור המגיל' הוא יתר שכל התור' חלויות בו כאמ' במסכ' שבת פ"ר עקיב מאי דכתיב ויחייצו תחתיה החר וגו' מלמד שכפז עליהם תר כגינית כו' אמר רבי אבא מכאן מודע' רבה לאורייתא אמ' רבא כבר קבלוח דף כד עמוד סל' כימי מרדכי שנאמר סני תכין דכסוסא סעטל דכקית עסס וקביל לוריקבלתודני כללל דכל יס' וליוו קביל לוריקס בעלמ' אפילו ענלס אסתר דכתי' וקבל סוסודים וקבלו סוסודי' עכתי לים מאי וקבל סל דל עסס דליוסו סוסודי' כלל' סוסודי' עכ' סיפורים אילו הם חלבוש כשאר סיפורים אורייתא כמאמר הקדוש רבי שמעון בן יוחאי : ואני

משה בן ככור אבא מרי תפרנס ישראל והמנחין משה

שליט הנקרא משה איסרליש מקראקא חייית' בתוך הגולה אש' נחגלינו מעירינו בשנ' שיו' לפ"ק מחמת עפוש האויר לפ' וחיינו גרים בארץ לא לנו בעיר שירלוב מקום אשר אין תאנה ונפץ וכמעט מים אין לשתות כי אם כתחבולת עיר אשר במסכנו' תאכל בח' לחם ועץ אין בח' להסכן בו ולא יכלנו לקיים ימי הפורים במשתה ושמחה להסיר יגון ואנחה אמרתי אקומה ואשמש במפעלי אף חכמתי עמדה לי כי פקודי ישרים ששמו' לב' ולקחתי תחת לשוני דבש וחלב ונתתי לכי לתור ולדרוש כוונת המגילה הנמשל בדבריה ופי' כל מלך מחירין א ב ז ז ומלה

חקרמה

ואעפ שאין ליערבו' שיהיה זה שאמרנו
באלו הענינים אך אמרתי הואיל וכל מה
שחננו הנח בנוי על גלילי השכל ועמודי
החכמה האמית' נחזיק טובה לחכמים
אשר יסדו לנו ואין לתרחיק שזה יחיה מכלל
הענין שבה ואם אין יהיה הדבר נדרש
לעצמו וחמורה הטחורה הה' המילוכון
בין ענינו כו' ואני אומ' אף על פי שידעתי
שדברי לא יחיה על גלילי השכל בנוי מ
לשמוע הן ראויין ואם לא יועילו לא יזיקו
ואולי לפעמים האמית' מהם כבדק יבדקו
ולא יהא לא דרשה בעלמך שעל המקרי
סמכתיו כדרך הראשונים חכמי החלמוד
שכת' הרכ המור החלק ג' מ' על עניני
הדרשות' להסאצל החכמי' כדמו' מליצות
שיר לא שהדבר החוץ עניני הסקוק כו'
והתפרסו' הדרך החו' בזמן החו' וזו עושין
אורזו הכל כאשר יעשו המשורר' מומרי
השיר אמרו ול' חני בר קפ' וית' תחיה לך
על אוניך אל חקרי אוניך לא אוניך מלמד
שאם ישמע אדם דבר מגו' ישים אצבעו
בהוך אוני ואני תמיה אם זור' חתנ' אצל
הסכלים כן יחשב שו ענין המקרא' איני
חושב שא' ממי ששכלו שלם יחשב ואר'
אכל הוא מלי' שיר נאס' עכ' ל גם חשבתי
ואמרתי ללבי צאה וראה במשל חקרמוני
שיסורו מלפניו מבחשו ארץ ומעוף השמי'
יחכמו וידוע כי לא היה ולא נברא' ולכן
גם דברי לא יחיו רק כדמות דרשה ואין
משיב' על הדרש' אף כי מגילת אסתר
בפנים אחרים הוא נדרש' וקראתי מאמ' זה
מחיר יין כי נראה עין בעין כי
מחיר יין ומשת' הקנהיו
טפחת' הוא אף עשיתיו וכזוה אורח ואשבח
לאל בורא כל יש מאין' שעזני ער הנח
ולולי עזרתה לי כמעט שני דומה נפשי כי
מותר האדם מן הבחמ' אין והבאני המלך
חדריו בית היין לתקן בחסרו מאמ' מחיר
יין וכן יכני בחסדו לחיות בן עין ולהג'
בחורתו

מלה ומלה ובדקתי כו' ער שירי מגעתי
כי חספון נחמד למראה והנסתר הוא עין
הדעת ומצאתי דרך ישוב' אור אשר עליו
יסובבו כל דברי מגלה אסתר' שחזק
רמוז על כלל ימי האדם עד יום מותו
מעניני בני אדם אחביו ובני גילו' עין לא
ראת' אלים וולתך יעשה לסתכלו ושמותי
הדברים בספר בכתובתי לחיות שמור' לו
לעת וקנתי' ואל יחשדנו המעין שכך אני
כעני שאוכל לחבר ספרתי' או לדבר דברי'
נגד מלכים ולא אבוש' כי ידעתי שאין
בארי באר מים חיים רק מקור יבש' רק
שמתי נגד עני' דברי חכמי המחקר אשר
דברתי בכל ספר חכמנחקר' אמ' כל מאמ'
לא ימלט מחלוק' אם שכוון אמרו אל האמ'
בכל דרכיו או כיון במקצתו או לא כיונו
כלל והנ' חלוק הכרחי אשר אין להמלט
ממנה וזכו אני אומ' אם כוונתי אל האמת
אין צריך לי התנצלות כי כבר אמרו קבל
האם ממי שאמר ואם אכיון במקצתו כבר
גם התנצלותי בעל המאמר ול' בהקדמתו
לספר המאמר אמר ול' אמ' אחד מן החכמי'
לא תושט חטאת על מי שהביא קצתו מן
הדברי' הנכונ' כאשר לא הגיע אל הכלית'
ואם ח' שלא אכיון אל האמת בשום פנים
ולא בדבר אחד ממנו' מ' אסמך דעתי בכ'
דברים הא' באמרם ול' כל חרשיים טובין
וחרשי' דאורייתא ביטין וכל פטפטיי'
ביטין ופטפטיי' דאורייתא טובין פי' חרשי'
ר' ל' שתק' פטפטיי' ר' ל' דבור וכזוה אני
אומר אף אם לא אכיון המאמ' כלל מ' לא
אצא מכלל פטפטיי' דאורייתא דטבין וכדרך
שאמרו אם נבטלת התנשא' השנוים כבר
קדמתי שהקנתי בימי הפורים' ולא יהא
אלא כאחד ממשלי הנערים אשר עושין
במליצות ושירים אשר מכל' הדברי חוררה
המה מנוערי' ואכ' לא יהא דברי אלא
כאחד מהן מ' ראוי לשמוע איהן מצורה
לזה דברי בעל העקיד' פ' תרומ' אמר ול'

גברא סימת שבחא דמרך כולך • ולכן
אקצר מילולי ויהיו לרצון אמרי פי ותתון
לבי לפניך ה' צורינו ונאלי •

בתורתו מחיר יין • ובו אתחיל ואומר •
בעזר אלרישקו אשר עלי גומרי אשר לו
דומיה תהלה • בטאמ' ר' חנינ' לתהומ' •
גברא

בימי

אחשורוש וגו' לחיות
שספורי מגילת זורמוי
על ימי הלח של אדם מיום הולדו עד שובו
לעפרו • לכן התחיל במילת ויהי שדרשו
ז' פ' ק דמגילת כל מקום שנאמר ויהי אינו
אלא ימי' של צער כו' כמו שדרשו ז' פ' ק
דערובין נוח לאדם שלא נברא משנברא
בו • ולזה הם ימים של צער ודע כי האדם
מחוב' מחיותו וצורתו כהסכמת כל החכמים
ונקרא כפי החכמים איש ואשה כידוע
ממשלי שלמה עליו השלום בננותו
האשה וזרעו שבתו האשה המשכלת גם
אפלטון היה קורא לצורה זכר לחם נקבת
כמו שבאר הר' המורה פ' ד' ח' אגס וזכרו
החכמים ז' חכמי התלמוד באמרם פ' המוכר
את הספני' אמ' רב כל מח שברא הק' בזה
זכר ונקב' כראו ואף לזיהו זכר ונקב' כראו
כו' אשר הכוונ' נ' כ' על החומר והצורה
הנקראים זכר ונקב' ולזיהו חומ' המחבר
מבין שניהם כמפור' מן החכמים וכמו שאני
עתיד לבאר אלה ולכן אמר שזו היא כוונת
הספ' בענין אחשורוש שהוא הזכר וושת'
שהיא הנקבה האשה וזה כמו שאבאר
אלה ואמר בימי אחשורוש שהוא האדם
בכלל ונקרא אחשורוש על שם צורתו • כי
הוא המשלם מזהות האדם והיה מה שהוא

וקרא לצורה אחשורוש כי הוא א"ח ור"אש
זכר דרש פ' ק דמגילת אחשורוש אחיו של
דאש • וזה כי כבר ביאר הרב המורה ז' ל'
ח' פ' שאח ואחור • ואמר מצד שיתוף
השלוש מצד שיהא אל כל דבר מוכן להתחל
אל דבר אחר כמו ש' חמש חריוע חוכרת
אשה אל אחות • ולכן קרא הצורה אח כי
חומ' מוכן להתחבר אל החומר ואפשר
שהוא לשון אחיו אלכסנדרוס כי חומ'
מתאחד על החומר כמו שנאמר במעשה
בראשית והיו לבשר אחד • וקראו ראש
למעלתו כי הוא ראש ועקר לאחותו שהוא
החומר וכוח מצניו בבנימ' שקר' לבניו אחי
וראש על שם יוסף שזיה אחיו וראש לו
כידוע ממדרש • ולוא יקשה אליך שיק'
האמצעי שבמלת אחשורוש כי היא נוספת
במלה כשין ישכר גם כי לקח המשל
במה שאירע שהוא המלך אחשורוש •
ואמר הוא אחשורוש המולך כו' ר' ל' הוא
האדם הידוע ודרשו ז' המולך מעצמו כי
ל' היה מורע המלוכה • ובזר' גילו לנו
עומק הדברים כי בא' אדם יוכל למלוך
מעצמו ובחירה תלו' בו להיזר' כאחד
ממלאכי עליון ואינו מורע ממלוכו כו'
שדרשו ז' פ' ר' עקיב' אמרו מזה לילוד
אשר בינינו גם כי יוכל למלוך מעצמו
ובבחירתו על כל נמצא העול או להשתעב'
לח' כמו שדרשו וירדו בדגת דים וכו' רודי'
לא וכו' כו' דרשו ז' פ' ק דמגילת המול' אמ'
רב מול מעצמו א' לשבח וא' לגנאי • אל'
לשבח דלא היה איניש דחשו למלך כוונתו
ואמרי ליה לגנאי דלא חזי חזי • ל'
למלכתא וממון יתירתא הוה דיהיב •
רצו בזה כי הבחירה שכיר אדם לפעמים
היא

חיה לשבח ופעמי' לגנאי כי בנטורו אל
המו' הוא שבה לאדם וגדול ממלאכי שרת
ווחו רלא חשיב אינש למלאך של עולם
כוותי' אמנם בנטותו אל הרע הוא לגנאי
ולקח למשל וממון חרבה הוא דיהיב ר' ל'
שעיקר כוונתו ותכליתו הוא אסוף הממון
ואמר שמלך מהודו ועד כוש ר' ל' מתחיל'
לירחו הנקר' הודו כי הוד וחדר לפניו ותכל'
חושק' בו כמו שדרשו במדרש קהל אשר
העולם נתן בלכם ואת העולם נתן בלכם
אדם יש לו עשרה בנים והקטן מלא ריעין
ואוהבו יותר מכולן ועד כוש שהוא יום
המיתה שחוא המחשיך פני הבריות והוא
העדר הכרוך בעיני כל חי ונקרא' כפי
החכמים חושך כמו שביאר המורה ח' ג' פ'
בפסוק יוצר אור ובורא חושך ולכן כנה'
אות' בכוש שהוא לקח בעורו וחושך מאד'
תארו' והנרא' שזו כוונתם באמרם וידברו
במשה באורות האשח הכושית אשר לקח
ר' ל' שחי' נקדר ממנו' כאו' חית' אשה כוש'
מתח' ונעדרת וראח מה נפלא מאמרם פ' ק'
דמגילת רב ושמואל חד' אמר הודו וכוש
מסוף העולם ועד סופו וחד' אמר וואצל וו'
הם ויש להקשות למח' אמרו מסוף העולם
ועד סופו ולא אמרו מתחילת העולם ועד'
סופו ואם אין לו תחל' אין לו סוף כי מאמר'
מוסכם לחוקר' כל שאין לו ראשון אין לו
אחרון ושאין לו תחילת' אין לו סוף או למח'
לא אמרו מתחיל' העול' ועד תחילתו' לא
נר' שבאו להעי' על כוונתנו מר' אמר הדא
ומר' אמ' חדא ולא פליגי' כי ידוע שאדם נק'
עולם קטן כמו שבאר באריכ' המורה ח' א'
פ' א' ולכן אמר שחורו וכוש מסוף העול'
ועד סופו כי א' הוא מתחיל' ימי אדם וחשני'
בסופו והם כל ימי עולמו ולהעי' על סודם
אמרו מסוף העולם ועד סופו ולא אמרו
מתחיל' העולם כו' כי לידת האדם הוא ג' כ'
סוף העולם א' שהם ימי העיבור שנקרא'
גם כן עולם כמו שדרשו ר' ל' הנה' כרכי

נפשי נגד מי אמרן דוד נגד ח' עולמו' שדר'
בחן' דר' במקו' אמו ואמר שיר כו' והשני
שאמ' שחורו ועד כוש סומכ' וו' לוו בבחינ'
כי כצל ימינו עלי ארץ ואם אלף שנים יחיה
כלא חיה יחיה ובבחינ' וו' הם סומכ' וו' לוו
ועל דרך זו דרשו ג' כ' כי הוא רודר' בכל
עבר הנחר מתפסח ועד עזר' רב ושמואל
חד' אמר תפסח כסוף העולם ועזר' בסוף
העולם וחד' אמר תפסח וקצת בהדריוהנ'
פ' ג' כ' כדרך זו יאלא שלגבי שלמה שהיה
מחכמי ישראל ומביאה נהן לו עוד מלוכה
יותר מבאחשורוש וזו כי תפסח הוא ע' ד'
כבש כשב וכמו שבאר הרב המורה שדרך
הנביא' והחכמי' לרבר בדרך זו ובאר שמל'
בוהלים הוא כמו חובלים וכן תפסח הוא
מלשון תפסח מלשון ספחני נא שחוא'
סיוס יציר' הולד במעי' אמו שמתחיל'
להתרכס ולספוח יחד כמו שנאמר טרם
אצרך בכטן ידעתיך וגו' עד עזר' שחוא'
נאמר על עולם הבא שהוא הכל עזר' וחדר'
לפניו ולכן אמר שהיה מושל מתפסח ועד
קצת בכל עבר הנחר שחם נחרי' גן הויצא'
מן העדן ווחו במלכי ישראל אבל במלכי
א' ר' עז' אמר שמלך רק בהודו ועד
כוש שחוא יום המית' ולא יותר כי אין לחם
חלק לע' ה' ידוע כי אמרם מסוף העול' ועד
סופו ולא אמרו מתחילת העולם ועד סופו
יש לי בו דבר נאו' אוכירו לך הנאף עלן' פי'
שאינ' מענין מאמרנו וזו כי גם לפי פשוטו
הוצרך לומר מסוף העולם ולא מתחיל' כי
כבר דרשו ר' ל' ביומא פ' הויצא' העולם
מאמצעו נכרא שנאמר בצקת עפר למוצק'
ורבני' ידובקו וגו' חמוצק' הוא הנקרא בפי'
החוקר' מרכו הארץ וא' מתחילת הארץ
הוא האמצע וחצדדי' הם הסוף ולכן
הוכרח לומר מסוף העולם ועד סופו
ווחא מבואר למבין' ונחזור לדברינו
אמר שמלך על שבע' ועשר' ומא' מרי' נקט'
סנין זו המוכ' בכשירה שבנשים שנאמר

ויהיו ימי חיי שרה מאה שנה ועשרי שנה
ושבע שני ודרשו ו'ל בת מאה ככת עשרי
לחטא וכת' ככת ו' לוי' וזו היא מעלת
שרה אכל רוב העול הוא בחפץ בן' כבן' ו'
וכן כ' כבן' ק' וזו אמרו בכאן שבע ועשרי
לננין המועט קוד' ולא נקט במנין הגדולות
ממא' כי אמרו ו'ל בן מאה כאילו מת ובטל
מן העולם ואמ' שאלו השנים הם מדי' ר'ל
שעוסק כהנהג' חסדינו ואסיפת חסמונות
שהוא כלל המבוקש לרוב בני אדם ואינ'
חושבין על הכלית הנפשי אשר אח' מותן
ואפשר שמדי' ר'ל לשון ריב ומדון כלום
שבכל שניו יש לו ריב ומדון עם יצור הרע
לכבשו כמו שאמרו ומושל ברוחו מלוכד
עיר ואמר שבע ועשרי ומאה מדינה כי כל
שנה ושנה יש לו ריב ומדון מיוחד באמרם
ו'ל פ' החליל בכל יום ויום יצור של אדם
מתגבר עליו כו' נקט יום לט' ער' חנ' ספר
על ימות האדם וחזר לפרטן דרך פרט
מה שנוהג בעולמו וידוע שים האד' נחלקי'
לג' חלקים שהם ימי העלי' הנקראים ימי
נעוריו ימי הבחר' הנקראים ימי העמיד'
ימי תירידה שהם של ימי הזקנה ולכן
חתחיל מימי העלי' לחורו' בהן דרכי בני
האדם לכן אמר ויחי בימים החם וגו' וכבר
נילו לנו במגילת רבתי שישיבה זו אינ' לפי
פשוטו אמר בשבת לא נאמ' אלא כשבת
ישיב שאינו ישיב כבר ידעת' מאמר הרב
המורה בחקרמתו ו'ל ודע כי מפתחור
הנכת כל מה שאמרו חכמים והנביאים ו'ל
הידעת אמית' הוא הכנת המשלי' וענייניה
ופי' מילותיה' שהם לפעמים משתפכי' או
מושאלי' או מסופקי' וכאד' ס' פ'ט כי פ'
כטא הוא נאמר על גדולת הש' ועצמותו
אשר אינו יוצא מעצמו והוא פ' כי יד על כס
ית' וביאר גם ש' פרק'א כי מלך ישיב
הנאמר אצל חש' הוא מורה על הממחה
כלא סינוי כמו ש' מושיבי עקרת הכיר
מעמידה ומקיימה וכן נאמר בירושלים

בשנת

שלש למלכו וגו' חוסיף
ביאור כי מיד שיחיה:

האדם בן שלש שאוגמלוהו משד' אמו כ'
זמן הנקת התינוק הוא כ' חדש שהם ב'
שנים מיד מתחיל לידע משוב ועד רע כמו
שאמרו ו'ל בן ג' שנים חכיר אברהם ארז
בוראו שנ' עקב אשר שמע וגו' ואמה שמיד
לפתח חטא רובץ ומרחיל לילך אחר
תאותיו חגשמוית למשוך במשת' ושמהח
תמיד כמו שנ' ברשעים ננסכה ביו' וגו'
ואמר שעשה משתחוו' לכל שריו ועכריו
הפרתמים ושרי חסרונות לפניו דע כי
באדם הם מקצת אברים שהם במדרגת
חשרים כגון הלב והכבד והראש מלך
לכל אברים ומקצת אברים הם במדרגת
עבד' לכן אמר שעש' משתחוו' לכל אבריו
שרים ועבדים לא ימנע מאחד מהם חיותו
ואמר שאלו שרים ועבדים הם חיל פרס
ומדי' כי ידוע שבאדם הם שלימיות
הנקראים בפי החכמים שלמות ראשון
ושלמו אחרון הראשון הוא מעלת חסדות
הנקרא שכל האנושי חנתלה כלו במדרגת
טובות ונקרא בפסוק זו מדי' ופרס הוא
מלשו שכר כאמר' ע'ם לקבל פרס ואור' על
שלמות האחרון שהוא שכל העיוני והוא
תכלית האדם ובז' נתלה עונש ושכר האדם
כי לא תהיה הצוא' לבחמו' כמו שכת' הרב
פרק ב' חלק א' ולכן אמר פרס קודם מדי'

ובמלאת

הימים האלה וגו' וכבר ידוע שירוק שם מלא הנאמר אצל חסידים שם מלא כל הארץ כבודו שפי' חרב המורה חלק אפרק יט שנאמר בענין חשיבות ומעלה כמו שנ' ומלא ברכת ה' ומלא אותו חכמה לב יוכן אמר במלאת הימים האלה כלומר כשחשב שהכליתו ושלימותו הוא כימים האלה ר'ל בזה העולם תחת השמים שהם חקק ימים הנזכרים ואינו חושב שיש לו שום שלימות ותכלית אחר וזאת זאת לכן עשה משהה שבעת ימים כל שבעת ימים חגג תלילת ור'ל כל ימי אמר שחוט בקר והרג צאן כי חשב שאין חשבון בשאול אשר הוא חולק ומה תקט שבעת ימים כי כל ימות האדם נמנה בשבעת שבעת וחס שבוע אחת וחזא דהיקף המצות וכן נאמר בכני אילב וזה כי הקיפו שבעת ימי המשתה יאמר לך העם הנמצאים בשושן הברית למקמן ועד גדול ר'ל שמתחבר עם רשעים ומושב לצים השמחים אליגיל וחולכים אחרי תאוותם הן קטן תגדול ואנחנו מדקדק עם מינוש בסעודה כחפז מאנשי ירושלים שלא היו מסובים בסעודה אלא אם כן יודעים מינוש עמהם בחצר מנח ביתן המלך ודרשו במגלה רבתי ר' יהודה ור' נחמיה פליגי ר' יהודה אמר גינה מבחין והצר מבפני ור' נחמיה אמר גינה מבפנים וחצר מבחוץ אמר ר' פנחס אני מקיים דברי שניכם כשהוא היה רוצה היה עושה חצר וכשהיה רוצה עושה אותה גינה כיצד פורש את הוילן ועושה חצר קופל את הוילן ועושה אותה גינה עכל הנאמר ומי יתן ואדע איך אר פנחס שמקיים דברו שניה אם לא על פי כוונתו שהוא מבואר וזה כי אמר שעושה משהה זו בחצר גינה בית המלך וקרא לשכל ואדם חצר גינה בית המלך הקבל והוא הנקרא גן עדן במקשה בראשית כמו שכתב הרב בעל העקדה

הן כי מגיע לאדם באחרונ' לוס' שבתחילת נערתו מהפך הרביים הראוים והולך בשדירות לבו ועושה הנאותיו ומשתויעם חיל פרס ומדי ר'ל כי השכל והמחשבה שהיו לפניו והיו מוכנים להנעת השלם אשר לא חנע להשחמש בהן במיני החתכולו להמציא תאותיו וקראן פרטומי שהוא לשון שררה כי באמת הם במעלה עליונה לזכות להן ושרי המדינות לפניו וכבר ביארתי מה הם שריו והמדינו ואמר את עושר כבוד בהראותו מלכותו ואר

יקר תפארת גדולתו וגו' ר'ל שמתגאד בראותו את יקר האדם ותפארתו מתחת השמי' על כל מיני הנמצאו וידוע כי קניני האדם הם בכלל ג' חסד העושר והכבוד והמעלה ולכן נגד השכל אמר את עושרי וכנגד הכבוד אמר כבוד מלכותי ונגד המעלה אמר את יקרי תפארת גדולתי כי באמת הוא יקר תפארתו ולא כשנים הראשונים כמו שבואת יתחלל מתחלל חסדו וידוע וגו' ואמר ימים רבים שמוני ומאת יום לחוריות על ענין נפלא וזהו שביאר שמתגאד בראותו שהוא נמצא הנכבד תחת כל הגלגל העליון וידוע כי הגלגל נחלק לשש מעלות חציו נראה על הארץ וחציו נסתר כי האופן מפרשן ומחלקן לשנים והנה בכל יום תמיד מאה ושמונים מעלות נראים מאה ושמונים נסתר וחזו שאמר שמונים ומאת יום ומלת יום הוא רומז על הגלגל כי הוא גולם להיות יום וליל וכל הזמן נמשך אחר ההנע' שהיא חלוצה בגלגל ופי' יום הוא זמן כמו חנה יום ה' מא' או יומו יא' ותנה לא אמר שעשה משהה שמונים ומאת יום אלא שעש' משהה לכל שריו וגו' בהראותו את עושרו וגו' ר'ל כי בראותו את גדלו עשו משהה כמו שביארנו ולכן חזר עכשיו ואמר

העקרה מבואר שער ופרשת בראשית
ורמוז הרב המורה חלק ב' פרק ל' ולכן
אמר כאן שבחצר מנרה ביתן שחננו השל
לחבין ולהשפיל רחוקך האדם בו אחר
חאותו וזהו בחבלי חנו' והע שמה שקר'
כאן חצר גינת ביתן ולא קראו גן לבד כמו
שקראו במעשה בראשית הוא לחוסיף
ביאור לדבר עמוק בארחתו הפילוסופים
האמתיים וזהו כי השכל החיולני שבאדם
אינו אלא הבינה לבד מוכן לצאת מן הכח
הפועל לכל אשר חפץ האדם ימנו והוא
כלוח מוכן לקבל כל הצורות וזה ביאר
אלכסנדר הפילוסוף וחביון בארוכה חרב
שם טוב בפירוש לספר המורה חלק א' פרק
ס"ח ולזה קראו חצר גינת ביתן כי חצר זו
גם כן אינו אלא הבנת ראוי להיות גינה
ראוי להיות בירז ביד האדם לכנותו או
לנטוע ולזה חלקו במדרשים המעולים חד
אמר חצר לפנינו מנינה כו' כמו שהלכו
בעצמו בסוד גן עדן ר' יהודה אומ' גן
גדול מעדן שניקנאו בו כל עצי עדן אשר
בגן אלהים ר' יוסי אומר עץ גדול מן
שני טעם האלהים גן בעדן מקדש וגו'
וביאר בעל העקדה בשער ז' כי מחלוקות
שרבי יהודה סבירא ליה שיוחס האדם
שהוא גן אל העולם בכללו שהוא העולם
השפל ובבחינה זו חנן גדול מעדן כי עקר
עולם השפל הוא האדם ור' יוסי סבירא
ליה שחנן הוא העולם השכלי שהוא
עולם המלאכים וכונה כחכוב שנטע זו
חנן בתוך העדן חליון אשר ממנו יושפע
תמיד וכתב עוד שם וזהו ענין כל הנטיעו'
ותננים והמרדסי אשר דברו בהם הכתובים
ותחכמים ע"ל ומעתה כוננתנו מבואר
כי ר' יהודה שסובר שגן הוא האדם נערך
אל עולם השפל אזיל לטעמיה ואמר גם
כאן כי חנן מבחוץ ורחצ'ר מבפנים כי
סבירא ליה כי גוף האדם קרוי גן והשכל חצר
ואם כן אי אפשר להעריב חנן אצל העולם

השכלי כי אין יחס ודמיון בין בדבר נשם
לשאינו נשם וע"כ עדן הוא עולם השפל
והוא גדול מן ר' חנניה סבירא ליה כדעת
ר' יוסי וע"כ אומר כי החצר מבחוץ וחנן
מבפנים ר"ל ששכל האדם קרוי גן ואי
אפשר להעריכו אל העולם השפל שהוא
נשמי רק אל עולם השכלי והוא העדן
וגדול מן וסמר כי רחצ'ר מבחוץ כי
השכל החיולני הוא כח מעורב בגוף או
נקשר בגוף ואם כן יתכן לומר עליו שהוא
מבחוץ ור' יהודה אומר שהוא בפנים להיות
נקייר המושכלות נקנית בו ועל כן ראוי
לומר עליו שהוא מבפנים מצד בחינה זו
והדבר אל עמוקים מאד במהות השכל
והמשכיל יבינם ואמ'ר פנחס כי הוא
יקיים דברי שניהם ר"ל שהוא יגלה סודם
כשחיה רוצה חיה עושה אותה חצר כו'
ומה נפלא זו למי שיבינהו וזה כי חילון
הוא המסך המבדיל בינינו למן אלקים ית'
כמו ש' עונותי' כ' חבדילו וגו' לזה כשפורש
חילון נשא חצר כמו שהיה בלדתו נעדר
מכל טוב ומותר האדם מן הבהמה אין
אמנם כשמקפל חילון זו נעשה גינה והוא
שקונה המושכלות כלם וראוי לקרותו
גינה המורגל בפי החכמי' ואמר חנן כרפס
וגו' וחשקות בכלי חב וגו' והשתיה כדרת
וגו' להמשיך חדרב כפי פשוטו של משל
ולחרכות תקנוני וחאות שחולך אחריהם
ובורה עשה שלמה ע"ה ב' כי בחלון ביתי
וגו' והנה אשר זונה וגו' פעם בחוץ
וגו' זכתי שלמים עלי וגו' וכל אותה
פרש' שכתב חרב המור' בהקדמתו שכולו
הוא משל ואחריו מלחמסיך ואחר
חאות החמריות והמשילם לאשה זונה כו'
וכתב לבסוף ולא תקוה ממני למצא כל
ענייני המשל במשל כי זה כולו המשך
חדברים כפי פשוטו של משל כו' עד אם
תטריח לבקש כל דבר ודבר במשל יוצאם
לאמ'ר דבר' עד שיטוך מן הענייני המכונים
מחירין ב א 2 ו במשל

הוא מין ירק המוזכר בדברי' בדיני מרו' שיוצאים בו בפסח. תכלת הוא עמרא מן החי הצבוע בדם חלוץ שהו' מין דג שהוא החי ודע כי הצומח נחלק לב' חלקים הא' ממנו הם צמחים הקטנים במיני חדשאים אשר הוכח הצמח אינו חוק בהן מאד ועל כן הם קטני' על הארץ. והשני הם האלנות אשר גדולים מעל הארץ. והחי נחלק לג' חלקים חלק הא' בתנוע' חשט כרגים אשר במים. והשני בתנועת החי החולך על הארץ והג' בתנועת העוף המעופף על פני רקיע חשמו' על כן התחיל לספר המדרגות השפלה שבצמח שהוא הכרפס וממדרגת השפלה שבחנועת החי שהוא תנועי' חרג שהוא התכלת ואמר אחכ שמאי המדרגות יעלה וישג אחכ עוד מדרגות יותר גדולי' וכנגד עניני' השני של הצומח אמר חבלי בוי' שהוא תפסתן הנקרא עץ שנאמר ותטמנהו בפשתי חעץ וכנגד תנועת החי אמר ארגמן על גלילי כסף וחבלי ארגמן הוא צמר חבלי' מן החי החולך על גלילי כסף וד' כי הרגלי' כגלילי' וירוצו ואמ' שהן של כסף כי כל חנועת בעל החי אינו אלא משום כוסף ותשוקה שיש לו אל הדבר המתנועע איו ואלו לא היה זאת הכוסף והתשוקה לא ינועע כמו שבאר חרמ' כל' בספרו המור' חלק ב' פ' ד' ומת נפל' אמאחו בחבלי' בוי' וארגמן כי מורה בהשיג טבעי הנמצאות יוכל לעמוד על סוד הכלאים והשעטנו שהוא אחוז בחבלי' בוי' וארגמן צמר ופשטים יחדיו. וכבר ידענו בשלמה ע"ה שמרוב ידיעתו בטבעי' כל הנמצאות כמו שנאמר וידבר מן הארז אשר בלבנון וגו'. ועמד על סוד טעמי' תורתו' עד שהשיג כל טעמיה ולא נעלמה ממנה רק פרה אדומה שאמר עליה עמק עמק וגו' וכדור הוא כי חרדע סוד תמצאותו בכללו עליוני' ותחתוני' יוכל לעמוד על סודי' התורה כי כולן אל אחד בראן ומרוקת אחד נתן : ונקט

במשל' א' ויטריחוך לפרש עניני' איו פירוש לחם ולא חושמו בו לפרשם ותגיע סוד החטאת אל זאת החזייה אשר יהא בה רוב החכמי' כו' פ' הוית מדרב' דברי' הבאי זבן אומר בכאן שכל אלו הפסוקים הם ליפות פשוטו של משול במיני' תענוגים ותאוות ולא נחננו לפרש של' נצא גם כן למין החזי' גם כי נוסף במשל' זו שהו' מעש' שאירע והוצרך לכתבמה שנעשה אמנם מאחר שאני חושב כל דברי' התורה ודרש' בעלמא כמו שהקדמתי בהקדמתי אס' כן למח' גרעו פסוקים אלו מכלל' ולכן אפרש בעור' הש' כל דבר וד' שבא להוסיף דבר כנמשל' אמר

חור

כרפס ותכלת וגו'. חור הוא לשון שררה מלשון חורי יחודה ור' שמראה גאותו ושררתו בכל מדרגות העולם שתחתיו ולכן מתנשא לאמר מי אדון לי. ויותר נאות לפרש כי אמר תחלת שחולך אחר תאוות עס חצר גינת ביתן שנתן לו המל' הק' בה להתבונן בטבעי' הנמצאות כולן ולהשכיל מהן מה שאפשר בכח האדם להשיג ותוא אינו עושה כן. והולך וסדר הנמצאים זו אחר זו כסדר צביון וזה שידוע שמעלת הנמצאים בעולם הם ד' הדומם והצומח והחי והמדבר. והנפשות לתן הן ג' כי הצומח יש לו נפש הצמחי' והחי נפש החיוני' והמדבר נפש הסדברי' ולדומם אין לו נפש כלל ועל כן לא רמו בכתב זורק או חג' בעלי הנפש אשר ראוי להתבונן בהן להיור' כל אלו נמצאי' באדם כמו שהתחיל ראש הרופאים ספרו הנפשות הם ג' זאין חלוק לנו בזה אם האמת שהם ג' נפשות או נפש אחת מתחלק לג' כחות אלו ואם תרצה לומר ולפרש חור מלשון חור ונקט גם המחצב יחיד רמו בכאן כי חור מורה על המחצב אשר נחצב מכורות עמוק' נקיב' מתחתית הארץ וברפס הוא מעלת הצומח כי כרפס

שרמו במקרא זו שהשכל נחמו חק בזה
לאדם להיות מתבונן בדרכי המצאים
ולעמוד מתוכן על סודי מעמי התורה
חזר ואמר אבל האדם אינו עושה כן רק
הולך אחר תאוות לבו

והשקות

והשקות
בכלי זרוב וכלים
מכלי שוני כלי זהב
הם תאית חנשים והגיד לנו שחולך אחר
האות חמשל שחרפה היא לנו וקראן כלי
זהב כי האשח נקראת כלי כמו שאמרו אין
האשח כורתה חברית אלא מי שעשא כלי
ולתראות יפיים אמר שהם כלי זהב כמו
שפי למעלה שהארם נמשל לזהב ואמר
כלים מכלי שונים כי לא יספיק באש אחת
רק נשים רבות לתרבו תאותו כמו שבאר
חמורה חלק ג' פרק ט"ו וז' לענין גדול
כמעט אסור הקדש והוא מניע רוב התאות
חמשל וחמדתו כי בחתחלף גופי הקדש
תוסיף התאות כי לא יתעורר אדם לגוף
א' שחגיל בו תמיד בחתעורור לגופו
מתחדשות חלוקי חצורות עכל וקרא
למעשה חצו והשקות בכלי זהב כאמר ז'ל
שוהה כעצמו עד תנ' ספר סררו תרע זל
אדם בנקרותו וספר כי במובה שחגני
ש' רחינו שנתן בו שכל לתשכיל ולחשני
בכלל העולם חולך בו אחר תאותו ואמר
אחר כני

והשתייה

והשתייה
כדתגול ר"ל
ואל תאמר כי
ואדם מוכרח במעשיו וזה אינה כי השתייה
המוכרח היא כדת אין אונס כלל והבחירה
היא ביד האדם לעשות טוב או רע כי כן
יסד מלך מלכי המלכים ית' וית'על כל לב
ביתו ר"ל שר העולם ונקר' בפי הפילוסופ'
שכל הפועל שהוא נקר' רב ביחו כי העולם
כללו חו"ב' א' והוצאות עליו כיוצא לעש'
כצוץ א' שואץ כמו שאמרנו'ל הכל ביד
שמים חוץ מראש שמסורולן אין אדם
מוכרח כלל רק שמי'ר היתה לו כל מה
מחיר יין ב ב ב 2 ii שקושה

ונקט מצות שעטנו' יותר משאר מצות כי
היא מצות מקובלת לא שכלית בתחלת
הדעת והוצא מצות שהשטן והאומות מ'
מקטרגים עליה ואחר שהשלים ב'המדרגו'
הצומח וב'המדרגות החי' באר מדרגו' הג'
הנשאר מן החי שהוא עוף המעופף ונגדו
מ'עמודי שש' כי הוא מעופף על פני רקיע
השמים ועומד כשש קצוות העולם שהם
המעלה והמטה וד' רוחות העולם ואמר
מטות וזה וכסף נגד החי המדבר הנמשל
לוחב וכסף שנאמר איכה יעל וזה ואל
הקרי מטות אף מטות כי אף ראשי המטות
הנוכרי' ואמר רצפת כהטו ושש ודך וסוחר'
לחורו שמכל הנמצא' לא נחל מן האדם
ששם האמצעיים לא נחסרו ממנו וזה כי
ידוע שכל מדרגה מן ד' יסודות אלו יש
אמצעיים המצדפין אל האלמוג הוא אמצעי
בין המחבב והחצומח ואספוג הימני אמצעי
בין הצומח וחחי והקוף הוא אמצעי בין
החי והמדבר וזה אמרו רצפת ר"ל שאי הג'
דבר' מרצף ומצרף הדברים יחד ואמ' כהט
ושש הם מדרגו' האמוג שהם בדברי' האמוג
חלבני' וחאמוג תאדו' ונגד חלבן אמר כהט
שתרגו' אונקלוס קרסליטי' שהוא לבן ושש
הוא שש אדום כהרגומו בעמודי שש' דר
ח' ונגד האספוג הימני כדמרג' כרבא דינא
רבה' וסוחר' הוא הקוף ששנית' הם מלשון
הקפה וסחירת' ולכן ספר כל מדרגות
הנמצא' בעולם השפל ולמעלה לעולמות
העליונים דחיינו עולם הגלגלים ועולם
השכלי כי כבר בארתי בתחלת דברי' שכל
דברים אלו מדברים נגד ימי הנערות שאז
אינו ראו' לחרוס לקלות לחשיג לעולמות
העליונים שהשגתן נקרא מעשה בראשית
ומעשה מרכבת והם אקרא ראו' ללמד
בימי הנער' כדאמר ר' יוחנן לר' אליעזר תא
ואגמרך מעשה מרכב' א"ל אכתי לא קשאי
ר' עדין לא זקנתי ועל כן לא רמוז במקר'
זו רק דברים הנמצאים בעולם השפל ואחר

שנאמר במשלי חנוך לנער על פי דרכיו ונו
ונראה שזו היא כוונתו כאמרם הנבעל
לערל קשה לפרש הימנו ר"ל כי כל חומר
הנבעל ליצר הרע הנקר ערל וטמא קשה
לפרוש ממנו ולזה הסכימו כי במקום
שבעלי תשובה עומדים אפילו צדיקים
גמורים אינם עומדים ולזה אמר הנח
ביום השביעי כטוב לב חמל' וגו' להבי'
את ושתיוגו וחמאן חמל' וגו' .
ר"ל אם הרג' בהאוחו אף אם יתן לב לשו'
ולשלוח אחר ושת' הנח' שתמש' אצורחו
ותכא אליו ותכא אחר עצתו בדרך טובים
וחמאן ולא תכא ואמר ששלח אחריו ביום
השביעי כטוב לב דמלך בין ודרשו ר"ל
שבשבת וזהו ר"ל שבשבת יש לאדם נפש
יתירה ואז ראוי יורר שישב מחמאן
מבשאר ימות החול ואז נכון שיהחרט על
חמאן לשלוח אחר דמלכה לבא אליו .
ואמר כטוב לב המלך בין ר"ל כי בשבת
ינוחו הגופות מעמלם ועסקים ומתעסקים
לפעמים בחורח הנקרא יין שנאמר חביאני
אל בית היין וגו' ואמר ששלח אחריו
שבעת הסרסים מחומן כותא חרבוניא בנת'
ואבגתא ותר וכרכס ותכ' המשרתים פני
המלך אחשוורוש חנו' כי זכחות הם שנתנו
באדם לשרת המלך אחשוורוש שנאמר
וחם כח המשוהף והשומר והזוכר והמדמ'
והמחשב והשופט וכח מחקורר עם כולן
והחם ז' המשרתים הנזכרים הנח מחומן
נגד כח המרמט שמחומן ביה שמרמז
חדברי' שאינ' בזה מלשון כיוח ושלל נגד
המשחף ששולל וכוונת כל מיר שהרגישו
התרגשות מבחוף ומרכיבת יחד . חרבוני'
נגד כח השופט ר"ל אל תחחר במרעים
ולכן אמר כשריב וחרחר בינכם חוה
שופט ביניהם על כן נקר בשמו חר' בנת'
בנת' ואבגת' נגד השומר והזוכר לכן שניהם
לשון אחד וכבר ידעת אמרם זכור ושומר
בדבור אחד נאמר ושניהם לשון גר'
שמתאסמים

שעושה . ואחר שספר כי יצר לב האדם
רע מנעוריו מתחיל לומ' שלא די שהולך
אחר תאוות לבו והם הרברי' שיצרו מתאוה
להן שהם הערב והמועיל אלא עושה גם
כן דברים שאין להם תאוה כלל אלא הם
מעשה בחמיות כמו שנ' למען טפות הרוח
את הצמאה שפירשו להרבות עונו' שנפשו
רוח מחז' ואין בהן יצר הרע כלביש' שטמנו
ודומיהן עם הצמא' עם עוונות שנפשו של
אדם מתאוה להן . וידוע כי אלו הדברים
אינן נמשכים אלא מחום הרע כמו שבאר
בארוכ' בעל העקיד' שער יב כי פעולת בני
אדם נחלקו למין אשר יפנה אל תכלי' והם
הטוב והעב והמועיל אש' דברו הפילוסו'
המדייני' וכל אלו נמשכים מצד השכל הואיל
ויכונו אל תכלית מה אמנם חמין חשני
אשר מצד החומר אינו מקבל שום תכלית
כי אם אל הפסד ופחיתתו כו' . ולזה אמר
כי

גם

ושחי המלכה עשתה
משתח נשים ולא
אמר משתח לנשים אלא ר"ל כי החומר
תנפסד תגרמו בושת' גם שלמה ע"ה קראו
במשליו אשר זונח שנאמר שירת זונת'
ונצורת לב והיא אשר איש צם כן כמו
שביאר הרב המורה בהקדמתו לה' אוראה
כי מלת ושת' היא מלות שית וזו ראשונה
היא נוספת כמנהג הלשון לחי' וזו נוספת
בראשית המלך ונשארו אותיות שית ולכן
אמר כי ללא די במשתח של אחשוורוש
חזוכר אלא שגם היא עשתה משתח נשים
כאותן שרעתן קלות וזה המשתח עשתה
בבית המלכות של אחשוורוש שהוא גוף
האדם הנק' א בית כמו שאמר שלמה ע"ה
בעצלותים ימך המקרה ובשפלור ידיים
ידלוף חבית ופבואר שזו חבית הוא בית
מלכות אחשוורוש חזוכ' . והנה חזר וספר
מי שהרגיל עצמו בנערותו על דרך הנזכר
לעיל . קשה לפרש הימנו כמו

שמתאספין חננימ' לחוכר' ושמרן בור
לביצירה. כן כחור' אלו מאספין כל
ההרגשות ושומרין אותם. וחר' הוא נגד
המתעורר ושזה דרכו תמיד לומר תרתיר
מה לך נדר' וזה מלך אחר או מלשון לא
תסורו אחרי לבבכם כי הכל חו' מנח המעור'
כ' כס' נגד המחש' כי הוא מלשון כר' וכס'
שחושב' על משכבו שזרעיוני על משכבו
סליקו' ואמר שר' מלך שלח אחריה כל
כחור' נפשו שתשוב אליו וחבא אליו
בכתר מלכות בראשה ר'ל שחש מעשים
טובים המכונים בכרז' כמו שנבזר נזיר
אלהים על ראשו ותעסק בכתר חורז'
שחא המונחת לכל וחיא הכתר מלכות
אשר בת מלכים ימלוכו ואמר להראות
העמים את יפיה כי טובה מראה היא אם
תעשה מעשים טובים ונחמדים ואמר
ותמאן ושרי' לבא ולמשוך
אחריו כמו שכתבתי
למעלה כי הוא קשה לפרוש ודע שאמ' ל'
פ' המגיל זה לשונם ותמאן המלכה מכרי'
פריצותה הואי דאמר מר שניחם לדבר
עבירה נחכנו מאי טעם לא אתאי אר' ימי
בר חנינ' למר שפיר' בה צרעת במתניתא
הנא בא גבריאל ועשה לה זנב וכו'. כוונת
אל מה שאמרנו כי ושהי פריצותה חיתור'
וחי' האשה הרעה ובזר' שניחם לדבר
עבירה נחכנו ומה שלא באה היא מטעם
שפיר' בה צרעת המינו' וכבר באר החכם
בעל העקידה כי הצרעה בא על דגופי
עבירות הנמשכות מארבע לית' שבאדם
בחרת תהייל מהלב' שמכחה תולדות
חמים וגורם דבת לשון הרע וזבא מנסור'
חרוז הנמש' ממר' הירוק ובא מודון וכעס
הנמשך ממרה אדום וכאח מרוב חמדה
הנמשך ממרה השחורה וכמו שהאריך
בכל זה בעל העקידה פ' מצורע. וכל אלו
העניינים נמשכים מושהי' וס'ר שעשה לה
זנב ר'ל להיות נדמה לשאר בהמות וחיות

שיש לחם זנב ולא לילך בדמות איש ואל
זו חכונ' דרשו ואמרו ויבן' אלהים את
הצלע חד אמר זנב היה כי חומר האדם
הוא חומר הבשר' אלא שנתוסף בו השכל
הדברי וכל זה רומז על דערי' ושהי' וס'ר
נאות אמר שנברא עשה לה חונב מלשון
גבר וגבירה שהוא האדם בעצמו ומאחר
שלא רצתה לבא ולמשוך אחריו ע'כ חמת
המלך בערה בו ודע שאמרנו במגלת רבתי
ר' יודן ר' לוין בשם ר' יוחנן כל מקום
שנאמר בסגולה זו מלך אחשוורוש במלך
אחשוורוש מדבר וכל מקום שנאמר מלך
כחם משמש קדש וחול ומע' יחבאר לך
שרצונם לומר כי חמת מלך מלכי המלכים
בערה ע'ד ס' ויחר אף ה' ובערה על רוע
פעלילי האדם שעושה כל מה שבא חספור
עד הנח' ומתחיל ומגיד הרע הנמשך מזו
וזה אמרו ויאמ' המלך וגו' עד אחר הדברי'
הא' הוא מכוון בדרך זו כי אמ' שהמלך
הק' כח מתיעץ עם החכמים יורעי' העיני'
חמה מלאכי העליון וכמו שאמרנו ול אין
הק' בה עושה דבר עד שנמלך בפמלי' של
מעלה וזה אמרו כי כן דבר המלך לפני'
כל יורעידת ודין והוא כ'ר של מעלה
ואמר הקרוב אליו כרשנא וגו' דע שהר' קנט'
פ' ויצא באר בלבן סודות' עמוקות וכת'
סמוך לזו מציו' בכראשית רבה אמרו ול'
ש' ויאמ' חידעתם אר' לבן בן נחור
חידעתם את מי שעתיד ללבן עונותיהם
של יש' שנ' אם יחיו חטאיכם וגו' וכתב שם
וגדולה מזו מציו' באגדה א' בפסוק ויאמר
חמן למלך אחשוורוש ויאמר חמן זו מדה
הדין למלך אחשוורוש זה הק' בה שאחרית
וראשי' שלו כי וחרפו למיר' הדין המקטרג
ומעתה ניתן לירשות לפרש מקרא זה לפי
דרכינו וחש' יפחד בעד יזמ' ל' אכזהב
הדברים בכיבוד רק ברמז מזבן למשכיל'ם
וזה כי שבער חשרים רואי' פני המלך
חמוזכרים בפסוק הם שבעה חידועים
לחכמי

לחכמי האמת חכמי הקבלה והם רואים
פני המלך רעליון יתעלה יתברך והם
יושבים ראשונה במלכות והם שרי פרס
ומדי כי הם משגיחים לתת לאיש כדרכו
הניתלים בעיון האדם ובמעשיו ומכונים
פרס ומדי כמו שכרנרזי לעיל ויש
התעוררות בשמות חשרים תחת כרשנח
מלשון ראשון והוא תחלת הבניין והוא
בראשון אעפי שאין ראשונה ממשי שת
דרשון פקדמגילת וכמדרש רבתי אמרו
מלאכי חשרת לפני הקב"ה אם יתקיים
עצרו של רשע זו מי מקריב לפניך כו'
שת"ר מי מקריב לפניך שרי תורים הוא
השנייה והוא סוד תורים שיסודם אש
כמו שכתב דר"ק נט' פ' ויקרא ועוד קראו
שת"ר כי הוא רשת פרוש לרון כל נמצא
אדמה מלשון אדם ותחתיו הנוספ' הוא רומז
על שמה בפסוק לך ח' הגדולת והגבורה
והתפארת כו' תרשיש הוא סוד'ים תרשיש
מרס מרסנא חמה למודי'י ששם חדין של
מעלה גמול ונחת' והו מלשון מרסין את
הדם ממוכן הוא המן הנוכר ולכן התחיל
לקטרג והתוכתבו פקדמגילת כי איכא
במדרש שממוכן הוא דניאל והבן זה וחשי'
יכפר עונותיו ואמר שהמלך נחניעץ עם
יועציו כדבר מר לעשות במלכו ושתי
הנוכר לעיל שהוא האדם אשר לא רצתה
לעשות מאמר בעל'ה אחשוורוש ולמשוך
אחריו ואמר המקטרג כי לא על המלך
לכדו עוהה ושתי וגו' ל' כי לא לכד עשרה
עבירות שבין אדם למקום אלא עשרה
עבירות שרע כהן לשמים ולבריות וכבר
דרשו ז"ל סאה מליאח עונות אין מקטרג
בהן אלא גול וכן במבול לא נחתום
גור דין אלא על החמס כמו ש' כי מלאך
הארץ חמס גולות אמר גם כאן כי לא על
המלך לכדו עוהה ושתי הנוכרת אלא על
כל חשרים והעמים אשר במדינות המלך
אחשוורוש וראה שכאן אמ' במדינו המלך

אחשוורוש ולא חספין לו לומר סתם
במדינו המל' כי ככאן במלך חדיום מדבר
ר'ל סעותה על כל העמים שהם בעולם
השפל שהוא מדינות המלך אחשוורוש
המוכר לעיל ואמר כי צא דבר המלכה
וגו' והיום הזה וגו' ר'ל שאם לא יענוש
חרשע על חטאו היה חלול השם בדבר
כי ילמדו אחריה לחבנות בעליתן שהוא
צורתו באמר' ראו רשע זו שלח אחר אשתו
ושת' ולא באה אליו למשוך אחריו והוא
רשע וטוב לו גם אנחנו לא נלך בדרך לא
טובים וזה אמרו חינוס האמרנה שרור
פרס ומדי וגו' וכבר גילית' לך ריש המגילת
מדין שרי פרס ומדי וכן אמר כאן שכל
אחת חמורד בצורריו וכדי בזיון וקצף כי
באמ' זה גורם סילוק חשג' חש' מן הארץ
באמר' מדוע דרך רשעים צלחה וגו' וכבר
ביאר הרב חמורח חלק' בפ' להשגחה
שמוז המעות מצאו הכופרי מקום למעות
ולכן אמרה מרת הדין לפני הקב"ה אם
המלך חטוב יצא וגו' ויכתב בדתי פרס
ומדי ר'ל המה חג' ספרים שנפתחים בר' ד
שחמה דתי פרס ומדי הנזכרים ולא
יעבור אשר לא תבא וגו' ומלכותה יתן
לרעותה הטובה ממנה והוא סוד גלגול
נשמות ובוו יחית נשמע פתגם המלך
הקב"ה אשר יעשה ויקדש שמו בארץ כי
רבח היא וכל הנשים שהם החומרים יתנו
יקר לבעליון שהוא צורתן וימשיכו
אחריהם בין בדבר גדול בין בדבר קטן
ונרא' שכווננו בדבר גדול וקטן במה שאמרו
פרק ב' דסוכה אמרו על ר' יוחנן בן זכאי
שלא הניח מקרא משנה כו' דבר גדול
וקטן כו' דבר גדול מעשה מרכז' דבר קטן
הווי' דאביו ורבא וידוע שעקר חווי' דאביו
ורבא נתלה במצות חמשיית וחנה דיני
התלמוד ומעשה מרכזת נתלה בעיון ולכן
אמר גם כאן שאם יעשה דין ברשעים
כל איש יפחד לנפשו ומשך כל אשר
אמר

ממנו מה שהשיג בעל'ה ומעתה אומר
שמשפר איך שהחומר המושך עצמו אחר
האותו גורם לו רעה ולבעלה עמה וזה
אמר ויאמר המלך לחכמים יודעי העתים
כו' ר'ל דבר במשל כאלו היה דרך משל
ומתן בין הנפש וכחותיו אבל באמת אין
שם אומר ולא דברים ואמר שאלו החכמים
יודעי העתים האמורים בקהלת כי באמת
תלויין כולן כגוף האדם ואמר כי כן דבר
המלך לפני יודעי דת ודין כי כן דרכו של
אדם להתכונן במחשבתו ולידע אחריתו
ואמר והקירוב אינו כרשנא כו' דע כי והקירוב
אליו לא קאי אלא רק על כרשנא לבד
ואחר כך מונה וחולך חשרים האחרים וזה
כי כבר ידוע מדרש'ל פרק החליל ז' שמו'
נקרא ליצר הרע הק' כה קראו רע' משום
קראו ערל ידור קראו טמא' שלמה קראו
שונא' ושקיה קראו מכשול' יחזקאל קראו
אבן יוא קראו צפוני' ונראה כי ז' שמים או
חמוכרים בפסוק הם ז' שמות אלו של יצר
הרע ולכן החליל ממוכן לדב' חריות קופץ
בראש ויא' בפרט לא מה שבכלל כי ממוכן
הוא חמן הוא יצר הרע בכלל כמו שאני
עתידי לבאר אף אלא שקראו בו שמות
חללו חשרי' להורו' על מדרגותיו כי נר' של
שמות או הם ז' מדרגות שנתחברו במדות
האדם וידוע מאמר הרב חסד' חלק ב'
פרק' שיש נוסחאות שכתב שו' מדרגות
יש בסולם שראש יעקב נתייחדו בסולם
המוצב ארצה ומגיע בשכלו לחשיג השמי'
וזהו וראשו בשמי' ולזה אמר כי היצר הרע
יש לו ז' שמות אבל אינו מושל על השכל
שהוא המדרגה השמינית שהוא האדם
בעצמו שהוא מדבר ואומר כי זה לעומת
זה עשאו החכמים י' כי אמר כי הקרב אל
המלך הוא כרשנא לתורות על מדרגות
החי כי תרגום חגב הוא רשע' והוא החי
בעצמו ולכן אמר כי שר זו הוא קרב אל
המלך כי החי והמברר נכנס' תחת סוג א'

שמות

אחר בעלת'הן בעיון הן במעשה ויאמר
ויתב דבר וגו' כמו שאמר רבותינו ז"ל כל
האומר הק' כה ותרין הוא יותר לו מעות
וזהו וישלח ספרים א' כל וגומר ר'ל שיצא
דבר המלך כאלו שלח ספר' לכל עם ועם
להיור' כל איש שורר בכיתו שהוא גופו
ומדבר כלשון עמו ר'ל שיחיה לחי' מדבר
שכלי שהוא אמתת גדר האדם ולשון עמו
ולא יהיה נמשל ככחמו' נדמה נמשך אחר
המור' שהוא האשה ושת' להיות היא
מושלח עליו ואמ' שא' הספר' היו ככתבם
אל כל עם ועם כלשוננו ולכל מדינא
ככתב' להורו' על רעת חרב המור' בנכונא
כי כל נביא היה מבין עניין המושג לו כפי
חלשון המוכן אצלו תחילה וכן אמר כאן
כי כל עם ועם לקח חכנתו כלשוננו וככתבו
ואם תרצה להתפלסף אמר כך כבר ידעת
אמ' ז'ל אמר ריש לקיש הוא שטן הוא יצר
הרע הוא מלאך המות ופי' כן חרב המור'
חלק ג' פרק כ' שהוא נאמר על החומר
האדם והעדר הכרוך בעקבי כל נולד
ושממנו יכא כל רע וכל הפסד ופירשו שם
המפרשי' כי שטן הוא מלשו' שטח כי מטה
האדם מדרך טוב לדרך רע גם מלאך
המות כי עי' מגיע המות לאדם וזהו אומר
יורד ומתקע קולו ונוטל נשמה גם ידעת
פירושו בעניין שקראו שלמה ע"ה אשר
זונה ושת' אשת איש ופי' חלק ג' פרק ח'
וז'ל כל הפסד יגיע לצורה במקרה מפני
התחברה לחומר וטבע' החומר ואמתתו
שחול' לעולם לא ימלט מחכרת והעדר
ומפני זו לא יתקיים בו צורה אבל יפשיט
צורה וילביש צורה אחרת המידומה נפלא
מאמר שלמה ע"ה בראותו החומר כאשר
איש זונה כי לא ימצא חומר מבלי צורה
כלל א"כ אשת איש היא לא תמלט מאיש
ולא תמצא פנויה כלל ועם חיות אשת
איש מבקשת איש אחר לעולם המיד
המתהוה והמשיכהו בכל צד עד שישיג

לא

שחא החיזכר אמ' חרב המורה כי חומר
 האדם הקרוב הוא חומר חכמה הקרובה
 שתר הוא מעלת הצומח כי שתר הוא זתר
 שהוא לשון זית שהוא אלן זית שהוא
 הצומח בעצמו והחליף השין ביון להורות
 על מר שגמר בניך כשריילי זתים
 וגו' תרשיש הוא המחצב כי תרשיש הוא
 אבן טוב שהוא המחצב כמו שגא' תרשיש
 ושות' וישפ' אדמת' הוא יסוד העפר מלשון
 אדמת' ואל יקשה אליך בהקדימו אדמת'
 לתרשיש אע"פ שמעלת תרשיש יות גדול
 ממעלת אדמת' רק הואיל שהמחצב עיקר
 מקורו מן העפר ונחצב מתוכו הקדים יסוד
 העפר למחצב ואמר מרס מרסנ' על יסוד
 חמים והאוי' שהם היסודות הקלי' השוממות
 חנה וחנה בדבר נקב מלשון ממרס' בדם'
 ממוכן הוא יסוד האש כי הוא המבין כל
 דבר בחומו כמו שאמ' תחכם האדם יולידו
 האדם והשמש כי תיא' יסוד האש נותן
 לחום הטבעי והוא המעמיד כל חילוכן
 אמ"כ שבעה שמורין נקרא ליצר הרע על
 זמעות אלו ומה שאמר הק"כ קראו רע
 כו' כבר ביאר בעל העקידה פ"כ כי תצא
 שחם מדריגו' זו למעלה ואולי חם נגדו'
 מדרגות אלו שכארנו ולכן אמר שאלו ז'
 שרים יושבים ראשונה במלכות כי באמת
 לפתח חמאת רובץ ויצר הרע נכנס באדם
 קודם שנכנס בו יצר הטוב שהוא מלך
 אחשוור' ולכן קראו שלמה מלך זקן וכסיל
 ואמר שאלו השרים התלויים בחומ' ח'
 גורמים חפסד לחומר וכשרת חרג ושת'
 לחתפד הצורה ממנה אכל אין גורמים
 שום חפסד לצורה בעצמה כי היא נשאר'
 אחר המות וזהו אמרו כדת מה לעשור
 במלכו' וגו' ור"ל שזה מנהגו כל חי' להקדיר
 צורה ולחליש צורה ואמר ממוכן לפני
 חמלך נקט ממוכן יותר משאר שרים כי
 ממוכן הוא חמץ כתרנומו וחוא היצר הרע
 בכלל כמו שאני עתיד לבאר אלה ואמר'

היום

אם

שיזכר

שחכה לעולם הבא ולא יעבור אסר לא
חבא ושתי רל יראה שלא יעבו זה ויגרום
שלא חבא ושתי אחריו אלא יראו לפניו
ובזה יזכה לעולם הנשמות שאו מלכותו
יתן לרעותה הטובה ממנה כי שם הנפש
מתדבק בעליונים והוא טוב לו ממנו

ונשמע

פתגם המלך רל שיקרא
בשם א' עולם כמו שעשה
אברהם שהכניס רבים תחת כנפי השכינה
ובזו כל הנשים יתנו יקר לבעליהן למגדול
ועד קטן רמז בזה דסוד נפלא מסוד
המציאות וזה לדורו כי אין חפץ השל
בהדר בעצם רק שהוא במקרה ושעיקר
העדר כדי להוציא צורה טובה מזו וכמו
שנאמר יקר בעיני ה' המותר לחסדיו כי
הוא למובחם כדי שיעלה נשמתו למעלה
ממה שהוא בחי האד' להיות נפשו צרורה
בצדור החי' כן הוא בכל הנמצא' כי העדר
הוא לטובת החומר להלביש צורה יותר
מעולה בנמצא' ממה שנער' והמשל בזה כי
הצומח הוא מזון החי ואם כן כזו שהצומח
נער מצורת הצומח עולה למעלה החי
ויתהוה חי וכן חי במדבר וכן הדבר בכולן
וזהו כונת השם ית' בכריאת לא אל הרע
בעצמו כמו שאמר אין דבר רע מלמעלה
יתעלה וישחכח תמים דעים כי אין חקר
לגדולתו ולזה אמר חנה כי בהתבוננות זו
כל הנשים יתנו יקר לבעליהן וידו לא על
צורתן שנחן לחסדו ועבר צורתן שקדמה
ועל דרך שאמר כי ציונו וקומתו נבראו
ואמר

וייטב

הרב בעיני המלך והשרים
מ' החומר מכריחו וגובר
עליו לעשות לפעמים כדבר מסוכן על כן
צריך לעשות לו סייגים וגדרים ולשלוח
ספרים ועלה בזכרו' להגביר חמדי היצר
טוב על היצר הרע ושלא יתן לו מקל כלל
להתאמץ והוא אמרו כל עם ועם כלשונו
וככתבו וכבר כתבתי ריש הספר מהורה

השרים והענקים והעם שהם כחות ואבר
האדם להיות כל אחד מוכן וזרז לעבודת
בוראו בכל מצות התלויה בו בדרך משל
חקין לראות והאזנים לשמוע וכן כ' ואחר
שספר קורת האדם ותולדותיו בימי נעוריו
ושמושך אחר האורו ושוו גורם לו יום
חמיתה אמר שלכן לא טוב חיות האדם
לבדו כי אם ימות יפסיד חמין לכך צריך
שיבקש עזר כנגדו ולישא אשה בימי
בחרותו שהמה ימי העמידה ומתחיל
לספר קורות ותולדות ימי העמידה שעל
הרוב מתחילין מכן' שנה שאונשלם ימי
גדולו של אדם ולכן אמרו בן שמו' עשרת
לחופה ומתחיל ואמר

אחר

הדברים האלה כשוד חמת
המלך וגו' אמ' כש' מתחילין
ימי העמידה כשוד חמות ורתחת טבעיו
ומרגיש בעצמו שנשלמו ימי עלייתו ורוא'
מה שנגזר על ושתי שסופה להפסד ורוא'
אפשר לעמוד לעולם חי באיש מפני העדר
הכריך בעקביו ע' צר' לבקש ליקח אשה
לחוליד ממנה בנים לקיים חמין

ויאמר

נערי המלך משרתיו
וגו' כלל העולה במשל
זו בליק' אסתר הוא ענין וזו המפורסם
בין איש לאשתו והוא חוונ השני שאמר
עליו בסוטה פר' קמא הא כוונ ראשון הא
כוונ שני כי וזו הראשון הוא חסד ושתי
עם אחשוורוש שזה נגזר ובה קול יצ' עליו
מ' יום קודם יצירת הולד ואמר בת פלוני
לפלוני ובאור זה כי ידוע שלא רכעים יום
יצירת הולד הוה ולכן אמר מ' יום קודם
זו רל מיד בשע' אחריו בת קול יוצ' לוס' בת
פלוני לפלוני כי מיד חטפה הורע' מעדדת
צורתה הראשון ומתחלת להתנועע מעט
מעט להלביש צור' העובר ומה מאד נחמד
ונפלא אמרם בת פלוני לפלוני ולא אמר
פלונית לפלוני או ברא פלוני לכן פלוני כי
כאמ' החומר לא' שהעדר צור' הראשונה
מחיר י' ג א 3 א נקרא

נמצא לזכר נסתר לנקבת כי כשחזכ'נמצא
 שהוא השכל הנקב'נסתר'ל' תחומ'ווח'ל'
 מלשון אסת'מלכו'וה כוונת באמר'אסתר
 ירקרקת היתה לא שחוט של חסד מפור'
 עליו' וכבר ידעת מה שאמר ח'ל'ב'נ' ז'ל'
 פרשת בראש'י' על אמרם תהו וזה קו ירוק
 שמקיף העולם והוא רמז לצורה. בחו' אלו
 אבנים מפולמות והוא רמז לחומ'זכ'נ' נמצא
 בכתוב שייחס הקו לתהו והאבנים לבחו'
 שנא'נמטה עליה קו תהו ואבני בחו' ולהיות
 חלק'אלו' התהולור' במצאור' חלש' ער'
 שטבע' קרוב למבע' התעדר' נחפרס'ם
 כדבריה' ז'ל' שיבני' התפטר' של' זה העול'
 וחורתו לתהו ובוהו ות'הוא ידוע שנמית
 חקו בבנין הו' הצורה אחרונה לבנין
 תהו' והאבני' אשר הם שתותיו ויסודותיו
 הם החומר הראשון לו' וראה אמרם בתהו'
 שזהו קו ירוק שמקיף העולם כן התייחס
 תת'בהשגתו מהפך'ל' הפך כמו שהתבאר
 בטבעיות והאמצעי' בין התפכים המצא'בו'
 הדריכ'אל' תהו' וחיות מפורס' שבאמצעיים
 שבין'תהפכ' הוא במרא' ולזה לקח הירוק
 שהוא' ההמוצע שנרא' תמורת' הממוצע
 בין' המפב'וע'י' שבממוצע יש בו חלק מכו'
 מן' התפכים ותתפכים ותנושא' הם התחלות
 כמו שזכר בא'מספר' השמע' וקרא החומר
 הראשון אבני' מפולמות ר'ל' נעלמות
 ונסתרות ונזר' מפלמוני' שהוא' מורכב
 מאמוני' ופלמוני' והוא' שם התסתר' והעלם
 כאמרו' והוא' פלמ'י' וכן' אלמוני' ופלמוני'
 שהוא' המקובץ' מבין' שניהם וממנו נזר'
 מפולמות' וקרא' החומ' הראשון מפולמות'
 לחיותם בתכלית' ההסתה' והתעלם' עכ'ל'
 חכמם' ולפי' בין' עזרא'ואף' לדעת' חכמינו
 ז'ל' שהוא' ירוק שבירוקים כראיתא בנגעים
 פרק'א' אח'י' כ' כחונ' כ' כמו' שקורין
 לעור' סני'תור' וקורין' לאיש' יפה' מאד' כושי'
 כן' קרא' למעט' ירוק' ירקק' כי' הוא' מורח'
 על' ירוק' שכירוקים' ומעתה' כזה' אמרו'
 אסתר

נקרא' בת' צורה' שעברה' המשלב' ויפ'ר'
 הורע'י' לאח'שהעדרה' צורת' הורע' ומקרי'
 בת' הצורה' החיה' והנש'א' לפלמוני' שהוא'
 צור'תקוב' ואף' כי' לפי' פשוטו' יש' ליישבו'
 כי' על' הירוב' ידבר' כי' התת' הוא' נולד' קוד'
 יציר' הכלה' ויציר' החתן' קודם' יציר' הכלה'
 ולכן' בעת' יציר' החתן' עדי' הכל' אינ' בעולם'
 לומ' פלו' לפלמוני' ולכן' הכלל' הוא' בת' פלו'
 לפלו' ואם' ירצה' ישא' שנים' או' יות' מה' שאין'
 כן' בבן' פלו' מ' מה' שכתבנו' על' פי' כוונתינו'
 הוא' האש' שנא' על' וזוג' אחשוורש' עם' ושתי'
 אמנ' כוונת' שני' שהו' הנרמז' הנ' בספורו' אסת'
 הוא' לפי' עשיו' כדכתי' מה'אש' המשכלת'
 ולזה' אמר' שאמרו' לו' נערינו' יבקשו' למלך'
 נערות' מוכות' ר'ל' שישא' אשה' הגונ'מבנות'
 טובים' ולזה' יחסה' שהיא' בת' אביחיל' דוד'
 מרדכי' וכל' הדברים' האחר' תבא' בסיפור'
 זו' הם' לחמשי' הדבר' כפי' פשוטו' של' משל'
 מה' שאירע' באחשוורש' ואסתר' והם' ליפות'
 המשל' אמנם' על' פי' כוונתינו' אומר' בי'
 בא'הרמו'נה' על' אשר' המשכלת' שזכר'
 שלמה' המלך' ע'ה' והוא' החומר' הנאור'
 הממשיך' עצמו' אח'שכלו' ואינו' הולך' אחר'
 שרירות' לבו' כושתי' הנחרגת' על' זו' ואמר'
 שכאשר' המלך' אחשוורש' בא' בימים' ונח'
 חמתו' ורתיחתו' ואינו' לחוש' אחר' האותיו'
 כאש' חיה' בימי' עליותיו' נעש' חומרו' כאשה'
 אחרת' וע'ר' זו' אמרו' ג'דברים' קורעין' גור'
 דינו' של' אדם' ושלנו' השם' אח'מה' וכוונתן'
 בזה' מה' שאמרת' ואמר' שאשר' זו' קרית'
 אסתר' מלשון' הסתר' אסתיר' ר'ל' שתחומר'
 מסתיר' עצמו' מפני' בעלה' ובושר' לעמוד'
 מפני' רק' נכנע' לפניו' כל' חיו' וזהו' אמרו'
ותלקח אסתר' אל' בית' המלך' כי'
 היא' נמשכ' אחר' הצורה'
 הפך' מושתי' אשר' לא' תבא' ומזה' נפלג'
 אמרם' אסתר' קרקע' עולם' היתה' והוא'
 החומר' שנא' כי' עפר' אתה'וא' עפר' תשוב'
 וכבר' ידעת' סוד' בעלי' הלשו' שהניחו' לשון'

אסתר ירקרקת חיה ולא אמר ירוק' היתה
אלא ירקרקת למעט חירקות כמו ירקרקת
אוארמדת כוונתם בזה כי אסתר הוזה
מורת על ימי העמידה שהוא האמצע בין
ימי העליה והירידה ובמצוץ זו הוא חלק
מכל אמן החפכים ומאחר שבמאמ' שזכר
ח' לבג המשי' הצורה לקו הירוק ובו
המשל המשי' אליו החומר' ולכן אמר
ירקרקת לא ירוק ממש וזה אמר' שחוט
של חסד משוב' עליה והוא השכל האנושי
שעלית בחסד האל ית' שברא הכל בחסדו
שנ' עולם חסד יבנת' ול' שכוונ' בתוהו
ובוהו לא ג' כן נאמר' לכוונ' וזו
כי בתחילתו מעשה בראשית שרצו לספר
כל בריאות חכרואים ולא חגיד לנו הויית
המחצבים רק חיות שמים וארץ ושאר
היסודות ואח' ספר מדרגות הצומח והחי
והמדבר אמנם מעלת המחצבי לא נזכר
בשום מקום ולזה אמ' שבכלל האר' היתה
תוהו ובוהו תוהו הוזה קו הירוק ור' ל'
המחצבי שאחר מהן הוזה החוכב הטוב
הסובב ארץ כל ארץ תחילה ולכן קראו
כאן קו הירוק בזה והוא המקיף העולם
הקטן שהוא האדם כי כל תכלית האדם
להחיות לחוט אחר הממון והזו אכנים
מפולמות וחס חוויית אכנים הטובות שהם
מתהווים ג' מאדים המתילדים מן הארץ
כאחד משאר מחצבים וקרא' בהו' ר' ל' כי
כל אחת סגולת נפלאה ויחידותו משאר
חמינים כמבאר בשער השמים ולהיות
שהמחצב נחלק לב' חלקי' חלק ממנו יותך
באש ככריל ועופרת וכסף וזהב וכל אותן
שחויית' מאד הלח וחלק ממנו שלא יותך
באש שנתהווה מאד היבש באכנים טובות
ודומיהן על כן אמר' תוהו ובוהו שח' חוכב
והאכנים טובות להורות על שניהם וקראו
תוהו ובוהו כי באמת כל קנייני העולם הם
תוהו ובוהו ולזה אמר' באסת' שהיא ירקרקת
ג' לחוט' חנאו' אינו מבקש המתרגל' לחיות

לחוט אחר הירוק הנזכר אלא מה שצריך
לו וזהו הירקרקת הנזכר באסתר ומעתה
נבאר הספור' אשר שאמרו לו נערי המלך
משרתיו וגו' כבר כתבתי שכחתי הנפש
ואכריו הם השמים והעמ' והם נערי המלך
והחגגשות ותכחות התלויים בחומר' הם
נערות בתולות טובות טראה וכבר באר
הרלב' בפ' לשיר השירים ששלמה ע"כ
קראן בנות ירושלים' ילזה אמר' שאמרו
למלך הנערים הנזכרים שיבקשו למלך
נערות טובות ר' ל' שידריך מעתה חומרו
בדרך טוב וירגל בנפשו מדור' טובות
ויתמיד בהן עד שיהיו בקניין בנפש וגם כי
זקין לא יסורו ממנו ואמרו שיקבץ הנשי'
עליה תגא סרים המלך ה' לא כזה המדבר
בכללו מלשון חנין והבור' והוא שנמר
הנשים ר' ל' שהיו בו הוא גר האר' וצורתו
כמו שאמר' לעיל ומדבר כלשון עמו ויהן
לכל אח' חק הראוי לו וזהו ונתן תמרוקת'
כי זה הוא תמרוק הנפש וזכור ואפש' שח'
מלשון מרוק ויסורים ממריקים החומר
להעמידו על דבר הנכוני' שהוזה מכוון
בספור זה

והנערה אשר תיטב וגו' ר' ל' שיכח'
המלך וירכובון באיזרה

דרך ינחין חמרו בעני' שלא יחריב העולם
כמו שאפרש לקמן איה בפסוק אין אסתר
מגדת ותתחיל ואמר'

איש יחודי וגו' ר' ל' כי מי שמנחין
גופו בדרך נאות כדמוז באסת'
המלכה זוכה שיערר' עליו רוח ממרום
ויושפע עליו שכל חנקרא בפ' החכמים
שכל הנקנה ושכל הנאצל' והוא הרומז
הנה במרדכי היהודי וצריך אני לתקדים
הקדמ' מה ואחר כך אבא בעזרת הא' ית'
דע שהנפשות הם נפש רוח נשמה ונקרא
בפ' החכמי' שכל חילוני ושכל הנקנ' ושכל
הנאצל והוזה הנשאר אחר חסות' וכבר
האר' בזה בעל העקידה בראש' בתכלית
הביאור

חבאיור ואין להוסיף על דבריו ומה אומר
 כי אחשורוש הוא הנפש והשכל החיילני
 ההוה עם האדם מיצירתו ומרדכי היהודי
 הוא השכל הנקנה וקראו מרדכי מלשון
 מרידכי כתרנום שתרנום מור דרור מר
 דכיאל רל השכל הנמשל לבושם נחמד
 וטוב והמשילי העניין באיש יהודי להיות
 ידוע כי אין זו השלמות הנמצא לא בישראל
 ואם שהוא בן יאיר בן שמעי בן קיש איש
 ימיני רל סעי' החומר הודי והנאות אדם
 עולח ממדרג' למדרג' עד שעולה אל כל ג'
 הדברים דהיינו נפש רוח נשמה והם יאיר
 שמעי וקיש וכוח דרשו פרק קמא דמגילה
 תנא כולן על שמו נקראו וזה כי כתב הרב
 המורה חלק א' פרק ב' בסופו בהערי' האדם
 אל כלל העולם ושליך נקרא האדם עולם
 קטן כתב ז' ורע שראוי שנדמה יחוס
 אליו ית' לעולם כיוחס שכל הנקנה נאצל
 לאדם אשר אינו כח בנוף והוא נבדל מן
 הגוף הברא אמתי ושופע עליו ויחידה כח
 הדברי כשכלי הגלגלי אשר הם בגופות כו'
 ולכן אמר במרדכי שח' האר' הראוי לקראת
 עולם קטן באמת כי הוא בן יאיר רל שיש
 לו שכל הנקנה הרומו לאל ית' שהו' האיר
 המציאות כלו סטובו הנקרא אור שנאמ'
 וירא אלהים את האור וגו' בן שמעי הוא
 מדרגה למטה מזו נגד השכלים הנפרדים
 השומעים אמרי אל נגד רוחואל יקשה לך
 כי מאחר שביאר שכל הנקנ' שח' הנשמה
 מה צר' לפר אה' כ' השא' כי הוא כלל ופרט
 ואין כלל אלא מה שבפרט והכלל הוא
 מרדכי ואחר כך ביאר הפרטים שהם יאיר
 ושמעי וקיש ויקיש הוא נגד כח הדברי
 שהוא הנפש המור' על נפש הגלגלי וקראו
 בן קיש להיות זו הדעת דעת חכמי ישראל
 לנביאי' שהאמינו שהגלגל קבוע ופולות
 חוזרים כראיתא במס' פסחים שכתב הרב
 המורה פרק ח' חלק ב' שלדעתי הגלגלים
 יש להם קולות נוראים ועצמים והוא דע'

ובזה

יחזקאל במרכבת וזהו בן קיש מלשון קיש
 קיש קריא והואיל ובה לדינו נימא ברוך
 מילתא כי יש לספק בזה קושיא חזקא כי
 מאחר שאמרו ונצחו חכמי האומות חכמי
 ישראל איך יחשוב הרב המורה על עם ה'
 ונביאי' שהאמינו ואמרו דבר שהתאמת
 סתירתו במופת' וכבר העיר הגר' בוני ז'ל
 על קושיא זו כאשר זכר הרב שם טוב בפ'
 למורה חלק ג' פרק ז' א' לא העלה צרי
 למכת' רק מישב אותו בע' דק חלוש מאד
 ועי' שם אמנם מה שנראה לי כהיחזק
 קושיא זו הוא מה שאומר כבר כתב הרב
 המורה חלק ב' פרק א' כי ענייני החכונות
 אינן נבנין על מופת חוץ שיהא כך בלי
 ספק כי כוונת החכמה החי' אינה אלא
 להניח תכונת אמת יחידה המתחייב מן
 התנוע' ההיא נאות למת שיראה כו' ומעתה
 יכול להיות שבעל תכונת מניח תכונת אמת
 נאות למת שנראה מהלך חכוכים ואינו
 כן לא הוא בדרך אה' יכוין אל דרך זו כמו
 שאירע לאיש חמרעיש אשר ספר ממנו
 החכם יצחק הישראלי בספרו יסוד עולם
 מאמר ג' שהמציאות חכונ' הדש' וכל האחרונים
 היו מודים לו אלו יוכל להשלים ואיפשר
 שרבי חמרעיש שהם אמתי' רק שלא יוכל
 אדם להשיג להשלי' דרך ההוא ואא' שבו
 קרה לחכמי' ולנכש' ז'ל עם חכמי האומות
 כי אף שדברית' אמ' כמו שהניח יחזקאל ושא'
 נביאי' ולחיות הגלגל קבוע ומזל חוזר
 אחר זמן נאברה חכמת עמינו בעונותינו
 ולא יוכלו להשלי' לאפיקורוס להניח תכונת
 נאותה למת שיראה מתנוע' השמים על פי
 הדרך הראשון לזה אמרו שנצחו חכמי
 האומות מ' דברי הנביאים אמת שהגלגל
 קבוע ומזל חוזר כמו שיעורנו ע' ה' הנבואה
 שהיא למעלה מן החקירה העיונית ואלו
 היו לפנינו היו משלימים דרך התבונה' התיא
 שהיא נאות למת שיראה ואפשר שהיה
 מורה בה ארס' ונחביר' כי תבוא' תכריע'

בן זוגך כמו שבאר החכם בעל עקיד' ואמר
 שזה המלך הוא מלך בכל מלשו כלול ר'ל
 שהוא מלך על כל העולם השפל הכולל
 מר'סודר' ואמר' ויהי אומ'את הדס'חיא אסת'
 הנזכרת להדריכה בדרך ישרתי וקראתי
 הדס כמו שנאמר בשאר צדיקים והוא
 עומד בין החדסים ואומר שחיא בת דוד
 ע'ר שנאמ' זה דודי וזה רעי וכבר ביארתי
 לך כי שכל הנקנה שהוא מרדכי הוא
 חלק אלוהי ית' בעולמו שהוא עולם הקטן
 והוא מורה עליו ית' ע'כ ראוי לאמ'זה דודי
 זה רעי ולכן אמר שאסתר היא בת דוד
 ויציר כפיו כי אין להם אב ואם כמו שנא'
 האומר לאביו ולאמו לא ראיתיו וכן כאן
 אומר שאינה נמסכת אחר החומר ותנאת
 הגוף שהתחלתם האב והאם כידוע מאמר
 ג' שותפים באדם ולזה אמר כי בחסותך
 אבי'אם'מ'עליה מלילך אחי'חית' למרדכי
 לבת להיות נמסכת תמיד אחריו
ויהי בחששם דברי המלך ודתו וגומ'
 מקרא זה מובן ממה שכתבתי
 למעלה במקרא ויפקד המלך פקידים וגו'
 רק אמר הנ'שיצא דבר מן הכחאל הפועל
 ועשה כאשר יעצו לו וחכמיו ואמר'
ותיטב הנערה בעיני המלך וגו' ר'ל
 שדרך זו ישר בעיניו וחרטל
 בו נפשו כמו שבארתי לעיל ולאמר ויבחר
 את המרוק' ר'ל שעם כל זאת צרי'האדם
 לתת לחומרו התכרחי כדי לחברות גופו
 והוא מצוה שנאמ'השם'לך ושמוך נפסד
 וגו'ונא'צדיק אוכל לשבע נפשו וגו'וכן אמ'
 הנא'ע'פ' שאסתר זאת נמסכת תמיד אחר
 בעלה מ'מ בעלה אי'מונע ממנ' התכרחי
 ונוחז' לה תמרוקיה ואת מכתותיה וראויות
 לה ואת שבע הנערות הראויות לה וישניה
 וגו'זה המקרא הוא סבאר ביאר גלוי כל
 דרכי'מ'עיקרן באומר וישני' ואת נערותיה
 וגו'כי באיות דרך שינה אות'ואת נערותיה
 אם לא על פי הדברים שכתבתי שאסתר
 היא ושתי אלא ששינה אותה לטוב ביר

צוה ויהי החכמי'הנביא'ע'האס'ותורתם
 אמ'ולכן קראו כאן בן קיש כמו שפירשתי
 ואמ'שה'איש ימיני כי באמת איש כזה הוא
 איש השלם הימין הראוי לקרא איש לא
 בהמה בצורת איש'

אשר

הגלה מירושלים עם הגולה
 אשר הגלתה וגו' אמר שזה
 האיש שכלו הוא פרטי משכל הנאצל על
 בני אדם והגולה עליהם וזהו לשון הגלחה
 יכני'מלך יהוד'ר'ל שכל הכולל במין האדם
 וקראו אנ'י'ה כי הוא הכנר'אל ית' ולזה
 קראו מלך יהודה כי אלו חסלמיות לא
 נמצאו לא כישראל הנקרא יהודי או אפשר
 כי ר'ל במלך יהודה על השם ית' בי'א'פ'
 שה' מלך מלכי חסלכים חקב'המ' נקרא
 אלחי'ישראל וכן קראו בכאן מלך יהודה
 כי הוא חלקו וגורלו כמו שנאמר ה' מנר'
 חלקי וגודל'י ואמר יעקב חבל נחלתו וגו'
 ואמר אשר הגלה מירושלים עם הגולה
 ד'ל מירושלים של מעלה שכל זו הוא
 נשפע וירד למעלה כי משם צוה ה' ארץ
 חברכה עם שאר שכלים המושפעים משם
 ואמר כי המלך שהגלה והשפיע ליכני'ח זו
 הוא נבוכד נצר מלך בבל כבר ידעתי
 משלי הנביאים וקראו לנבוכד נצר הלל בן
 שחר והמשילו מפלת סנחריב ונבוכד נצר
 למאורור השמים כמו שאמר כי ככבי
 השמים וכסיליהם לא יחלו אורם חשך
 השמש בצאתו וירח לא יגהח אורו כמו
 שהארץ בזה המורח פרק כט חלק ב'לזה
 אומר שהמשיח השכל הפועל הנקרא שמו
 בישראל שר העולם לנבוכד נצר לעוצים
 ממלחו שהיה לו בעולם התחתון ואמ'כי
 אף שה'אית'השפיע ממנו חוט של חסד זו
 להיות לו שכל נקנה ולכן נקרא יכני' מלך
 יהודה מ'מ הוא סבת רחוקה לו בדרך כל
 הנמצא'וכי הוא ע'י האמצעי שהוא השכל
 הפועל בעולם והוא סבת קר'לו מקר' זה
 ביאר הסוד שדורל'אמ'שבת לפני חקב'ה
 לכל נחתה בן זוג מ'אל כנסת ישראל יחיה

באמר תחילה שהרג הנקיבה ובכחמורה
בהרריאלף אמר שצנינס כמו שבתחילה
בהרגת ושתי כי כחומר גרוע ומופסד אין
לד מקנה כי אם החרב אמנם בענין החומר
נאות בהערה מועט וזו היא חצינן הנזכר
בבכמות בהררי אלף ולכן ספר שבכל יום
ויים מרדכי חולך לדעת את שלום אסתר
ד'ל שנתן לה החכמה בכל יום ויום כדי
לשמור חכמות ואמר שהלך לפני חצר
בית הנשים וזכר בארתי לך מהו הנצרה
בחצר ובבית הנשים

ובהגיע

חור נערה ונערה
וגו' עד זבובקין
בחולות שנית וגו' הוא מבוואר על פירכינו
וזה כי כבר באר כל פסוקים אלו בעל
עקידה פ' שמיני ונאות מחד לפי חכוננו
וזל וכמה נחזקת הענין והנכבד בחניח
המשוקות במד ששובח משבח אסתר
המלכה בזו סכל הנשים כי בכלל נאמר
ובזה הנערה באה אל המלך וגו'
ואולם בה נאמר ובהגיע

חור אסתר בת אביהיל לא בקשה וגו' ותחזי
אסתר נוסא וגו' ספ' מה שהיה במחור וירמו
מה שיקרא לנפשות העושות לעולם חבא
וזה כי כל איש חנמשך לעשור כל מר
שתאמר חברת פחותי כוחותי למלאורי
האותנפשו בעולם הזה הוא אשר תדחה
נפשה ממנוחתו לעה כמו שנאמר באלה
הנערות אשר כן עשו

בערב

היא באה ובכך היא
שבה וגו' כי הוצא עצמו
מה שנאמר ואח נפש אויבך יקלענה כחוד
כף הקלע אמנם אשר ימשך אחר עצרת
השכל ושולח רסן הצניעות והפרישות
על פניו לבחלי עשות כדבר של הנאה רק
מה שמצוה או חורשה מפארה התורה
וחרת נחנה מפיל מלושל עולם היא הנפש
אשר נאמר עליה

ותלקח

אסתר אל בית המלך
ולא

המלך ונערותי חסד המשרתי הנו כרים
ראשונה במקרא כטוב לב המלך בין לא
שנשחזו טוכרים לנקבות כי בראשונה
שעדין לא נאצל עליו רוח השכל הנקרא
מרדכי הם היו המושלים וחיו זכרים כי חיו
נרתיק במלך אחשוורוש שהוצא השכל
החזילני אך עם שיש לו עוד מדרג מעולה
מזו והו מרדכי והם כנקבות אצלו נמשכו
אחר עצתו וכל ותלטוב בית המלך שהוא
גוף האדם כמו שבארתי לעיל והו טוב
בית הנשים

לא

הגידה אסתר וגו' אמרו דל פרק
המזכר את חספינה אמר רב כל
מה שברא חקבה בעולמו זכר ונקב בראו
ואף לוייתן זכר ונקבה בראו ואלמלא
נזקקים זה לזה היו מחרימים העולם מזה
עשה סרס הזכר וחרג הנקיבה ומלוחה
לצדיקים לעתיד לבא ואף בהמורה חררי
אלף סרס הזכר וצנן הנקיבה כו' ופי' בעל
העקידה פ' שמיני וחבתי פ' בראשית כי
כוונתו בזה כי לוייתן הוא נאמר על החבור
השכל כחומר מלשון כי לוייתן חן ואמלא
נזקקין זה לזה ר'ל שאם ילך השכל אחר
החומר ותאוריו בהחלט יפסד האדם
וכן אם יזקק החומר לעבוד השכל לגמרי
יתבטל הענין הנשמי וחומני בהחלט ובכל
א' משני פני תבטל חכמה לכן הרג הנקיב
וסרס הזכר וזה במד שגורן כח לשכל
לכבוש החומר ולזה אמר כאן לא הגידה
אסתר וגו' מלשון נגד מלשון המשכ' ר'ל
לא המשיכה וחגיד עצמה אחר אחשוורוש
לגמרי לולך אחרי' כי גם בזה רחריב
העולם והו אמר מרדכי צוה אשר לא
הגיד כי באמת זו עצת השכל כי לא לתת
במאל שבט יצרה ואמר לא הגידה אר
עמה ואת מולדתה ר'ל שלא המשיכה
עצמה לגמרי מעמה שהם שאר הנשמיים
וזכר ביארתי בפסוקי וי' אומן את חרסת
שחו הנצרה במולדתה ומת נפלא דבריהם

ולא חסור משום כמח דאחא אמר וחיחר
נפש אדוני צרורה בצרור החיים זמן מור
שאמר

ויאהב

המלך את אסתר וגו'
וישם כתר מלכות וגו'
כמו שאל צדיקים יושבים ועמדותיהם
בראשיתם ונהנין מזה שכונה וכן אמר
יעקב המלך את משה את אסתר היא סעוד
ליותן וזין המסומר בענביו אשר שם יתן
משאור המלך מנקרות ליותן עכל פי
חכם חן ואי אפשר לי מבלתי חוסרת
ביאור כדברים שנפלו במשלוז וזה כי
אמר כי בהגיע חור נערה ונערה רל בהגיע
עח חמוכן לכל חיותיו מוחו לבא המלך
אחשורוש הוא צרור החיים והוא המלאך
הממונה על הנשמות באמרו אל מיכאל
עומד ומקריב נשמותיהן של צדיקים
כמוכה של מעלה וזה מקץ היורה לזה
כרת הנשים שנים עשר חרש שהנשמות
עולה וערדת ויש באלו חיכר חדש משפט
רשעים בגיהנם כי כן ימלאו ימי מרוקיהן
של היסורים ששת חרשים בשמן חמור
אל תקרי מור אלא מר בראש ולענוששה
חרשים בבשמים ושאר תמרוק חנשים
שחוא משל על שאר יסורים קלים מן
הראשונים וכוז נערה באה אל המלך ולזה
אמר כי נערה אשר אמרה בחיים ליתן לה
כל האוח וגו' אותה נערה חיה בערב
באה ובבוקר הוא שבת אל בית הנשים
שני כמו שפי' החכם ונראה באמרו אל בית
הנשים שני כיון אל סוד הגלגל כי וזהו
עונשו של רשע לדעת קצת המקובלים
וחתו בית הנשים שהוא עולם השפל שהוא
בית הנשים כי כן בעלי החומר גרל בשני
כי נברא שנית זירוע שמלאך הממונה על
הרוחות דומה שמו והוא שעשגו
סרים המלך שומר הפילגשים ושעשגו
הוא ב' מלות שע' מלשון סיפור כי תרמם
ואח מספר החלום ואת שברו ית שועים

הלמא דת פשרי וזין מתחלפין זקרא
לרומה שועים ער סגי נחור וגו' הוא לשון
אוצר כדאמר פ' במח אשה ומשתכחין
בית גואי דמלכה ולכן נקרא שעשגו כי
הוא ממונה על אוצרות חרותות ואמר לא
הבא עוד אל המלך כי אסנקראתי בשם
רל שאף נשמות שעתידים לבראות אינן
נבראים לא כחפץ המלך הקבה בשקראם
בשם לומר בת פלוגי לפלוגי כמו שבארנו
לעיל אמנם בהגיע חור אסתר בה אביחיל
וגו' קראה בת אבי חיל כמו שקראה שלמה
ע'ה אשת חיל עמרת בעלה ויותר נראה
כי אבי חיל חור הק' כה הוא דר מרדכי
הנזכר ובארתי ענין בפסוק ויהי אומן
את הרוח ומעתה אמר בהגיע חור אסתר
הנזכר למעלה אשר לא בקשה דבר האוח
אלא מה שאמר לה כח הדברי הנקרא חור
כמו שבארתי לעיל וזהו אסתר נוסארה
חן כנ' עד ובהקבץ בתולות שניות הכל
כמו שבארנו בעל ר' עקידה וכתבתי לשונ
למעלה ואמר שלקחיה זו היתה בחדש
העשירי והוא חדש טבת בשנה שבע
למלכותו נקט זו החדש יורר מלך חדש
השנה לחיות שבעל הלכות גדולות
ז'ל כתב כל יומי דראוי להחזקנו כו' וכתב
ט' בטבת ולא כתב על מר טחענין בופי
לא כתבו רבותינו טעמו לכן קאמ' שמחת
אסתר היתה בחדש העשירי בחדש טבת
ואמר בשנת שבע למלכותו כי כן סתמימי
האדם הם שבעים שנה והם ד' מדרגות
זכלל' ונרמזים בשבע שנה כל שנה מורה
על מדרגה אחת ואמר שעל רוב לקיחת
אסתר זו וזה נמשל בה היא בעשריות
השביעי כמו שנאמר הבא בכלל עלי קבר
ומערה בל דברי ר' גופליים בספור זו
מכאורי כדרך שבארן החכם בעל עקידה
מכוונים לדברינו ואמר
בתולות שנית וגו' רל
שהוא הקבוץ הנשים
לע

לעקר ומרדכי יושב בשער המלך ר'ל כי
 הוא הנשאר מן האדם אחרי המות ולא
 השכל הנבר' עם האדם הנקרא אחשוורוש
 כמו שבארו כל זח החכמים המור' חלק א'
 פרק ס' ובקעל עקידה שער ו' ג' חר'קנט
 חסכים לוח' פ' ו' י' ש' : ומעתה חזר לראש
 לר'תחיל ולפרט ספור הר'אשון כמו
 שבמקשה בראשית' אמר תחלה ויברא
 אלהים את האדם וגו' ואח' חזר ופרט
 כל דבר כן בכ'אן לאחר שספר דרך כלל
 מה שאירע למרדכי ואסתר חור'מר'אש
 וספרו דרך פרט וכיצד האדם צריך
 להשגידל בעוד בחיים חיותו לר'עזר
 במרדכי ולעשו' מלחמה עם שכנ'גדו ואמ'
 אין אסת' מגדה כבר מוכן מקרא זו ממקרא
 לא תגיד אסתר את עמ' כי פ' מקרא זו
 הוא בעצמו פ' מקרא ההוא רק שחוס'ף
 הנה ואת מאמ' מרדכי אסתר עוש' כאשר
 היתה באמ' אתו ר'ל כי אף שהמנהג הוא
 סבה גדולה להמשי' אחריו כידוע ממאמר
 אפלטון החרגל לכל דבר שלטון ויצר לב
 האדם רע מנעוריו ולפתח חטאת רובץ'
 ובמלכותו נולד ר'ש שהוא השכל הטוב
 ואם כן מן ח'ראו'י שאסתר היה לילך
 אחר יציר' חרע שר'גיל'בו מ' אומר
 שאסת' היתה עושה מאמר מרדכי כאשר
 היתה באמנה אתו ר'ל כאלו היתה מגדלת
 עם מרדכי מעולם וראה וקדוק נפלא שלא
 אמר כאשר היתה עושה באמנה אתו אלא
 כאשר היתה באמנה אתו להקיר על
 מר' שבארנו : ואמר כי מצד מר' שאין
 אסתר מגדלת למלך אחשוורוש בדרך
 שבארתי למעלה אף כי טוב הוא שלא
 תחריב העולם מ' נמשך חרע במק' לבא
 השטן בתוכ'ורוצה להחטיאו וזה אמרו
 חתם ומרדכי יושב וגו' רצח

חברובים שומרי חגן אשר נאמר עליהן את
 חברובים ואת לחט החרב המתחפכת שפי'
 בו חרב המורה שהם כח המדמה וכת'
 המחשב שהמה כרובים לשמר האדם
 שהו' חגן ולכן אמ' הנה שהם שומרי המלך
 ואמר שהם משומרי הסף שהוא כלי קטן
 עגול כדמות גלגול' החמות שבו ר'ל ויין
 כחות או קראן בנתן ותרש לחיותן שומרי
 חגן' לסון בנתן או חיות' גנה ור'ורישן
 וגרשן הקבת משם כידוע ממקשה אדם
 וחיותו ח'לשון ת'רש מלשון כי לא הוריש
 וגו' ורצו לשלוח יד במלך להאכילו ס'
 המות ר'ל שרצו להחטיאו האדם באיות
 אמונ' רעה או מעשה רע שהוא כסם המות
 לנפש כמו שנאם כי ביום אכלך ממנו מות
 חמות וגו' ואמר

וידע ח'יבר למרדכי וגו' רע אמרם
 ז'ל פרק החליל כל יום ויום
 יצרו של אדם מתגבר עליו לולו הק'כת
 עזרו לא יוכל לו וכוונ'ו ב' כי הק'כת
 האמו' כאן הו' שכל הנאצ' על האד' הנמשל
 בהק'כת כמו שאבא' למטה איה וזה אמרו
 וידע ח'דבר למרדכי שהוא השכל ההוא
 כי החכם עיניו בראשו וחרגיש בטענות
 חמוזים של המשרתים הנזכרים וגילת
 ח'דבר לאסתר ותאמר למלך בשם מרדכי
 ר'ל שהשכל גילת ח'דבר סעצ'ה א' הוא
 עצה רעה וחיה טעות מפורסם עד שהיה
 נגלה לאחר מן ר'חושיים שהם מצד
 אסתר הוא החומר שההרגשות תלויים בו
 ולא מצד הצורה ולזה חוגר למלך בשם
 מרדכי כי הוא המתחיל ב'ו לר'שפר מן
 הווי'ף והטעו' ואמר ויתלו שניהם על העץ
 ר'ל כי צריך לתלות עצמן בעץ החיים
 למחויקים בה והוא התורה כמו שאמרו ו'
 אם פגע בך מנוול זה משכיוו לבי' המדרש
 ור'ל שר'לו עצמן על ר'עץ והאמינות
 כדבריה' כי היא המבאר' האמונ' הראויות
 ושאין ראויות ומה נפלא דבר זה שלא
 נזכר

נוכח שום מיתא אחרת שעשה המלך בשני המשרתים. גם בחסן ובניו כי אם תליית העץ שמורה על העץ תחורה כמו שבארתי ואבאר לקמן בע"ה. ואמר ויכתוב הדבר בספר הזכרונות שהוא דברי הימים שהם כחות השומר והזכר להזהר לבל יחמ' עוד כמו שאמרו ז"ל איוחו חכם הרואה את הנולד.

אחר

הרבים האלה גדל המלך את חסן וגו'. כל מקום שנאמר אחרי הוא מופלג. ר"ל שלאחר שנתגדל המלך אחשוורוש נתגדל גם חסן לרגליו כי ככר אמרו פר' החליל כל תגדול מחברו יצרו גדול מסנו ונראה שזה מטבע האדם כי כאיש כן גבורתו ואם אדם חכם גם יצרו חרע יגדיל בחכמה להרא' טענות מוזיפו מכוס' בתחבולות. ורצה להחטיא האדס' ולכן גדל חסן כי הוא העיר הטמא היצ' חרע יורע כי דרשו ז"ל והביאו חמורה חלק ב' פרק שלשים שהנחש נרכב ושתוא היה כשיעור גמל ושרכבו הוא ארז אשר השיא את חוה ושתרוכב הוא היה סמאל ובכואו לחשיא את חוה הייר סמאל רוכב עליו וחק' כח שוחק על גמל ורכבו עכ"ל. ופ' שם המפרש' ז"ל כוונתן שר' להנחש הוא כח המדמה ונקרא כן בעבור חיותו מיוחד א' להנחש' וקיסמים וחיה כשיעור גמל כלומר שהגמל הוא צורר גדולתו ופחות' כן כח זו הוא הגדול ופחו' שמרכיב דברים שאין להם מציאות וסמאל הרוכב הוא הכח המתעורר רוכב על המדמה כמו שהרוכב נוש' על הנרכב כן המתעורר על המדמה ונקרא סמאל בעבור שמסמ' עיני הכרית וחק' כח שוחק על גמל ורכבו ר"ל השכל הנקנה מלעין על אלו הפעולות עכ"ל. ומענה כל הסיפור כמעט מבוזר למבין. כי חסן חרע וורש אשתו תמה סמאל והנחש' חסן בן המדמה האגני זרע עמ' לק כל משפטיו מעק' בן בנו של

עשו חרשע ששרו הוא סמאל וחסן חונם מלשו' מחזמה כי כן דרכו של כח זו וורש הוא הנחש הצפעוני מלשו' ז"ה ארס הנחש והמה מובלעים בתיבה כמנהג אותיו' יהוא ולזה כוונתם במדרש' המעולה ג' פתחו באף הנחש' וחסן' ושר האופח' וכולן נאכרו מן העולם להורו' כי שלשתן לדבר אחד נתכוונו וכל מי שממשיך אחר כחות הרמיזונות והתאוויות סופו שיאכר כמו שנאכרו אלו'. ולזה אמר הש' בתחלת הכריאה חסן העץ וגו' ר"ל חסן היה אצל העץ והסתיך ולזה כווננו באמר' רמ' לח מן התורה מניין שנאמר חסן העץ וגו' ואמר וינשאהו וישמאת כסאו מעל כל השרים אשר אתו כי ידוע שהסן רוכב על הנחש אשר נאמ' בתו והנחש היה ערום מכל חית השרה ר"ל שכל כחות הנפש שומעים אל חסנו ואל עצתו וכודעים ומשתחו' לפניו חוץ ממרדכי אשר לא יכרע ולא ישתחוה כי מרדכי הידוע הוא שכל הנאצל שאמרו עליו שהקב"ה שוחק על הנמל ועל רכבו.

ויאמרו

עבדי המלך וגו' יהי באמרם יום יום וגו'. וירא חסן וגו' זה כולו מובן כי כן דרך הסתר להחטיאו ואין צריך לפרש מהו עבדי המלך וחשדים כי בארצנו בריש הספר.

וירא

חסן כי אין מרדכי וגו' ר"ל שהוצר חרע כאשר ראה שלא היה יכול להחטיאו נתמלא חמת ובקש צדדים להחטיאו בת'. ואמר

ויבן

בעיניו לשלוח יד במרדכי לכדו וגו' ר"ל שה' דבר קטן בעיניו וכו' בעיניו להחטיאו לבד לא חשב תחבולות שיהא חוטא ומחטיא את הרבים שחם ג"כ עם מרדכי כי המון העם חוטאים כלא זה וזה אמרו עם מרדכי וכודר בקש להשמיד את כל היהודים אש' ככל העולם שה' מלכו' אחשוור' כי אין לך אב' כאברון מחיר' ין ד א א 4 ה הנפש

הוא הגורל ר'ל שאמר שזה חלקו וגורלו
הפך ממנו שנאמר ה'מנת חלקי וגורלי
ואמר הוא חדש אדר ר'ל שע'כן שחדבר
כן הוא נמשך מה שנעשה שחצדיקים
מתים ומזכים באדירו של חור'כמו שאירע
למשה רבן של נביאים שמר' בן'לחדש
אדר עוד פקד טפיוזאמר

ישנן עם אחד מפור ומפורד וגו'
ר'ל אם השגח' השל בעולם
למה ישראל מפורדים ומפורדי בין העמים
בגלות עם שדתיים שגור' מכל עם
ושומרים המצות וחטורה יין זה כי אם
ששכח אלים את הארץ ולכן אמר למלך
אחשורוש הירוע אין שוה לחנינם לשמור
התור' והמצות כי שוא עבוד אלים ולכן
אם על המלך טוב יכהכ לאכזרם
ר'ל שיקבל עליו שלא לילך עוד

בדברים החם מאחר שאינן מועילים רק
ישים תכליתו בעולם הזה לאכול ולשתות
ולילך אח' תאותיו ותשוקתיו אש' הגדולה
כהן הוא אסיפת הממון הרמוז הנח באמרו
ועשרת אלפים ככר כסף אשקול ע' עושי
המלאכה לחבי' אל גנוי המלך להכניס
אוצרות הון רב כי זה תכלית האדם ואין
חשבון בשאול אשר הוא חולך שמה
וכבר דרשו פרק קמא דמגילת על המן
ולחוטא נתן דעות לאסוף ולכנוס זה המן
הרע והוא נאות מאד לדברינו על כן ספר
טענות המן הרע ואמר שאלמלא מרדכי
חנוכר לעיל חיו' המלך אחשורוש נלכד
ברשתו אשר טמן לו והיה סר למשמעתו
כמו שאמרו אלמלא הקכה עורו וכו' כמו
שכתבתי לעיל לזה אמר

ויסר המלך את טבעתו וגומ'
ויאמר המלך להמן וגו' זה
מובן שהמשל בו שהמלך מודר' לדבריו
ואמר והכסף נתן לך וגומ' ר'ל אף שלא
אקבץ ממון מ'מ העם עשר' בו כטוב
בעיניך כי מה למרוח בהם בתורה ומצות

אם

הנעש' ואף שברך וז' חסור מהם חשגחת
השית והם כלים מאליתם ח' ודע כי יצר
הרע מחטיא האדם בא'מג' דברים אם
שמחטיא במעש' או מחטיא כעיון בא'
מב' בפנ' או שלא יעש' מה שעליו לעשות
או שיעשה יותר ממה שראוי לעשו' והכל
הוא רע כמו שאמר הש' לא חוסיף ולא
הגרע וכמו שאכא' אית' הכל בספר' הנמשך
וכאן מנוד איך רצה להכשילו במעשה
והתחיל למעון ולהראות פנים מזויפוד
לכפור בהשגחות הש' בארץ והביא ראיה
מצדיק ורע לו שחוטא היתר שסמכו עליו
כל הכופרים וזה אמרו

בחודש הראשון הוא חודש
ניסן וגו' ר'ל שדב' זה
נודע מראשית השנה ועד אחרית השנה
שצדיק ורע לו ולכן אין לומר שמולו הרע
גרם לו ואמר כי אי אפשר שמול שחוטא
בשפלו' בחדש א' שלא יחא במעלה בשאר
הרשי השנה ומה שנראה שצדיק ורע לו
כל השנה מזה נראה שאין החשגחו' בדבר
ואפ' שנקט ניסן ואדר יותר משא' חדשי
השנה כדרך שאמרו באדר אתה מת'
וניסן אי אתה רואה ופ' שאדיר התורה
ימות וניסין לא יראו וכדרך זו התחיל
לקטרג הנר' ולכן על דרך צדיק ורע לו
לומר שאי אפשר שיחא הדרך הח' מצד
חודש ניסן ר'ל מצד חידוש הנסיון כמו
שאירע לאברהם אבינו ע'ה כי מה צדיק
הקכה לנסות את האדם הלא הוא יודע
אם ישמור חקיו או לא ואמר

בשנת שתיים עשרה למלך
אחשורוש הפיל פור הוא
הגורל לפני המן מיום ליום ומחוד' לחודש
שנים עשר ר'ל שאמר שכוודאי לא יוכל
להיות בדרך אחר אלא שהכל נמ' במספר
לכן ח'מים חן החדשים חן השני' והכוונ'
כי הכל נמסר למולות ה'יב חקכו' ברקיע
ולכן העולם כמנהגו נותגואמ' שתפיל פור

אם מותר האד' מן החתמה אין כדברי חסן
הרע'

ויקראו

סופרי המלך וגו' כבר
המסילו דהחכמים
חלשון לקולמו' חלבי וזלזה אמר תנה שלא
די שאמר נכל בלבו' אין אלהים אך חיר
כות הדברי' בלשוננו הוציא כחין ולררוש
באנדות של רופי ברבים כי מאמר שמלך
אחשוורוש היה מודת לדבריו מי יסח' בירו
אם לא מרדכי כאשר יספר לקטן ואמר
שכתב הדבר בל' בניסן ר' ל' דרך חלענה
כדרך חרשע מה העבודה הזאת לכם כלו
כבר חס וזכר' אבות אבנשיאים שחקריבן יב'
ימים לחדש ניסן מיום שחוקס חמשכן כי
חיום א' בו' וכבר כתבתי ריש מגלת זו מה
חס השרים ועכדי המלך שחס האמורים
כאן באמרו אחשדרפני המלך וגו' ומח
חס המדינות והעמים ככתבם וכלשונם
ואמר שחכל נכתב ונחתם בטבעת המלך
ר' ל' בהסכמת אחשוורוש'

ונשלח

ספרים ביד הרצים
וגו' נראה שחצי' ר' ל'
החושים החמשה הרצים כל אחד לחשי
חגיגו' ולכן נקרא חוש מלשון חושח
לעזרתי ואמר שכל אחד יעש' מה שיחפוץ
בחפוך מה שנאמר עוצם עיניו מרא' ברע
וגו' ואמר שזו היא סבה להרוג ולהשמיר
וגו' ואמר ביום אחד בשלשה עשר לחדש
אדר כבר באירי' מהו ר' ל' בחודש אדר
שחוא לשון אדירו של תורח' ולכן אמר
שח' כולו סבה לכפור בהשגחת ובשאכל
התורח' שחם' ג' מדות או' ג' עיקרים שזהו
אמרו לחשמיד וגו' כשלשר' עשר ר' ל'
שתחריגה והאכדון הוא זאור' לכפור בל'
אלו אל' יש להאמין שחכל נמשך מכח
חשנים עשר מולור' ולהאמין שזה הוא
אדר ושבתו של אדם וזה אמרו חודש אדר
ושללם לבנו ר' ל' לשוכ' תכליתו לשלול
ממון ולגזול ולבנו:

פתשנ

הכתב להנחין וגו' ר' ל'
שיקשה כל אחד כמו
שעושה הוא ח' מא ומחטיא חרבים להיות
גלוי לכל העמים להיות עתידים להתבונן
ביום הזה ולא בסת' שבא לעתיד כי אין
חשבון כשאול ואמר פתשנ' חכתב להנחין
דת ר' ל' להיות בחקולא יעבור' וזה אמרו
יצאו רחופים וגו' ר' ל'

הרצים

שבקל נח אדם
להתפתות לרעה ובקל הדת נאח' בשושן
חבירה שתוא כלל העולם כמו שפירשה'
לעיל ואמר וחמלך וחמץ ישכו לשות' את
משתה ושתי האמור למעלה וכל העיר
שושן נבוכה בעונותינו' שחת כל בשר
דרכו על פני האדמה לולי יהיה הקב"ה
בעזרתי להעמיד מרדכי כמו שיכופר או
אמר שהעיר שושן נבוכה על העולם
בעצמו שבדרך זו היה העולם שכ' לחתו
וכתו אס' אין הצדיק יסוד העולם וחוא
מרדכי המקיימו ולוח מתחיל להרא' שכל
דברי המן הרע מעשה תעתועי' חבל חמת
והכל טענות מזוייפים:

ומרדכי

ידע את כל אשר געשו
ויקרא את בגדיו רוצח
לומר הניח תחילה דרכי התשובה שצריך
האדם לעשות ולבקש מלפני המלך הקב"ה
שישמריהו מטעני' המן הרע' לבלתי ימשו'
אחריו וכדרך שאמרו הבא למה' מסייעין
אותו ולוח אמר שמרדכי יעץ לאדם לילך
בדרכי התשובה על מחשבות רעות כאלו
וצוח לקרע בגדיו ולהליבש שקואפ' שהם
מדרכי התשובה וכמו שאמר רבי אילעאי
מי שרואר' שיערו מר' גבר עלי' ליביש
שחורים כו' וכן נאמר באנשי גינות ויקראו
צום וילבישם שקי' ונו' ויכס שקוישב על
האפר וגם כי לפי פשוטו של דברי חמנילה
כל אלו הדברים אינן מורה אלא על דרכי
התשובה' וזהו אומר גם כן ויועק עקת
גדולח ומרת על עונותיו ויבא' להתפלל
מחירי' ד ב 4 ii בתחלת

בחינה ובתפילה לפני שער השמים
שהוא שער המלך כי אין לבא וגומר ר"ל
ביא עם התפילה והתחנה לפני שער המלך
והוא תשובה האמת אבל בשק אין לבא
בשער המלך כי אינו תשובה אמיתית כמו
שאמר קרעו לבבכם ואל בצדיכם וכמו
שאמרים אין שק ותענות גורמים ולכן
אמר שעמד מרדכי לקדש השל בכל מקום
שרצה המן להחטיאו ועשה שכל ישראל
סקטנו ועד גדולם ישונו בתשוב שלמה
ויתאבלו על עונותיהם ובכל מקום שיגיע
דברי המן הרע להסיתו ולהדיחו יח' מיד
שק ואפר יוצע לרבי לשוב מיד בתשובה
ולא למשוך גמלו כלל ומעתה יתחיל
לסתר טענותיו המזויפות ואמר
ותבואנה נערות וגו' רצת
בוז כי מה שמען
המן הרע מסלוק ההשגחות ממה שרואה
צדיק ורע לו זה אינו ראייה של כלום כי
המענות על זו הוא ותבואנה נערות אסתר
ויגידו לר' דברי מרדכי ועל מר' שמעון
מפוזר ישראל בגלות טענו' על זו הוא
ותחלחל המלכה מאד כאשר אבאר איה
וזר' כי כבר דרש ר"ל צדיק ורע לו חוצה
צדיק בן רשע וכל אף כי חכמי הקבלה
פירשוהו בסוד גלגול צדיק בן רשע שחיה
רשע במקום לכן ועצת הראשונים הוא
טובל מ' מנראה לו לפי פשוטו יתישב
יותר והוא מורה על גדולת חסדי ייתב'
כי הוא מבואר כי כל מציאות טוב והעדר
רע ואף שאמרו נוח לאדם שלא נברא
משנברא חיינו בסתם אדם שלא נודע אם
יהיה צדיק אם לא כי אפשר שיחטא ואז
המציאות רע לו יאכל כשיהיה צדיק אשרי
לו ולדורו וזה מבואר ומעתה אם ארם
רשע מחויב כרת וחייב שימוח מיד ועתיד
להיות צדיק יוצא ממנו אם ימיתו השל
הצדיק יתיה נעדר גם השל אי אפשר לוותר
על חטאת הרשע כי האומר הקב' וותרן

חוצה כול' אי אפשר מכל עדי שחק כרד
יפקוד עון אבות על חבנים כמו שעשה
במעשה העגל כי אלו כלל אותה כדנע כל
הצדיקים שיצאו מהם לא באו לעולם וע' כ
הוכרח המשפט אלה לחלק העונשים על
האבות ועל הבנים והוא מרל חסדי השל
שלא לכלות צדיק מן הארץ ובאמ' שמור
זה נגלה למרדכי בחזית כי דוד לא חמית
את שמעי בקללו אותו קללה נמרצת כדי
לצאר ממנו מרדכי וישתבח בעל הצדק
הקב' אשר כל משפטיו אמת ויודע דרכי
עונשים המשפט אל אמונה ואין עול וזח
רמזו בכאן ותבואנה נערות אסתר ויגידו
להגור' כמו שכתבתי למעלה כי האב והאם
וחמשה ילדיהם שייכות בחומר כי הם
נוחני החומר ובעל הצור' נותן הצורות
כמו שאמרו ג' שופין באדם ולזה אמר
שצדיק ורע לו חוצה חסדי השל שחמתי
לרשע כדי שיבאו נערות אסתר וסריסיה
שחם משל על הצדיקים הבאים מן הרשע
ולכן קראו נערות אסתר שהיא החומר
ולכן קרא הבנים וחבנות הנמשכים מן
החומר נערות אסתר וסריסיה ויגידו לחם
העונשים הראויים לבא על הרשע ולולי
זה לא היה הצדיק נמצא וכבר בארתי
שלשון הגדרה האומר במגילה זו רוצה
לומר המשכת הענין ועל מענות השני
שהיא מענות חגלות אמ' שהסבה בזה היא
שתחלחל המלכה ר"ל לחכמים החומר
בעול השיעבוד ולחטר ארם לבבם הערל
וקישי ערפם בעבודת הגלות וזהו הסבה
כמו שביארו בתת טעם הגלות וזהו אמרו
כדי שתחלחל המלכה מאד ותכנע ארם
לבב' ומעתה מאחר שטענות חמן הן
מוזיפות

ותשלח

בגדים להלביש ארם
מרדכי ולחסור סקו
מעליה ולא קבל ר"ל כי החומר קשה לה
לפרש מתענותו כי צריך לו הכרחי ולכן
אמר

הדברים שמתענה ומסנף עצמו כל כך כי
גם עוכר שארו אכורי

ויגד

לו מרדכי וגומר זאת פתשגן
וגו' וכבר ידעת מה

שפרט הרב המורה בשמונה פרקיו כי
רפואת הנפש כרפואת הגוף ואם יחלה
ויתחמם האדם יותר מדאי צריך הרופא
ליהן לו מאכלים קרים לקררו יותר מדאי
להעמידו במוגהשות כן בחולי הנפשות
שאם נטח אדם אחר מדה רעה צריך האדם
להטאות עצמו לקצת חשני עד שיעמידו
אחר כך בדרך האמצעי ונראה שלזה
כוונתם במסכת העניות במעשה שסופ' שם
פרק סדר תעניות אלו רבי מני הוה שכיח
קמיה דרבי יצחק בן אלישב ואמר לא
מקבל דבייתוהו עליוה אמר ליה מה שמה
חנה שמה חתופה חנה נחיתתה קא מררה
עלי תחזור חנה לשחרוריהא וחזרה חנה
לשחרוריהא ומבאר שזה המאמ' כפשוטו
הוא גמנע להאמינו שיעשה חש' ניסים
מפורסמים לשנו' טבע הבריא כדי למלואת
תאותו של ר' מני שתתקנה חנה או משום
שמרדה עליו תחזור לשחרוריהא אלא
שהכוונה בזה מה שאמרתי עניין רפואת
חנפ' כי כנוי דבייתוהו הוא משל לחום' כמו
שהמשכנו הספור בזה עד חנה ור' מני היח
אומר לרבי יצחק שהיה בו איזה פחיתות
שלא הית יכול לכבוש יצור בדבר החום
ושאל לו איזה מידה היא ואמר ליה חנה
ר' ל הקנאה וקראה חנה לחיות מפורסם
בה בקנאתה אשר קנאה את צרתה פנינה
בעבור חבנים ואמר ליה חתופה חנה ר' ל
יעץ לו בדרך המזכר לעיל ר' ל שיתרחק
מקצת הקנאה לגמרי אל קצת חשני ולא
יתקנה בשום אדם אפילו במקום שהקנאה
טובה כמו שאמרו קנאו סופרים תרבו
חכמה והכל כדי להרחיק סג' הקנאה
ואמר ליה קא מרדה עלי המזכר רוצה
לומ' באש' חרגיש ר' מני בנפשו כי מעכשיו
יוכל

אמר שאסתר חשבה לו לשלוח בנדים
נאים לחסיר חשק מעליו שלא יענה נפשו
ביותר מדאי כי נלאהתה לכלול קבל כי
באמ' מרדכי שהוא השכל רואה את הנולד
גמתי'א פן תחזור הטומאה לבקר רוצה
לומר שיצר הרע אם יתן לו מעט מנוחה
ישוב לטעון עליו ויטנו מדרך טובה על
כן רצה לכלות רשעים מן הארץ לגמרי
ולא רצה לשוב משקו ורשוכתו עד
שימסרו לו מן השמי' חיצר הרע בידו וכבר
נודע מדרשם ז' שדרשו שאנשי כנסת
הגדולה נמסר היצר הרע בידם כמוזכר
במסכת יומא ואמר

ותקרא

אסתר להרוך וגו'
כבר ידעת אמרם
שדניאל הוא ההך ונקרא שמו ההך שכל
דברי המלך נחזקים על פיו והכוונה על
כח השופט הנקרא דניאל מלשון דין ועל
פיו נחתכים כל דברי יצר הרע ויצר הטוב
כי הוא מכריע ביניהם ולכן דבר אשר יסכים
זעשה זנדון על פי הרוב כי אם יסכים ליצר
טוב הוי שנים לגבי אחד וכן בהסכימו עם
הרע ומעתה שאסתר ר' ל החום קרא לכח
לשפוט ביניהם ותצויהו על מרדכי לדעת
על מה זה ועל מה זה הלא הוא בעצמו
צוה עליו אשר לא תגד אחר השכל לגמרי
ותטול תתכרחי לה' ומעתה על מה דברי
הצומות והעמוס האלה ולזה דרשו ז' ל
פרק קמא דמגילה ששלחה אליו שמה
עברהה על דברי תורה שנאמ' מור' ומות
הם כתובים וזהו שג' לרעה על מה זה ועל
מה זה וגו' והוא מבואר על פי כוונתינו
ההך ר' ל שיצא לשפוט

ויצא

בדבר' ואמר אל רחוב
העיר אשר לפני שער המלך ר' ל להתבונן
הדברים שעושים היהודים ברחוב ודע
כמו שאמרו בחזקת שחיו מוציא' החיבה
אל רחוב העיר ומתפללין שם נגד שער
השמי' שה' שער המלך על מה גפלו אותו

יית' מדאי ולחשתמש ברבע אח' במושכלת
להנח חלום ומעשיו שהרגיל עצמו אחת
דחו להמית ר'ל שממיר נפשו בזה כמו
שאמר על בן זמא שהציץ ומת' וכן עזאי
הציץ ונפגע וישחבש במעשיו אם לא ילות
אין עזר האלהי שהוא אשר ישיט לו חמלק
שרביט הזהב כמו שבאר בארוכה הרב
המורה חלק א' פרק כ"א ופרק לב' ביאור
ארוך' ולוח מתאננת על מרדכי שאיך
העשה היא אסת' המלכה ואני לא נקראתי
לבא אל המלך זה שלשים יום' ר'ל שות
שלשים יום שמרדכי סוגף עצמו בתעניות
ובעניות וסניפים כאלו היה מרדכי שכל
נכדל אינו נקשר כלל בחומר והגוף' ואף
אם יחלה הגוף יכול עמוזה אינו כי המלך
אחשוורוש הוא שכל היולני הוא כח קושר
מרדכי באסת' ולוח אמרה שות שלשים
יום לא נקראת אל המלך לעסוק בצרכי
הכרחי גופה להעמיד המלך עמוד' וכבר
ביאר ר'ל לעיל שלהעמיד דגוף ולעסוק
בכרחי הוא ענת חשכל' ולוח אמרה
אסת' כי מאחר שלא עסקה בצרכיה כל
זמן הות לא נקרא אל המלך לילך בעצחו
להכריז נפשו כדי שיוכל המלך שהחשכל
ההיולני לעמוד עמוד נקט במשל זר
שלשים יום כמו שנאמר ובכחה את אכית
ואת אמה ירח ימים' גם ימי הספר היוזר
ראוים הם שלשים כמו שנאמר ויבכו בני
ישראל את משה שלשים יום ור'ל מאחר
שעשתה את שלח ותרואו להמעתה לא
הוכל להתאפק לענוור את נפשה עוד כי
שם תמות בלא עתה' ומא' שאמר אשר
לא יבא אל המלך אל החצר הפנמי רוצה
לומר שילך בבחלת אחר קניו' המושכלות
הנמשלות לחצר הפנימית ר'ל פנימיות
החצר שהוא חשכל כמו שבארנו לעיל
במקרא של בחצר גינת כיתן:
למרדכי וגומ' לא' אמר
שחור חתך לחיד דברי
אסת'

ויגידו

יכול לעמוד בדרך אמצעי ולא יטח עוד
לקנא' הפהחה אמר שאם יטח עוד וירגיל
נפשו בחרחק הקנאה יקנה חקצה חשני
וימרוד עליו לגמרי ולא יקנא כלל וגם זה
רעה רבה היא כי דרך הממוצע הוא הישר
על כן אמר רבי יצחק שמעתא יוכל לחזור
במקצה לשחרור ויילך בדרך האמצעי
כי מעתה לא יטח עוד לא תקצות' וכן
אמר מרדכי להתך אף כי אמת שבתחילה
צוה עליה שלא תגיד' מ' מאחרי כי חמץ
חרע רצה להחטיאם ואח' פרשרו חכסא
וגומ' ופחשן וגומ' כמו שמבאר חכל לעיל
בדברי חמץ וכמעט הלכה אחריו כמו שב'
ויסר המלך את טבעתו וגו' כאשר פירשתי
צריכ' מעת' להתרחק לגמרי א' קצה האחרון
להכדל זמן מה מצרכי הגוף' אף החכמי
לסגף נפשו בעניות וצומות עד שהתרחק
קצה מעצת חמץ והשאר אחר כך בדרך
האמצעי ואמר שהצוה עליה לבא אל המלך
להתחנן לו ולבקש מלפניו על עמוד' ר'ל
שחסכים עמו להתפלל ולצום לפני מלך
מלכי המלכים ית' וכפר לה על מעש' חמץ
ויבא החך ויגד וגו' ר'ל שהתך חנוכר ראה
דברי מרדכי וטענותיו כי נכונים הם ויגידו
לאסת' לשמוע גם טענותיה'

ותאמר

אסת' להתך וגומ' כל
עכדי המלך ועכדי
המלך ועם מדינות המלך וגו' ראה טענות
אסת' שהוא החום רבה היא מאד כי כבר
ידעה מה חסנ' המלך בדרך שבארתי
למעלה שהם איברי האדם וכוחות חנפשו
וכבר כתב הרב המורה ז'ל פרק לב' חלק
ג' כי אי אפשר לצאת פתאום מהפך א' הפך
ולוח אי אפשר לפי הטבע שיניח כל מור
שהרגיל פתאום כו' ולוח טענת אסת'
נגד מרדכי:

כי

כל עכדי המלך ועם מדינות המלך
יודע' כי אין יכולת בחום לבא פתאו'
אל המלך ר'ל שרוצ' להכריח נפשו להשיג

ובכן אבא אל המלך הקב"ה אשר לא סתם
המזכר למעלה ומעתה עשה מרדכי
ושאר היהודים שהם אנשי כנסת הגדולה
ובקש שימסור היצר הרע בידם כמוזכר
בגמרא דיומא זכר כמשל שלנו אמר שכל
מי ששמו מרדכי ש בידו שכל נקנ' עושה
ככל אשר צוה אסתר ר"ל כאשר נתנה
רשותה אסתר למשך אחריו בצומ' ושאר
דרכי חסוכה

וידע

ביום השלישי וחלש אסתר
וגו' מלשון מלכי יושפר עליך
ר"ל שלבשה אסתר עצת מרדכי ואמ' שה
היה ביום השלישי כי מלת יום נאמר על
הזמן כמו שבארתי לעיל בפסוקימ' רבים
והזמן נחלק לג' חלקי עבר הווה ועתיד
ועל כן אמר כי בזמן הג' ר"ל בהתבוננה על
העתיד שאי אפשר לקיים בעולם הווה

ואי אפשר בעולם הבא לקיים דק בנשמה
הנשארת אחר בלות הגוף אם כן ראוי לה
שתשמע לעצתו ותלבש מלכות ותעמוד
בחדר בית המלך הפנימי והוא חצר עינת
הכית' ר"ל הכנת השכל כמו שפירש"י
למעלה נוכח בית המלך הוא ביארו רוצה
לומר כי חצר בית המלך הפנימי הוא נוכח
בית המלך והוא אמת שחשכל הוא נוכח
והחומר שהוא בית המלך
מלשון נוכח אמר ה' ר"ל כי השכל מוכרח
החומר להדריכו בדרך ישרה ור"ל בכל
זו כי חסכמו החומר והשכל שעתה עצמן
בהנהגת ישרה וילבשו שק ואפר לשוב
בתשובה שלימה עד שיבערו המן הרע
מן הארץ ומעתה אמר שהמלך יושב על
כסא מלכותו בבית המלכות נוכח פרח
הכית' ר"ל שבזמן שהגיע האדם למדרגה
זו או ראוי לומ' עליו שיש' על כסא מלכות
לא כימים הראשונים שנא בשבת המלך
וגו' כשבת ולא יושב ישיבה שאינה ישיבה
וזה מכאור ואמר שהוא יושב נוכח פני
הכית' ר"ל שכל כוונתה מעתה להתבונן
ולתבטל

אסתר לא אמר זינדי ר"ל שנתקבצו כל
כחות הנפש לסתור טענית מרדכי כי היה
נראה להם טענות אסתר כי טובה היא
ולכן כולם בהסכמת אחת הסכימו עם
אסתר והגידו דבריה למרדכי

ויאמר

מרדכי להשיב אר
אסתר' א' הדמי בנפסך
וגו' ר"ל אף כי האמת אתה מ' צור שק
שאני ולכן אף שאם כדבריה כך הוה
שקשה עליה הדבר מוטב שתמות זכאי
וזאל תמות חייב לתת יד לפושעים שהוה
המן הרע וכחותיו כי אף אם לא העשר
כדבריו לא תמלט והמו' מיתח הגו' והנפש
והוא העדר חכונך כעקבי כל חי

כי

אם החרש החרישי ולא תשמע
עוד לעצתו עד שתכריח ויציג
הרע לגמרי רוח והצלח יעמוד ליתודים
וממק' אחר ר"ל בסוד הגלגול כי הנפשי
לו תקנה אף לאחר מורחו שיחזור לימי
עלומיו ואמרו ליתודים כי סוד העיבור
אינו בזה הרק בשראל ואמר ואתה זכירת
אביך תזכרו כי אין לחומר תקנה רק
הגוף כלל ואמרמי ידע אם לעת כזאת
תגיע למלכות ר"ל ומיידע אם לא תבער
הרע מקרב הארץ לגמרי אם לעת אחרת
יהא בידך להכריחו כי בפעם אחר יוסיף
להחמ'אך ורמסך אחריו לגמרי על כן
מוטב לבחור ברע המועט דחינו חנינויים
הנוכחים ראשונה כדי לזכות בטוב הרבה
דחינו לכבוש היצר הרע לגמרי

ותאמר

אסתר וגו' ר"ל שגם היא
מעתה מוכנת לעשות דבר מרדכי לצום
ולתענות לעשות דצון קונה בכל אשר
יהפוך מרדכי ואמר שיבנוס כל היהודים
בידוע כי תפילת רבים נשמעת ומה מאד
נפלא אמ' אני ונערותי אצום כן ולא אמרה
בצום כן כי היא ונערותי אינו אלא אדם
אחד בכללו כמן שכארנו למעלה ואמר

מחיר יין

מסעודה שתלמיד חכם מיטב בה כו' ותלמיד חכם הוא הנפש והשכל המהצ' באדם אשר אין כיון החכם כי תשב ללחום את מושל בין תבין את אשר לפניך אם בעל נפש אחת ר"ל כי תשב ללחום ארץ מושל שהוא כח המחאה אשר הוא מושל כך בין תבין את אשר לפניך שה' השכל אם בעל נפש אחת שאם אינך בעל נפש אין לפניך כלום שתצטרך לשמור מפניו כשתתבונן בו וי' שם סכין בלועך מלאכול דברים האסורים ולוח אמרו שהאוכל על זה האופן עם שהמאכל הוא חומרי יחשב לו לרוחני ונהנה ממנו כאלו נהנה מו' שכינה ע"כ לשון החכם וכן אמר אסתר בכאן כי אינה מבקשת שום סעודה רק משתה שהמלך שהוא השכל ישב בראש וינהה ממנו תחילה דהיינו בכוונת חמץ ת אשר נעשים בסעודה הוי"ו חן מצד שכוונת בסעודה היא לחברות גופה חן מצד הברכות שקושרין על המאכל חן מצד תורה שמדברים על השלחן כי מכל זו יתנה השכל והמן גם כן יתנה במשתה זו כי על כל פנים החומר שהמן נתלה בו ג' יאכל וישבע מן הסעודה חתי' במקרא כי עיקר הכוונה אינו על המלך רק שגם השטן יבא בתוכם ומה נפלא דבר זה שלא זמנה לסעודה רק המלך והמן כי כל שרי המלך הם בכלל ואין כפר' לא מה שבכלל.

ויאמר המלך מתרו וגו' זה מבוא שהמלך חסכים לדבריה כי טובים המה:

ויאמר המלך לאסתר במשתה חיי' וגו' כבר ביארתי זה למעלה רק שהוסף הנה לומר כי אמר לה במשתה חיי' לחוסף מעלת' כי אף שידוע שהיין על הרוב גורם רעה לעולם באמרם כל הרואה סטור בקלקולה יויר עצמו מן חיי' מ"מ יודעת להשתמש בו כראוי לצא' ממנו בשל' ושל' ישתה ממנו רק חצריך

ל'

ולתתפלל נגד שער השמים שהוא פתח בית אל ית' כמו שבארנו למעלה.

יהי

כראו המלך וגו' כבר כתבנו לך לעיל אמרם שכל מקום שנאמר במציל' וזו מלך סתם משתמש קודש וחול ולוח אמר כאשר רוא' המלך העליון ית' שהכין האדם עצמו לטח' מיד מסייעין אותו למסעל' ומגיע לו שרביט חובה שחול' העזר האלהי כמו שבארנו למעלה וראה מה נפלא עניין זה כי אסתר החיפוף של וסתי כי היא באה מעצמה ל המלך ולהפוך מוסתי שלא באה אף על ידי שלוחים: וחזור ומספך במלך התחתון כשיש לאדם אשה כזו הנקראת אסתר מעתה אין צריך לראש שמה יחטיאו כמו שאמר שלמה הע"ה בטח בה לב בעלת ומעכשיו מותר לתניה' לילך בדר' האמצעי ליתן לה התכרחי כי לא תחטא עוד כמו שבארנו לעיל מעניין רפואת הנפש וזו אמרו

ויאמר

לה המלך מה לך אסתר וגו' אמר עד חצי המלכות ותעש כי באמת צרכי החומר החכריים הם חצי המלכות ולא יותר להיות חציו צורה והוא שכלי אינו צרי' כצרכי החומר: **ותאמר** אסתר אם על המלך טוב יבא המלך והמן וגו' ראה מצניעו' וחסידו' אסתר המלכה כי אף שנחן לה לשאול' עד חצי המלכו' לא שאה דבר רק כל כוונתה לשם שמיסודה כי המשתה זו שעשתה אסתר שהמלך והמן חידועים מסובי' בו הוא סעוד' מצוה סעוד' שתלמיד חכם מיטב בה ותאכול ממנה כאלו נהנה מו' שכינה וכבר ביאר זה בארוכה החכם בעל העקידה פרשת וחי' שער לב' אמר ז'ל האיש הנלבב כל ימיו אוכל מסעודת מצוה שאין כוונתו בלחם אשר הוא אוכל רק לתברות גופו לחיו' נכון ומוזמן לעבוד' הנפש החכמה והוי"ו אמרם כל הנהגה

ותע

לו לחברות גופו כמו שאמרו חסד' וריחני
פיקחין' ולכן אומר שאף במשת' יין בוטח
בה בעלח שלא תעבור חקו כגבר עכר' יין
אסתר וחאמר וגו' . אס
מצאתי חן וגו' אשר אעשה
לתם ומחר אעשה כדבר המלך . רוצה
לומר שמעתה אינא מבקשה כל ימים רק
סעודת אלו כחיותם כמחר דבר יום ביומו
וחכל כדילעשות דבר המלך .

ויצא

חמן ביום ההוא וגו' חותם
במקד' זה כל הספור מחמן
עד הנה לחור' שכל מה שהמן הרע הירוע
מושל אינו מושל אלא על שאר כוחור
הנפש והחיות כחוס' אמנם על שכל הנאצל
אין לו שום שולטן' עליו כלל כמו שאמרו
חק' בה שוחק על גמל ורכבו ולוח' אמ' יצא
חמן וכבר ידעת אמרם לחי' יצא יצא
לח' בכותר' והי' יצאת חמן גם כן ואמר
שמה וטוב לפ' כי ירוע מדרכו של יצר הרע
להמשיך האדם בלב טוב בשמח' ומשתח
חמיד הפוך ממח שנאמר ובכל עצב יתיה
מותר רק כראות מרדכי יושב בשע' המלך
שחוא שער השמים להחפול' סם ולא קם
ולא זע לחיות נכנע לפניו כמו שבארתי
שמן' חבי שהוא תשכל חקנ' שוחק עליו
או שלא חמן חס' ומעתה וחתחיל ספור
אחר מתחיל' חמן הרע וירש' אשתו אמר
חמן מפאאל ביומו וגו' . חמן
ר' ל' כי מאחר שראו

ויתאמק

שמרדכי לא קם ולא זע מלפניו ושאסתר
היתה חולב' בעצתו ולא היתה יכול' להחטיאו
קמע' שהי' היה ירוע לחור' מפני' מעתה
והתאמק מלהחטיאו עוד כדברים אלו ויבא
א' ביהו' וראשיתו ויקרא לכל אוהביו ולורס'
אשתו וכבר כתבתי לעיל כי ורש' מור' על
כח' ומדמה שהוא הנחש שרכב על' סמא
במעשה כראשית הנקרא בספור זה חמן
ורצ' לטול עצור' מאוהביו ומאשתו
להחטיא האדם במושכלת כי כבר ידעת

שאמר חרב חמורה דק' שלשים חלק ב'
שאמר כי קלל' חות' חוה' יושוף' ראש
וחתח' השוננו עקב' רוצה לומר היתה
מנצחת לו כראש והוא מנצח' לת בעקב' כי
חמדמה מנצח' לשכל בעקב' כמו שהנשך
בעקבו לא יוכל לרוץ ולמחר ללכת כן מי
שה' בעל דמיון לא יוכל במחרת להשכיל
חמושכלת' עכ' ל' ולזה בא חמן לורס'
אשתו לחי' לו לעזר כנגדו להטען האדם
בדמיונו שלא ישכיל חמושכלת' במחרת
ולזה אמ' שם' לתם מה שאירע לו כשרצח
להחטיאו במעשה שהחטיו בכבוד עשרו
לילך ולאסוף ממון כמו שבארתי לעיל
באמרו ועשרת אלפים ככר כסף' גס שרצח
להחטיאו לשום הכליר' קניין הסעלח
וחכבוד' והורוב בניו' ואמר שאף שרלו
חמלך הקב' להחור' נשוא' גבות מכל
כחו הנפש שהם שרי המלך כמו שכתבתי
לעיל בפסוק אחד הרברים האלה גדל וגו' .

ויאמר

חמן אע' פ' לא הביאות
אסתר וגו' כאשר בארתי
לעיל שאסתר הביאה חמלך וחמן אל
המשתח' שוחו סעודת' מצוח' ואלו היתה
אסתר קורא לאחד בלא חשני' לא היתה
סעודת מצוח' כי שניהם צריכים להיות
בסעודת זו לחבר' גופו ולקיים השכל ולכן
מתאונן השן' על רוע מולו כי כל זה אינו
שוח' לו כי והאינו דרך שלום לחי' האדם
צדק ומתחנן' לאלחיו ומרדכי יושב כנגד
שער המלך שחוא שער חסמי' ולכן ביקש
מחם עצה להמציא' לו תחבולח' שיוכל
לגמור מלאכתו ולהחטיא האדם .

ותאמר

חמן לו ורש' כי יחטיאו
במרדכי' שלו
וימשיכו אחר הדמיון ובזו ימנע מלחשי'
מושכליו כראש' ואמר שיעשה עץ גבות
חמשים אמה' ר' ל' כי ירוע אמר' כי חמשים
שערי בינה חם בעולם וס' נמסרו למשה
בסיני שנאמר ותחטרתו מעט מאלחים'
מחיר' ח א 5 ור' ל'

דל בו כי ידמה שיוכל לחשיג יותר ממח
שבה ג' האדם לחשיג וכו' ישחבש האדם
במושגלו כמו שכתבתי למעלה : ובכרך
אמר למלך שירצה למרדכי עליו רוצה
לומר שיחקור בחשיגתו אלו וכו' החובל
להחטיאו ואז הנר' שאח' יחטא במעשים
לחמשיך אחר הגשמיים ותבא אל המלך
אל המסתה שמחה וטוב לב כל יום חמיד
כי אחר שנשמת' השכל ישתכשו המעשים
זכות אירע לאצילי בני יש' שטעו בחשיגתן
כמו שנאמר ויראו תחת אלהי ישראל וגו'
ויחוו אלהים ויאכלו וישתו כמו שהאריך
בזה הרב המורה פרק ה' חלק א' ויטב הדבר
בענין חמין ויעץ חעץ באופן שצוהו ורש'
ובאמר' שזו היא תחבולה גדולה להחטיאו
לולי ה' חיה לאדם לחקירו משנ' תרדמותו
ונעיר מסכלותו וזה אמרו

בלילה

רצו להכשילו לולי מרדכי היהודי לכן לא
רצה להמשיך אחר שום כח רק אחר השכל
שהוא מרדכי בחלמ' לכן צוה לחבי'א
ספר הזכרונות וכבר כתבתי לעיל בפסוק
זיכתב בספר דברי חיים מה חס אותם
חספרים

וימצא

כתוב אשר חגיר וגו' כבר
בארתי לעיל בפסוק צף
בנתן ותרשו וגו' ואמר המלך מה נעש' יקר
וגו' ל' אם נעשה רושם בראשונה כשנצח
מרדכי שאר הכוזרי כי אז לא חיהו חמין
חוזר וניער' ואמרו לו שאר הכחות לא
נעשה כי אף שחלו המשרתים על חעץ
מכל מקום נשאר חמין בחקפון ולזה חרים
ראש עכשיו וזה אינו מספיק

ויאמר

חמלך מי כחצר וגו' כבר
ידעו אמר' ו' שחמלאכ'
נראו לו כאנשים וקצצו לו אילנות ואמרו
שחמין צום לעש' כן כמו שהרג המהרגם
לקמן בפסוק וחמלך קם בחמתו : וכבר

ירעת משלם באמרם ול מי שמשחש
בחשנותיו שהוא קוצץ בנטיעות : ואמר
שמלאכים חיו קוצצים אלו : וכבר ידעת
שתוף שם מלאך שכל כחות הנפש נקרא'
מלאכים כמו שבאר הרב המורה בארוכה
חלק ב' פרק ו' ולכן אמר מי כחצר שהוא
השכל לשבש השנות :

ויאמר

נערי המלך שהם
הכוזרי נפשו שהמן
הוא המעכב כי אף שחמדמה נקרא ורש'
מכל מקום לולי כח המתעורר שרוכבים
עליו המעוררי לחמ' לא היה יכול לעשות
מאומה :

ויבא

המן ויאמר לו המלך וגו'
כבר מבואר מהו המלך
וחמין רק שכל אמירות אלו היות במחשבת
לכד כמו שנאמר ויאמר אל לבו כי לא
חיו בכל דברים אלו אמירה או דבור חוץ
לנפש' ולזה אמר ויאמר חמין בלבו למי
יחפוץ המלך לעשות יקר' דל שתושב כי
הוא הערים מכל חית השדה שהם כחות
הנפש כמו שבארתי לעיל ושחאד' ימשוך
אחר דמיונו ולא אחר השכל ואף כי ורש'
חיה דרמיון וחמין המתעורר בעל באשתו
ואשה בבעלה להקרא בשמו : ודע כי
מחלוקת גדולה נפלה בין כת המדברים
הנמשכי' אחר כח דרמיון ובין החילוסופים
האמתיים אשר משכו עצמן לאחר השכל
כמו שספר הרב המורה חלק א' פרק עג'
אמרו ול' חיות כל מה שמנוחו המדברים
מן הנמנעות בלתי מצויים בשום פנים
וחיות מה שקראוהו אפשר מצוייר הוא
מאמר אמתי אלא שהפילוסופים אומרים
שזה שקראוהו נמנע להיותו בלתי מדומה
ואשר קראו אותו אפשר להיותו מדומה
וזה חיות האפש' אצליכם הוא אפשר דמיון
לא אצל השכל כו' הנוכ' בו תכחנו המחוי'
זה אפשר ותכננ' נע פעם בדרמיון ולא בשכל
כו' וכתב עוד דע כי יש דבר רב' כשי' בחנפ'
אדם

אד' ברמיונו לא יצירו כלל אבל ימצ' חמנ' דמיונס כחמנע החקקין ב' הפכים בנושא אחר ואח' כן יתאמת כמופת סצ'או הדבר שהוא הנסנע לדמותו וחוצ'או חמצי'אורח כו' לזה אמר' כי המן הרע הסית למלך לילך אחר דמיונ'תיו ולעשות לו יקר וגדול'ה לבחון המחוייב והאפש'הכל מצד הדמיון ולכן אמר שיביאו חלבוש וד'סוס על יד איש וגומ' לבוש הוא גוף האדם כי כח חפנימי נקרא אדם וגופו הוא הלבוש כמו שבאר חר'קנט פרש' בראשית וכבר נאמר ורח'ה כבוד יקד כיקוד אש וגופן היה קיים ונשמ'הן נשרפ'קרא לגוף כבודם כמו שקרא רבי יוחנן למנא כבודת'ה וזה מכואר וחסוס הוא כח החיוני אשר רכב עליו המלך שהוא כח השכלי וכבר משלו בזה באמרים שהנחש כגמל וסמאל רוכב עליו וקראו סוס להיות מפורסם שרוכבים עליו המלכ'יה שר' כי בידוע גם הוא מלשו' שוש ישיש כי תשמ'ה והאבל תלוי' בזה וז' ואמר ואשר נתן כתר מלכות בראשו הוא השכל בעצמו שיש לו כתר המלכות וזה כי כתר נאמר על כל א' מסבב ומקיף הכל כמו שהכ'הר יסבב הרג'אש מלסון אבירי' בשן כתרונ' וזה חסוד רמו אליו חתם הנרכוני בפ' למור'ה חלק ב' פרק ו' ומצאתי שכתב חכם אחד שלא רמוזו ר'ל שהפיל'הן של צדיקים עולה ונעשה כתר להק' בה כי כאשר יתאחרו שכלם עמו ית' הוא יקיפם בכתר' ומו'ה אמרו ע' סנדלפון עמד אחורי המרכבה וקושר כתר' לקונו והוא אופן אחד בארץ יקבל כל הצור'הר המקיפות את החומרים בכתר' וידוע זה כי כל הכתרים יתאחרו בכתר זה הנרמז הנח עד כאן לסון החכם ומה מאד נאורה למונת'ה כי השכל ניתן כתר המלכות בראשו לתו' מקיף בשכלו חסכו' הכוללות והצורות הסובבים בכתר' ולו' אמר ואשר ניתן כתר המלכות בראשו ולא אמ' שיתנו

כתר מלכות בראשו כי השכל ניתן כתר המלכות בראשו והוא מכואר כי בכל זה אין לדמיון השנ'ה ב'ו כי אין לדמיון רק דברים מושגים לחוש שהם פרטי' כאשר וז' ידוע לכל מכין יומעת אמר המן שהמלך יתן כל זו לאיש אשר חפץ ביקרו דהיינו חסן הרע בעצמו וילבישו על ידי אחד משרי חפרתמ' וגו' שהם כחות הנפש הוא כח הדבריו שהם יסכימו כול' להכנע מפני כח המדמ'ה ולשפוט הכל אחר הדמיון לשפוט בו המחוייב והאפשר והנסנע ויקראו לפניו ככה וגו' ר'ל שיתפרסם כמו כל שהכל משועבד לחמן חידוע:

ויאמר

המלך לחמן וגו' וכל מקרא זה מכואר כי לא הלך המלך אחר עצת המן אלא צווחו להיות משועבד לפני מרדכי חידוע חיושב בשער המלך שהוא שער השמים כמו שבארתי

ויקח

חמן את הלבוש וגומ' ר'ל שעשה חמן כדבר המלך וגילה לכל שה'ו חנוף מוכני' ומשועבדים למרדכי חיתורי' שאי אפשר לחם לחרי' ראש אס לא על פי מרדכי ומה נאות שלא אמר שלקח רק הלבוש וחסוס ולא כתר המלכות משום שאש'ניתן ככתר המלכות בראשו הוא מרדכי בעצמו וידוע כי כל את שבמק' בא לרבות וכן כאן אמר את הלבוש ואת חסוס אחד לרבות את זרש' ואחד לרבות את המן ואמר שמרדכי שב לשער המלך שהוא שער השמי' כי באמת אם יכבוש מרדכי את המן בדרך שבארנו סופו לשוב לשער השמים ותשוב הנשמ'ה למקום שהצנ'ה משם וחמן שב לביתו שהוא גופו אבל חסוד ראש:

ויספר

חמן לזרש וגו' כבר מובן מק' זה במק' דלטעלה ויתאפק חמן ויבא אל ביתו וגו' רק שחוסף ואמר אם מורע חיתודים וגו' יכבר פירשת מחירין ה ב' 5 ii מילת

ויאמר המלך אחשורוש וגו' ותאמר אסתר איש

צר וגו' כל זה מבואר. והסך נבעת מלפני המלך והמלך שהכניסו עליו כי אם לבעור מן הארץ ואמר

והמלך קם בחטתו ממשתה חתן אל גינת הבית

וגו' ר'ל שער למלך אחשורוש ששם בינקותו לחתן ותורה על הראשונות וקם ממשתה חתן ר'ל שהיה עמו מן היין ותאות העולם הזה הנמשלת במשתה חתן כמו שבארת ירוש' המגלה זו והלך אל גינת הבית שהוא השכל בהחלם כמו שבארתי

רש' מגלה. וחזן עומד לבקש על נפשו מאסת' המלכה וגו' ר'ל כי מכאן ואילך אין לו שום מכוון לגבור על המלך רק על החומר לבד וממנה צריך לבקש על נפשו כי אף החומר מסכים לשכל וכלתה אליו

והמלך הרעה באת המלך ואמר שב מגינת הבית אל משתה חתן: רוצה

לומר שפעולה השכל חלק וגובר ילך מחיל אל חיל עד שהולך מגינת הבית

שהוא כינוי אל החכמה כמו שאמר ד' נכנסו לפרדס אל בית משתה חתן שהוא כינוי א' התורה כמו שנאמר הביאני המלך א' חרני א' בית חתן והסך נופל על המטה אשר אסרה עליו אמר שהמציאות עור

החבולות שלישית להחטיא את אסתר והמלך יוה כי מאחר שראת שלא יוכל להחטיאו אמר לה שתמשיך אל השכל יותר מדאי ותחירי נזק לו לגמרי מאחר שנראה בעיניו שטוב ללכת אחרי בעלת

ובזה גם כן יתירב העולם כמו שמבואר בפסוק לא הניח אסתר ולוה אמ' שהסך נפל על המטה אשר אסתר עליו ר'ל רובץ תחת משאו כמו שנאמר כי תראה חמור אחיך נופל בדרך וגו' ר'ל שפעולה תרביץ אסתר לגמרי לחיור נכנע לשכל לא

מ'לה ורש' שה' הנחש אמרה לחתן שהוא סמאל המתקורר אם מורע היהודים וגו' כמו שנאמר במעשה בראשית ואמר ה' הנחש ואיבת אשית בין זרעך ובין זרעך והוא שנוסף ראש וגו' ופ' הרב חמורח פרק שלש' חלק ב' כי יורע הנחש המהוללות ומעשה חסדמה והמהקורר יורע האדם חמח מעשה השכל וכשמוש' אחר השכל השופנו למדמה בראש' ולוה אמרה ר'ל לחתן ר'ל חס' מדי למתקורר אם מורע היהודים אשר החילות לנפול בימי אדם הראשון אשר עליו נאמר ואיבת אשית וגו' נפול חפול כי אין לו תקומה ממנו

עודם מדרבים וגו' ויבא המלך וחזן וגו' כל זה מבואר

ממה שזכר לעיל בסעודה אסתר ור'ל כי בעת ואילך כל יום אינו עוסק רק בסעודת המצות כמו שכתבתי לעיל בסעוד אסתר ובמחשבו באשתו שלא יכשילנו עוד ואמר לה מה בקשך וכבר ביארתיו מקרא זו למעלה במשתה הראשון

ותען אסתר המלכה וגו' וכבר כתבתי לך למעלה

במקרא של ותאמר אסתר למלך בשם מרדכי כי על ידי התרגשות התלוי בחומר שהוא אסתר מרגיש השכל שהיצר הרע רצה להמעותו כי חקדמת המופת ולקח מצד התרגשות ולוה אמ' כאן כי במשתה זו האחרון כאשר הרגיל בנפשו או סעודת של מצוה נתגלה למלך על ידי אסתר ר'ל התרגשות כי חזן בקש להשמיר ולהרוג את עם אסת' ר'ל תגופות כמו שאמ' מרדכי ואתה וזכית אבין האבדון אבל למלך יש לו חק' כמו שכתבתי לעיל ואין חצר שוח בנזק ממלך כי יצר לנפש בידע אבדון וגו' כמו שידוע ממעם שהנשמה עולה ויורדת עד אבדון וחפסו' הגוף והמשל תעניין באלו אסתר קבלה על חמ' בון כי הוא בעובר ואמר דרך משל:

ונו' ר'ל שמאז וחללאח מרדכי הוא המושל
בלא מקטרג כי חמן הוא נתלה וגם אסתר
מסכסת עם מרדכי ואינה חוששת לשום
דבר גשמי כמו שנאמר ימי אשר אין בהם
חפץ וזוהו שאמר ותשם אסתר את מרדכי
על בית חמן

ותוסף אסתר ונו' הניד כי לא די
לאדם במה שאינו חוטא

בימי זקנה מאחר שאין יצר הרע מרגבר
בו כמו בילדותו והמשל אומר חסד לנגנא
נפשא בשלמא נקט' אלא צריך גם כן
להקן מה שעורר בילדותו כמו שאמרו
בשמחור בירא השואבא אשרי לזקנתו
שכפרה על ילדותו על כן אחת שבקשה
אסתר מלפני המלך שישיב את רעה חמן
במה שחטא ומחטיאה את הרבים כמו
שכרבונו לעיל בפסוק ויבן חמן לשלוח יד
במרדכי וגו' ואפשר שהמלך הנאמר חנה
הוא קדש באמרם ו'ל כל מלך שנאס' סתם
משחמש קדש וחול: ואמר שנפלה לפני
רגליו מלשון ועמדו רגליו על חר היותו
שפי' הרב המורה חלק אפרק ל' שרוצה
לומר סבותיו וכן אמר כאן שנפלר לפני
רגליו כאמרם שצריך לסדר שבחו של
מקום ואחר כן יתפלל לידע לפני מי עומד
בהפילה כן אסתר התכוונ' תחילה בסבות
הש' ושהוא יתעלה עלת חקלות וסכרת
הסבות ואחר כן ותבד כי שצרי דמע' לא
ננעלו והתחנן לו להעביר לה ולמחול על
רעת חמן שעשתה בינקותה:

וישם חמלך שרביט חובב וגו'
הוא העור האלרזי כמו
שבארנו לעיל

ותאמר אסתר אם על חמלך
טוב וגו' דע כי הסבות

חסר' טבות החומר יעסבת הצורית
ותפועלית והשכלית ולזה בקשה אסתר
אם על חמלך טוב נגד סבת הפועלית ור'ל
אם על חמלך להיות פועל בקשתי בדבר

לא חשש' אפי' החכרתי לה מאח' שהסכימה
ללכה אחריו וקראוה' חכמ'מה כי בדרך
זו החומר סמה קצה מדרך השכל לעסוק
בהכרחי' לו אבל מיד חרגש השכל ברוע
עצתו להתכונן בטעיות וחבולו הראשוני
פי' הכל חמת ולכן אמר מיד כי גם זו רעה
רבה ולכן אמר הגם לכבוש המלכה עמי
כבית: ו'ל תרצה לכבשה עמי להחיעץ
לח שתחיעץ עמי חסיד ובוה תרצ' להכשילח'
ובוה פני חמן חפז לגמרי כי אין לו דרך
עוד להחטיא כלל ומכאן ואילך חרבונא
שחוטא כח חשופט כמו שפירשתי בריש
חמגילה מניד תחבולות חמן למלך מיד
אין שרצה להחיל מרדכי ועל ידי כן נתלה
על חפץ אשר חכין למרדכי וכבר ביארתי
לעיל ענין חפץ החוטא וכו' חמת חמלך
סככת ר'ל שש'למו מדרגת חשני' שהם
ימי העמידה ומניעם ימי הזקנה אשר הם
ימים שאין בהן חפץ ונחבטל או עצת יצר
הרע כי כבר תלווה לחמן והתחת טבעו
וחמותו ורתיחתו דמו נשכך ומד' מאד
סבוא' כוונתו כיו שלא חפץ בכל מגילה
שכתב חמת חמלך שכתב רק בפעמי' אחד
בזמן שנחן ימי ר'עלייה כמו שאמרנו
במאמר שאמר כשך חמת חמלך וחשני
בזמן הנחת ימי העמידה ותוא אמרו חנר
וחמת חמלך סככת:

ביום החוא נתן חמלך וגו' כבר
ביארתי לעיל כי חומ' נקרא
עם ולזה אמר כי בזמן החומ' נתן חמלך
אחשורו הידוע בית חמן הוא ורש באמרם
מעולם לא קריתי לאשתי אלא ביתי ור'ל
שנתן הנחש שהוא המדמה לה' לעבודת
אסתר ולא לעבודת וסת' ושלא יתי' נמשך
אלא אחר עבודת חש' ומרדכי ב'ל לפני
חמלך: ר'ל כי חולך חמלך אחר מרדכי
ומרדכי לפני ונמשך אחר עצתו בכל אשר
יאמר מרדכי כי תענה אסתר ר'ל חמשיכה
קצמה בכל אשר יאמר לה' ויאמר חמלך

וואס מצאנוהו בעיניו הוא סכת הצורה
 שסצרוהו נמצא וכשר הדבר בעיניו
 מצד שרואה לו תכלית טוב וטובת אני
 בעיניו מצד החוט יכתב לו ידע כי טובא
 בכקש וזעניו רמזוהו ול בגמרא דיומא
 פרק יום הכפורים אמר רבי יוסי גדול
 חשונה וכו' שנאמר ובא לציון גואל ולשבי
 פשע' מ'ט בא לציון גואל משום ולשבי
 פשע ביעק' אר יונתן גדולת תשוב שמקרב
 הגאולה שנאמר שמרו משפט ועשו צדקה
 כי קרובת ישועתו לבאי תכתב בעל העקידה
 שער ק' שאלו חכמים אינו חולקים כי איש
 חלוש מאד שכל אוכל תתעב נפשו אם
 יעווב למד שימשך מחולשיו ותיעוב
 מאכלו הנח מחר ימות אמנם העצור
 הנכונ' שיתחזק ויתאמ' כפי הכח בהתחלת
 חטיו ומעט מעט מהתעמ' לפי שהתעמל
 חטעמ' חות יביאנו ליד קצת האור ורצון
 אל לקיחת המדות או להמעט התיעוב ומעט
 חסון שיקח יכניחו הכנח מה' התעמלו
 יותר חסון הראשון יחזקו אל לקיחת
 חסון יותר ולקיחת חסון יותר יוסיף אל
 ההתעמלות וכן ילך הדבר בסבוב תוספת
 הטוב וכן הוא בתשוב' כי בראשונה כחיותם
 בארצות אויבתם לא יוכלו לשוב לגמרי
 ולכן מעט התשובה יקרב הגאולה ויביא
 כמו שאמר ר' יוסי נאחר כן בחיות' נגאלים
 יתחזקו כל לשוב בתשובת שלמה ויקריבו
 ימי הגאולה האמיתית לו' וכן נאמר כאן
 בכקש אסתר כי בתחילת התחננו לפני
 המלך כמו שנאמר
ותוסף
 אסתר וגו' וכאשר נתלות
 אליה עור האלהי באמרו
 יו' שם המלך וגו' התאדור עוז וחיל
 להתפלל עור ותאמ' אסתר אם על המלך
 טוב וגו' יכתב להשיב רעת חסן וגו' שהוא
 חרקה שגרים לח בלדותה לחלל הש'
 ולאבד כל היהודי וגו'
כי איככה אוכל וראיתי וגו' מאח' שכל

ישראל ערבין זה כזה ולכן מבקשרו לפני
 הקב"ה שיחיה בעזרת לקדש שמו ברבים
 גם מלך אחשורוש מסכים לדברי אסתר
 ולדברי מרדכי היהודי לומר' הנח כבר נתתי
 לכם בית המן כמו שכתבתי לעיל
ואתם כתבו על היהודים כטוב
 בעיניכם בשם המלך ר'ל
 כטוב בעיניהם לעשו' רצון המלך הקב"ה
 וכבר ביארתי כל הדברים למעלה מהר"ל
 בכתב' וזגם ביארתי שאסתר יותר צריכה
 לחסמים לדברי מרדכי וחיה יותר עיקרת
 בעניינם אלו מהמלך אחשורוש כי ברא
 חלויים החוששים הצריכים למרדכי כאשר
 ביארתי לעיל ולכן אמר גם כאן שהמלך
 אמ' שאסתר ומרדכי יכתבו כטוב בעיניהם
 והוא טפל לגביהו ואמר כי כתב אשר
 נכתב בשם המלך ונחתום בטבעת המלך
 אין לחשיב הרבה מקשים ברי' לפי פשט
 המקרא מאחר שכתב המלך אין לחשיב
 איך היה מרדכי וכל לחשיב רעיו' המן
 הלא אנוס הכתבים גם כן היו כתובי' בשם
 המלך וחתומי' בטבעת המלך ואני אומר
 שקושייתא הוא עצמו מאמר אחשורוש כי
 אמר למרדכי ואסתר כתבו וחתמו כטוב
 בעיניכם אבל לא ידעתי לתועיל לכם כי
 כתב אשר נכתב ונחתום וגו' ואם כן אין
 לחשיב רעת המן אבל הם יעשו כטוב
 בעיניהם אם יודעי' החבולות לזו גם מרדכי
 כשכרח ד' טפריים לא כרחב לבטל
 האגרת המן וכל מי שמרי' יד נגד יהודי
 ימות כי לא ידור יכול לבטל הכתבים
 הראשונים רק כתב שיעמדו היהודים על
 נפשם לחלחם בהם כיום שקבע להם חסן
 שהוא ים שלשת עשר לחדש אדר וכו' ו
 אלו ואלו אגרות חיו קיימן וזהו האמ' לפי
 פשוטו של מקרא והוא מכוון למחבונן
 בדברי המקרא כי לא אמ' רק שנפל פחד
 היהודים על שונאיהם כמו שנאמר ויהי
 חתה אלחים על הצרים אשר סביבותיהם
 ולא

ויכתב

בשם המלך וגו' והוצגם כן
 מול פמה שכתבנו לעיל
 כי הוא המלך אחשורוש ומהו הכתיבה
 והחתימה ואמר ושלוח ספרי ביד חרצים
 בסוסים ירכבי הרכש האחשתרנים
 בני הרמכים כבר נודע אמרם אחשתרנים
 בני הרמכים מי ידעלמאי ניהו וזהו אמת
 כי הוא פעולת כח המרמה שמרמה גמל
 פורח באויר וכמו שהמשילו ז"ל בדבריהם
 שאמרין שהנחש היה כגמל לדמות צורת
 בדמות כאלו זכין קראו כאן אחשתרנים
 וזהו אמרו ושלוח ספרים מלשון ספרות
 ביד חרצים שהם החושבים ושאר כחור
 שרצים למשוטטים חנה זחנה לבקש
 מוחשיהם ביד רוכבי הרכש המה הולכים
 אחר רוע מווגיהם ושמם תכלית רוב
 עשרם ורכושם וחם נקראים רוכבי הרכש
 האחשתרנים בני הרמכים הם החולכים
 אחר דמיונם הכוב וכתב להם להחיות
 עתיד לעמוד על נפשם ומה נחמד אמרו
 על נפשם ולא על גופם כי כתב להם שכל
 אחד יתבונן אחריתו ויראה אחרית נפשו
 שלא תאבד ושתהא צרורה בצרור החיים
 ולא ילך אחר עצות חסן הרע רק יעמוד על
 נפשו מנגדו ולחרוג ולאבד את כל וגו' ר"ל
 כל העומדים עליהם להחטיא והם הצרים
 אות כי אין להם צד ואויב כיצחרע וחרוצת
 להחטיא את האדם ואמר ושללם לבת ר"ל
 שיבואו את עשרם ולא ימשכו אחריו יותר
 מדאי ביום אחד בכל מדינות המלך וגו'
 ר"ל כי ביום אחד יכול לשוב ולקנו עולמו
 בשקרה אחרת כמו שאמרו שמא חרתה
 תשובה בלבו ואמר שתיוון הווא יום
 שקבע חסן בשלשה עשר וגו' וכבר ביארנו
 מה נשתנה יום זה משאר ימים ומה חיים
 מיומים שקבעו חסן זולתן כתב להם
 מרדכי שיעמדו ויתבוננו ביום זה ושלל
 ישמעו אל עצת חסן במה שהסית ביום
 זה ואפשר שכונן מרדכי בקבוע יום זה
 למח

זלא רדפו אחר בני יעקב כי אלהים עשה
 שיראו מלפניהם ושנקחו ויתחידים נגד
 שונאיהם באולי יתחילו שונאיהם בהם
 שילחזגנדם ובזה יסולק ספק יות' עצום
 וזה כי מרדכי ואסתר לא בקשו מלפני
 המלך רק לבטל רעת חסן דאם כן לא צות
 להם אלא לבטל רעת חסן ולמה לא כתב
 שהיהודים ישלמו בשונאיהם כי זה לא צותו
 המלך רק שיכתוב ששונאיהם לא ישלמו
 בהם אכל לפי מה שכתבתי הכל מכואר
 כי לא היה יכול לבטל רעת חסן לא בענין
 זו כי לא כתב שהיהודים יתחילו מלחמה
 בשונאיהם רק שיעמדו על נפש' אם יתחילו
 שונאיהם בהם כדברי חסן והוא מכואר
 לכל משכיל אמנם לענין הנמשל הוא
 מכואר יותר כי באמת אין להשיב עומת
 הראשונים שעשה בניקוחו כי הוא מעוות
 אשר אין יוכל לתקן רק שצריך בזקנותו
 להשיב דרכו ולקרא בשם האל עולם
 יקדש שמו בכל מקום שחללו בראשונה
 סופרי המלך כבר
 כתבתי למעלה אצל
 אגרות חסן מה הם חסופרים ואמר שכתב
 בחודש סיון הוא חודש מתן תורה כי על
 ידם יוכל לתקן מה שעוות ואמר שכתב
 חסופרים בשלשה ועשרים בו שהם ס"ח
 ימי אחר כהביו של חסן שנכתבו י"ב בניסן
 לתורות שכל אחד ימשך אחר כח הרברי
 שס"ח ביום כי כח תימים שהם ס"ח
 בנימטריא חיים לומר שמי שמושך אחר
 כח זה זוכה לאור באור החיים לא באופן
 אחר וכתב ספרים אל כל היהודים כבר
 כתבתי למעלה כי לא נמצאו או השלמיות
 אלא ביהודים ולכן אמר שכתב חסופרים
 אל היהודים ואמר אל האחדרפנים
 והפחות והשרים והמדינות אשר מחורו
 ועד כוש כבר ביארתי לעיל מהו השרים
 והפחות והמדינות אשר מחורו ועד כוש
 ואין צריך לחזור ולבאר כאן שנית

למח שנודע שבו היו כלים ז' ימים אכלתו
של משה רבינו ע"ה שמת בו באדר ולוח
דמו מרדכי שכל אחד יתכונן ביום ההוא
והיה יתן אל לבו כמו שאמר שלם המלך
ע"ה טוב ללכת וגו' ונקט יום חו' של אבולו
לרמוז על פסיקת האבילות לחורוריה על
דבר נאות וזה כי ידוע שאין מתאבלין על
חמת שנאמר ונפטר שאלמלא כן לא היה
פוסקין אבילות לוי'מים אלא חמת הולך
למנוחתו כמו שנאמר לא תשימו קרח
וגו' בניס אתם וגו' ועיקר האבילות אינו
אלא הטוב הנקדר מן החיים כמות חמה
ולכן אין מתאבלים רק ז' ימים לחורוריה על
ז' פעמים עשר שנים שהם ימוריה האדם
הקצובים שנאמר ימי שנותינו בהם שבעים
שנה כמו שבאר והאריך בזה חכם בעל
העקידה פרשת שמני ולכן כרז מרדכי
לחיות לכל אחד לראיית השאררה נפשו
ממה שפסקו ימי אבולתו של משה הגדול
מכל גולד ורבן של נביאים ביום י'נ בחודש
אדר ומעתה כל אחד יעמוד על נפשו
לעשות הטוב והישר
כתב וגו' לומר שכל
אחד ממנו ילמד וכן
יעשו לקרוא כלם בשם ה' יהעלה לחנקם
מאויבתם שהוא היצר הרע הנקרא שונא
כמו שכחתי לעיל והוא אויבו של אדם
יצאורחיה ומכותלים
וגו' ר' ל' שנעשה דברי
מרדכי ויצאו מן הכחאל הפועל ונדרה
חרצי דוכפי הרכש והאחשתרני הנזכרים
למעלה ממקומן ונעשו מבוחלים ורחופים
בעצת מרדכי כי באם כשקם מרדכי כולן
נפלו לפניו ואמר
יצא מלפני המלך וגו'
כבר נודע מאמ הנביא
ע"ה גאל ירחלל עשר בעשרו וגבור
בגבורתו חכם בחכמתו כי אם בוא יתחלל
הסתחלל וגו' וכבר כיאר המורה חלק ג'
שחא

פתשג

הרצים

ומרדכי

שה' העיר שושן ומעכשיו אין לה להתיירא
שיחורר לתותו ובוהו כמו שבארנו לעיל
שמפניו הית' בתחילה העיר שושן נבוכה
ולכן אמר שכל היהודים הנמצאים אחר
מרדכי יש להם

אורה

ושמחה ושושן ויקר
נגד ד' שלמין או שזכר
נקט ד' מיני שמחה המשיך הדבר ואמ' שכל
מקו' שניתן חת והוא חדת התוריי שמחה
וששון ליהודים משתח ויום טוב: וזה כי
באמ' כי כל חולך אחר עצת התוריי שתוא
חדת הניתן בשושן עושה משתח ושמחה
כי כל אוכל בנעימות ומסתפק בחכרתי
ומשתח בחלקו ונהנה בנחת ובנשתח
ובמשתח באלהיו שימריפו להם חוקו ומסיר
דאגתו מלבו כמו שאמרנו ו' כל מי שיש
לו לאכל היום ואומר מה נאכל למחר הרי
זה מקטני אמנה וכל זה מניע לאד' על ידי
התורה שהוא חדת נתן בשושן ובוהו יש
לו משתח ושמחה ויום טוב תמיד כמו
ששכחו קהלת ואין טוב לאדם כי אם
לאכול ולשתות וגו' ואמר וריים מעמי
הארץ מתייחדים וגו' ר'ל שהצדיק קורא
בשם אלהיו כמו שעשה אברהם שחיה
סגור כמו שנאמר והרכוש אשר עשה
בחרין ואומר כי נפל פחד היהודים עליהם
ר'ל שמתפחדים ממה שמפחדים היהודים
והוא כי יראת שמים עליהם ואמר כי
חקטרוג שקטרג חמן ממנו שהוא יום יג'
כחרש שנים עשר הוא חרש אור ורצון
לחטא האדם עמו הוא נעשה סניגור כי
מרדכי קעקו להרבותו בו וללמוד ממנו
להפך עצת חמן וורש אשתו ואוהביו כמו
שכתבתי לעיל וזה חרמו כאן באמרו
ביום אשר שברו אויבי היהודים וגו' וכל זה
מבאר ונקתלו היהודים בעריהם וגו'
וכל שרי המדינות וגו' כל זה מבאר ממה
שכתבנו למעלה מה הם חשרים והיהודים
הם השלמיות שבארם הנמצאים לרוב

ביתודים כמו שבארנו גם כן למעלה
ואמר כי נפל פחד מרדכי חידוע להם
עליהם כי גדול מרדכי בבית המלך גם זה
מבאר ממה שכתבנו למעלה מהו מרדכי
ובית המלך ושמעו חולך בכל המדינות
מרדכי חולך וגדול וזהו אמר
כי כל זמן שהאדם חולך וזמן
ונפתחו כוחותיו חנופניו מרדכי שהוא
השכל חולך וגדל כמו שאמרנו ו' סוף
מסכת קינן שתלמיד חכמים כל זמן
שמוקנים ניהוסף בהן חכמה ויכו היהודים
בכל אויביהם הם חסן וורש ובניהם ואמר
מכת חרב וחרג וגו' כבר כתבתי לך אמרם
שחרג הנקיבה וסרס הזכר ולוח
אמר כאן מכת חרב וחרג לנקיבה שהיא
החומר לכל ישלו עוד חומרם עליהם
ואבדן בזכר שהו חסרם ויעשו בשונאיהן
שחוא חיצר הרע ושאר כוחותיו כרצונם
לכבשו ברצון מרדכי ואמר

ובשושן

חבירה הרגו היהודי
ואבד חמש מאו איש
כבר ידעת מהו שושן חבירה שהוא כלל
העולם שהוא מחלף ת'ק ואמרו שאבדו
חמש מאות אלו ר'ל שאינו תאב לער
וקנתו לשום דבר שבקולם ואף כל מי
שהוא במדינת מרדכי מסתפק
בשלו חפץ ממה שנאמר אוהב כסף לא
ישבע כסף שמתאוה לבלוע כל העולם
כולו וכבר ידעת שצריך לכתוב איש בריש
דפא ועשר' כסוף דמא להורות כי כוננתו
שהאיש אינו מחובר לחמש מאות רק מה
שלמט' ממנו דתינו עשרת בני חסן שהם
איש אחד בכללו ולכן צריך למקרינהו
בנשימה אחת כי יצא נשמתו באח' כי כולן
הן כתובים אחת ומבאר מתרגום המגילה
שעור חרבה בניסיון חיו לחסן ולא נחלו רק
אלו להורות על כוננתו כי לא חמה עשר
כחות של יצר הרע הנקרא חסן ומה נאות
לזו דברי רש"ל שכתב שא' כתבו שמה
מחיר יין ו א 6 ל ע

על בית המקדש והוא אמת אלו הכוחות
משיטנים האדם וכשקדש עצמו נקרא
בית המקדש כי גוף האדם הוא בית כמבואר
לעיל והכחות הממונים חנה המה החושים
הירועים שהם הראות והשמע והריח
והטעם והמשיש והכחות שבכח חזק שהם
חמחיק והמושי והמעכל והרוחות
והמוליד בדומה ולזה הוצרכו ישראל
מחצית השקל שהוא גרה להנצל מהמן
שהוא מחצית השקל שהאדם בכללו הוא
השקל השלם והמן הוא מחציתו והוא גרה
והוא יבני הנזכרים ואמר בכאן כי
לעת זקנת האדם נהבטל המן ובניו כמו
שאמר שלמ' זכור את בורא בימי בחורתיך
עד שלא יבאו ימי חרעת וגו' כיום שיועז
שומרי הבית והתעויות אנשי החיל וגו' ו'
בני המן אלו המה אנשי הבית
פרשנדתא הוא כח המעכל
מלשון פרש חניכ
וידוע שכל המעכל וז' דרכו לעכל הכל
ולעשותו וכל הפרש דלפון אמרינן פרק
קמא דבכורות דלפניו פרים ורבים ופרש
הערך שהוא דג והוא האדם שבים והוא
נגד חוש השמע למה שנודע מה שכתב
החכם בספר שערי שמים כי הדגים יש
להם חוש השמע והמופת צידת דולפני
כי כשיצודו אותם הדגים יכו על המים
במקלות ועושי רעש גדול במים ובקול
הרעש הוזה יתבטלו וישרממו ונראו
כמתעלפים אספתא הוא חמחיק מלשון
אסיפה שמאסף ומחזיק הכל פורתא הוא
מוליד כדומה מלשון פרה ורבה אדילא
הוא חוש הריח מלשון אדלא יומא אדלא
קצירה שהוא לשון אדלית כהדידילנא
בהדך שפ' הערך בערך דליו שהוא לשון
שאיבה שר' אס תשאב עמי מי הנזכר
אשאב עמי והוא חוש הריח ששואב אין
הרוח והריח שנאמר באית נפשו שאכר
רוח ארדת' הוא הטעם מלשון הא דאמר

פרק ג' שאכלו ובסוף ערבי פסח אורחיה
וגזוליא לאבא והם מאכלים טובים
פרמשתא הוא המשוש מלשון פרמשתא
אמת והוא אבר חוש המשוש אשר אמר
עליו ארסטו כי חוש המשוש חרף הוא לנו
אריסי הוא הראות המכיל ארס בעין הרע
שלו אריזי הוא הרוחת למותר ולמוליד
לאיברים התחתונים ומשם לחנין ויותא
הוא המושך מלשון שלל וביוזר כי חלו
ובית הם מתחלפים מלשון ביוזר כי בכח
מחלק שלל לכל אבר תראוי לו ומשכן אין
בירוע לבקיאים בכחות הנפש ואל יקשת
על' סדרם כסדרו כי סדר' לסדר שנחרג
כי ידוע שכל המעכל והשמע נפסדים
בזקנים קודם שאר הכוחות האחרים וכן
הוא הדין באחרים ואפשר שספרן למי
גדלת לפי פשוטו של משל כי כבר כתבתי
כמה פעמים כי אלו ואלו הנמשל והמשל
הם אמת ואמר שכל אלה בני המן הם
לחיותם נתלים בחומר ובהפסד ובהחלש
החומר יפסדו ויחלשו כוחות אלו וקראו
המן בן המדנת צורר היהודים מטעם
שכתבתי למעלה ואמר בבית לא שלהו
את ידם כי באמת זקן שכל בימ' כל אוכל
התעב נפשו וימאס בחייו כמו שנאמר מים
אשר אין בהן חפץ כל שימאס כממנו
כי למי יעמול תחת השמש לאסוף ולכנס
עוד ממון ואמר כי בזמן ההוא באו מספר
החרוגי הנזכרי לעיל אשר בשושן הבירה
שהוא כלל העולם לפני המלך בהרש
כוחותיו ואפיסר אנשי הנזכרים לעיל
ומעתה מבקש תחבולות וצדדים להמלט
על נפשו באולי ישאר בקרב האר' ומבקש
לעזר במאכלים ומוזנות טובות ובראים
מסעדים הלב ואמר לאסתר המלכה כי
מאחר שבשושן הבירה הרגו היהודים את
החמש מאות וגם עשרת בני המן הירוע
למעלה כי מרגיש שכל חניני לימי חריתה
ואפיסר והנפסד חומר נבשאר חמדינו מת

קסו: ר' ל' שלא זכר בימי עלייתו ועמידתו
שהם' המדינו' כמו שזכרתי בריש המגילה
לדגניח כחו לער' וקנרוו כמו שאמר
רבי אבהו מה מניח לעת זקנתי' ור' חנינא
אמר חסין ושמן שסכנתי אמי בלדתי חמה
העם: דוני' לעת זקנתי ולכן אמר לאסתר
מאחר שבשאר מדינות מה עשו לחעו' בות
עכשיו ומעכשיו אין תחבולה לחעו' כי אם
על ידי אסתר הנש' בכל שאלתה ובקשתה
לאכול ולשתות דברים הכריזים והטובים
באולי הוכל עמוד' ואמר

ותאמר

היא עיקרית בעצות אלו מאחר שהחוששים
שמהם קניית המושכלת וקניית המופתים
חלויים בה וכן אמר כאן כי אסתר אומרת
כי שמעתי באזנוראחתי בעיניה שאי אפשר
בתחבולות להשאיר האדם בחיותו כי אין
להחזיר ק' מוונות מה שנתך מגופו לחיות
מספיק להעמיד חלחורו השרשי המבעי
על עמוד' לפי שכבר הוא קניין התמורה
ההוא מלקיחת המסעדים כמי שישפ' מעט
מים בכוס של יין שעם שהיין גובר על זור
המעט מן המים ומשכו אל יין מ' מ' כבר
יחסר מעט מן כח היין עד שבהמסיד זור
פעמים רבות יהפך היין כולו אל מים' לכן
פנינו אל יום חלחור השרשי ממיר כחו עד
שיהפך כולו לאיש נכרי ויחייב או המות'
וישמי שכתב שאל זה כיון תחכס' באמרו
כל עמל אדם לפיתו וחנפשו לא תמלא'
ולכן אמרה אסתר שבדרך זו אי אפשר
להשאיר באיש' מעתה אש' על המלך' וב
יעש' גם סחר ר' ל' יעשה יום ויום שהיהודי'
ישלמו בשונאיהם וכבר ידוע מדברי מה
הם היהודים והשונאי' ואת עשרת בני המן
יתלו על העץ' התורה והמצוה שהם על
ידי מלך יוסיפו כמו שנאמר אורך ימים
בימנה ונאמר וקור' ה' יחליפו כח יעלו אכר
בנשרים ועל ידי זה אם יזכה ויכלל לחיור

ויקהלו

קיים גצחי' חי כמו שאירע לאהו ז' ולשאר
חסידיו עליון שעל ידי שתלוי בני המן וחמן
וזרשו שלטו בשונאיהם וכו' שלא מעט
מעט מיתח' וכן עשה המלך וחנתן דרתי
האלהי שהוא התורה כשושן ובזו בני המן
נתלו על העץ' ואמר
היהודים וגו' אחר
שמספר מאורעים
ותולדות האדם מגיד שאם יזכר האדם
להמשיך בדרך הנזכר לחמית המן ובניו
כמו שמבואר יוכל להגיעו ק' זו להכלית
המבוקש למין האדם אפילו בעוד בחיים
חיותם לחשיג ולחשכיל בכללי הנמצאות
עד שרוח ה' יחל לפעמו וישרר עליו רוח
הקדש אז הנבואה והוא תכלית שיוכל
להגיעו אליו האדם וחל צריך להיו' קודם
כל המסופ' ממיתת המן ובניו וכל המאורע
כמו שאמר ז' ל' אין הנבואה שורה אלא
על חכם גבור ועשיר' והוא כולל כל מיני
השלמיות שבאדם אשר אי אפשר להגיע
אלא עד אחר כל המעשים הנזכרים לעיל
כמה שעבר' כמו שבאר חרב המור' בפרקי
הנבוא' חלק ב' פרק לב' ולוח אמ' שנקחלו
כל היהודים מלשון קהל' על שקהל
החכמה אמר שנקחלו כיום' ל' לחדש אדר
כבר ביארתי לך שיתוף שם אדר שהוא
אדר ותוד התורה ויום ארבע עשר הוא
מניין ל' והוא רומז על הנבואה כנאמ' ותחי
יד האליונו' ואמר שהיהודים שבשושן
עשו זו כי כמו שהעולם בכללו נקר' שושן
הבירה הגדולה כן ארץ ישראל נקראת
שושן סתם כי היא יפה נוף משוב כל
הארץ' ולכן אמר שהיהודים שבשושן וכו'
לנבואה אבל לא בשאר ארצות' כי אין
הנבואה שורה בחוצה לארץ' ואמ' שחרגו
שלש מאות איש לחירות על מעלתם כי
הרגו בלעם בן בעור ששקול נגד מאור
איש' כי שלש מושך עצמו ואחר עמו כאל
נכתב שלש ושלש מאות והוא בנימטריא
מחיר יין ו ב ב 6 בלעם

בלעם חל'ולם ובנב'ואה: וקראו נביא אף
 על פי שלא היה רק קוסם מטעם שכרוב
 חרב המורה חלק בפרק לב' כי כל מגיד
 בעולם הן מצד הקוסם או מצד המשער
 או מצד מחשבה נקרא נביא: ולזה נקראו
 נביאי שקר: נביאי הבעל ולזה טיפ' במקרא
 זו כי היהודים בחיותם במעלהם שהקטן
 שבחם גדול ממעלת בלעם עד שהרגוהו
 ואל תשיב על דברי מאמריהם זל' ולא קם
 נביא בישראל כמשה עוד: בישראל לא
 קם אבל באומות קם ומנו בלעם: כי ידוע
 למבינים שאין כוונת זה המאמר מה שיוכן
 ממנו לפי פשוטו: כי כבר ביארו שהנביא
 צריך להיות בתכלית השלמות: וכחב
 חרב המורה פרק לב' חלק ב' שאי אפשר
 שינבא לא השלם בתכלית השלמות אכל
 הפתוי: מעמי הארץ אי אפשר אלא בהנבא
 חמור או צפרדע עכ'ל: כ'ש בלעם שהיה
 בתכלית חמיתות עד שדרשו עליו שבא
 על אתונו שנאמר החסכן חסכנתי ורוצה
 לומ' סוכנתי: וגם לא היה עשיר ר'ל משמח
 בחלקו שה' להוט אחר הממון כמו שדרשו
 ממה שאמר אסיתן לי בלק מלא ביתו וגו'
 ואם כן איך ראוי להאמין שהיה נביא כמשה
 רבן של נביאים ואף שאר נביאים הקטן
 שבכלל לא שוח: אך מה שזל' האמרת
 כמאמר זו הוא מה שאומר לך ותחילה יש
 להעיר אמרו ולא קם נביא כמשה ולא
 אמ' ולא היה נביא כמשה לכן נר' שהקיסה
 היתה כמשה ובלעם שוה אבל לא היתה
 הנבואה במדרגתן שוה אך הקיסה היתה
 שוה בכחינת מה לזה מצד שפלות ולמשה
 מצד רום מעלתו: כי משה ע'ה אף שהיה
 השלם אשר יוכל להיות כמין האנושי מ'מ
 השיג יותר ממה שראוי לו כי יש השגור
 שכליות נמנעו: להשיג האדם אפילו היתה
 השלם שבמין כמו שנאמר לא יראני האדם
 וחי' ומשה ע'ה אף כי לא השיג ראוי הפנ'
 מכל מקום השיג ראיות תאחור וכוה השיג

גם כן יותר ממה שראוי לחק המין האנושי
 להשיג אלא שהשי' בחסדו הראה למשר
 קשר של תפילין מצד החן כמו שנאמר כי
 מצאח הן בעיני וכבר ביארו זל' שמש ע'ה
 זל' השיג יותר מהראוי לו כמו שדרשו זל'
 רד כי שחת עמך רד מגדולתך כלום נהתי
 לך גדולת אלא בשביל ישראל כו': וכן
 בלע' מצד רוב פחיתתו אף המדרג' השפלה
 שהיתה לו היתה יותר ממה שהיה ראוי לו
 לפי רוב פחיתתו ולא היתה רק לבכור יש'
 שידבר טוב על ישראל כמו משה שרוב
 מעלתו היה לכבוד ישראל וכוה קם כמשה
 מצד שכל אחד היה לו יותר ממה שראוי
 לו אבל שאר נביאי ישראל כלם קדושים
 היו וכל אחד מצד רוב קדושתו היה ראוי
 לנבואתו כפי מדרגתו ובאמ' שוה הפירוש
 נראה יותר מכל מה שנאמר במאמר חוה
 שאמרו זל' אבל באומות קם ומנו בלעם:
 ולזה אמרו כאן שהרגו שלש מאות אנש'
 ואמר ובכיות לא שלחו את ידם להותות
 לחומים אחר הממון כמדרג' בלעם צארו
 וראה שלא רצה אלישע ע'ה להנו' מנעמן
 שר צבא ארם ושמואל לא יצא להנו' כלל
 משל אחרים ואמר

ושאר

היהודים אשר במדינות
 המלך ר'ל אמנם שאר
 היהודים אשר בחוצה לארץ אי אפשר להם
 להשיג הנבוא' שנרמז ביום ד' ו' התחמק על
 נבואת דור המדבר כי כבר אמרו פר' קמא
 דמגילת עד שלא חוכשרו ארץ ישראל
 חוכשרו כל ארצו כו' מכל מקום בדרכי
 עיון החכמה נקחלים על נפשם ונוח
 מאויביתם לחרוג בשונאיהם שהם חמץ
 ואוחביו כדר' שאמר זל' אם פגע בך מנוול
 זו משכיתו לבית המדרש וזהו חמשה
 ושבעים אלף: חמשה הם החומשי תורה
 ושבעים הם ע'נים לתורה: ואלף חוה
 מלשון למידה כמו שנאמר ואלף חכמה
 ובכיות שהיא לחומה אחר הממון כולל
 גזתים

ר' ל' שאו ב' חשונות הנמנעות בימי חפרים
 חם גורל האדם בעולמו ואמר שחיהודים
 חפרים עושים יום ל' המשיל האדם בלתי
 שלם בשלמותו לעיר חפרים אשר אין לו
 חומה כמו שהמשיל שלמה באמרו עיר
 פרוצה אין חומה איש אין מעצור לרוחו
 ומה מאד מבואר באמרן היהודים חפרים
 שקרא ליהודי עצמו פרוי ולא אמר שהיה
 בעיר פרוי ואמר שחם עושים יום ל' לחירות
 שמחאיש הבלתי שלם בתכלית השלמות
 היום יום ל' הוא היו טוב והמשיל והשפחה
 המוזכר אמנם העיר המוקפת חומה והיה
 האיש השלם בתכלית השלמות עושה
 ביומ' ומה מאד נפלא שתלו חיקף חומה
 כימור יהושע שכבש ארץ ישראל שהוא
 שושן הנזכר ואמר שמחה ומשתה ויום
 טוב ומשלוח מנורא איש לרעהו דרשינו
 גמילות חסדים הנזכר בין לעני בין לעשיר
 כמשלוח מנות ומחנות לאביזנים שהוא
 מעשה הצדקה שעלית חיו יחיה לעתיד
 ונרא' שו' כוונתו באמר חייב אדם לבסומי
 בפורי עד שלא ידע בין ארור המן לברוך
 מרדכי כדוגמת הנמשל בסעודת פורים
 שהוא סעודת לוויה שאו יתבטל המן מן
 הארץ שהוא היצר הרע ואו לא ידעו בין
 המן למרדכי כי לא ידעו מהו המן כלל
 ועוד נ' ל' כדר' שבארנו שר' ל' שחיי' לבסומי
 עד שלא ידע ב' ארור המן כו' אבל משידע
 אסור להשתכר ור' ל' שישת' דווקא בילדות
 בעוד שלא ידע בין המן למרדכי אבל
 בשיוקץ וישיג מהות המן ומרדכי שנתוסף
 בו מרדכי שהוא השכל אל ישחה עוד כמו
 שאמר אליתו לרב סלא אל תשתור ואל
 תחטא ועוד נר' ל' כדרך הפשט כי מאחר
 שמצות פורים לשחות ולשמוח וא' שלא
 ישתה על כן ישרה הרבה מאד שיניע
 לשכרותו של לוט שאו פטו' אף אם יחטא
 ויעבור על איזה עבירות כי באנוס הוא
 אבל אם לא ישתה כל כך תרבו' ויעבור
 עבירות

נותרים שלא ישלחו בו ידיה' כי ידוע שאין
 לך דבר שמטירי' האדם כאסיפת ממו'
 וא' ביום ל' דע כי כבר ביאר הרב המורה
 חלק א' פרק ס' כי לשון חנחה נאמר על
 פסיקת דבר וטוח נאמר וינח ביום השביעי
 ר' ל' פסק מלפעול וכן נאמ' כאן כי היהודים
 בח' ל' אין לחם השגרה רק בעיון הלכות
 מיום ל' שבאדר כמו שרמזתי לעיל למר
 קבעות מרדכי והמן יותר משאר ימי
 אמנם נחו ביום ל' ר' ל' פסקה חשגה' אצל
 הנבואה הנרמז' באדר ועשה אותו יום
 משתה ושמחה ר' ל' עשה אותה השגרה
 נמנעת בחק האדם עד יום משתה ושמחה
 המקוה לעתיד ודוא יום סעודת לויתן
 ובר יוכני' ויוי' המסומ' בעניניו ש' אותו
 משתה ושמחה יתוסף תהשגה לאר' וישיג
 מה שלא השיג בע' והוא כוונתו אותה
 סעודה כי חם מאכלים ומשקים מוככים
 השכל' ומעזרים להשגה כעץ הדעת
 ותרבה דברים טבעי' למחזרים השכל כמו
 שמבאר הרמ' בן וחבתי' ור' והאריך בזה
 חרש' בא' בפ' הגדות פ' המוכר את הספינה
 אמנם היהודים בשושן נקהלו בחכמת
 להשיג המושכל' מצד העיון הלכות מיום
 ל' באדר גם ביום ל' באדר השגה' מחפשט'
 רק נחו ביו' ל' ר' ל' שהשגה' פסק מלהשיג
 מחות הש' הקרא' ח' כמו שנא' לא יראני
 האדם וחי' שהוא בנימטריא חמש עשרה
 ועל כן עושים יום ט' משתה ושמחה כי חם
 חשבו שהשגה זו הנמנעת מאתם היא
 חכונת הנזכרת ואמר

על

כן היהודים חפרים וגו' דע
 כי כל מצות המעשיות חם
 לזכור לדבר עיוני' כפסח לזכר ליציאת
 מצרים ושבועות למתן תורה וסוכות לבי
 בסוכו חושבתי וגו' כן הוקבעו ימי חפזים
 אלול להיות לזכור בין עניניו לכל המוזכר
 מכל חספור דלעיל' ונקראו ימי חפזי' על
 שם חפזו כמו שנאמר חמנת חלקי וגורלי

והיבנות להגביר מרדכי על חמץ חידוקים:
ימי הפורים לא יעברו מתוך חידודים וגו'
כבר אמרו אף אם כל המועדים יהיו בטלים
ימי הפורים לא יהיו בטלים. והוא גם כן
מבואר על פי מה שכתבנו כי מאחר שימי
הפורים מורים על העתידות ומעורר על
סעודת לוויתן ואם כן אף ששאר מועדים
לעתיד לבא בטלים כי אין אנו צריכי עוד
זכר ליציאת מצרים כמו שנאמר כי לא
יאמר חי' אשר העלה מארץ מצרים וגו'
מכל מקום ימי הפורים לא יהיו בטלים כי
בשמחה בעצמ' שתהיה לעתיד שכל אחד
ישיג מה שנפסק ממנו בחייו כמו שבארנו
לעיל שעל זאת חוקקו ימי הפורים אם כן
השמחה בעצמ' תהיה במקום ימי הפורים
האלה שאינן אלא רמז על אות' הסעודה:

ותכתוב

אסתר המלכה ברה
אביחיל וגו' מרדכי
ואסתר הנאמר' במקרא זה הם לפי פשוטן
ובא לחיד לנו מי חבר זו המגילה. ואמר
שמרדכי ואסתר עשו בירח חקד' שעליהם
ולכן אמר את אגרת הזאת חשניה רוצה
לומר שכתבו מאורעותיהם. ומה שקרא
לה בזמן אחשוורוש להיות פורים שני' ר"ל
להורות על עניני שני ותוא הדבר שבארנו
כי שני פנים למגילה זו וראוי לקראת ימי
הפורים שניה:

ותשלח

ספרי וגו' ר"ל שכתבה
מגילה זו. ולזה לאדם
לזכרון אף בילדותו ובימי עמידתו שהם
חשבעה ועשרים ומאה מדינ' כמו שבארנו
ריש מגילה זו וכל אחד ירא' ארץ חגולד
לבסוף ימי' וכתב דברי שלום ואמת.
ודרשו ר"ל מגילה צריכ' שרטוט כמו תורה
נאמר כאן דברי שלום ואמת ונאמר חתם
אמת קנתו' הגידה לנו שאמת הנאמר
כאן הוא רמז על התורה ור"ל שמרדכי
ואסתר כתבו דברי מגילה זו לחקיר אוזן
אנשים שיחזיק כל אחת בתורה ובמצור

שחם

עבירות חייב כאלו לא שתח כלל באמרם
שכ' שהרג נהרג אם לא שהגיע לשכרותו
של לומ' ולזה ישחח חרבה עד שלא ידע
בין עונש לשכר המגיע לצדיק ולרשע כמו
שאירע לחמץ ומרדכי ומעתה אינו מו' כלל
ואז אף אם יחטא לא יעניש ומשום זו מית'
בנמ' עובדא דרבא ורבי ירא עבדי סעודת
פורים כהדי חדדיקס רבא ושחמ' לזירא
כו' וכו' גילו טעם שחייב להשתכר כל כך
כדי שלא יעניש על מעשים כאלו ותוא
מבואר:

ויכתוב

מרדכי את הדברים
האלה עד קיימו וקבלו
היחודים ר"ל שמרדכי ואסתר קבעו ימי
הפורים האלה לרושם ולזכרון בין עינינו
ועל מר' חוקקנו בכל המפורש לעיל ואין
בין פשוטו של למשל לעני' הנמשל חלוק
במקראות אלו אלא כולן באו להגיד על
מה ועל מה חוקקנו ימי הפורים. ואמר
קיימו וקבלו היחודים עליהם
וגו' כ' כתבתי בהקדמה

אמרם פרק רבי עקיבא קיימו מה שכבר
קבלו כי באמרם כל מגילה זו לפי מר'
שכתבו אינה אלא לחקיר אוזן אנשים
לקיים מה שקבלו עליהם דתינו התורה
והמצות ולכן אמר כאן כי כל אשר בשם
יהודי' יכונה וכל הנלווה עליהן צרי' לקיים
מגילה זו כי לולי זה אינו יהודי וכל הנלווה
עליהן חייב לקיימו כמו שנאמר משפט
אחד יהיה לכם ולגר הגר בתוכם. ואמר

והימים

האלה נזכרי' ונעשים
בכל דור ודור משפת'
ומשפחה ותוא מבוא' כי כל דור ודור חייב
לראות את עצמו כאלו נעשה לו הנס כי
כל אחד ואחד יארע לו שנא' חמץ ומרדכי
ומעשה אחשוורוש ושת' ואסתר וכל המסופר
עד הנח ומח נאות לזו אמרם אף הנשים
חייבות במקרא מגילה שאף הן חיו באותו
הנס ותוא אמר' כי אף האשה חייב' במצות

שחם שלום אמת וכל אחד יראה שיגיע
למדרגת זו בזקנותו שעליה חוקקו ימי
הפורים כמו שבארתי לעיל ואמר שקבלו
על נפשם ולא אמר על גופן כי כל דברי
מגילה זו הם קיום חנפשי לא קיום חגוף כי
זה אי אפשר להיות העדר כרוך בעקבי כל
נולד ולזה אי אפשר לקיים רק חנפשי ואמר
וישם המלך אחשורוש מס על כל
הארץ ועל איי הים משונה
אחשורוש זה מכל אחשורוש האמורים
בכל המגילה זו ונכתב חסר בלא וזו להורו
שפי' משונה מכל דברי התגדרה שחבי'אנו
לעיל אחשורוש הוא הקב"ה שאחרי וראשית
שלו ואמר שהמלך זה שם מס על הארץ
וחוצה העדר הכרוך על כל יושבי הארץ
ואי הים להיות שכל היה נפטר וכוותר
הארם מן הבחמה אין לולי הטוב המקווח
לו בעולם חבא והוא אמרו וכל מעשרה

כי

עם נשלים • שנה לאל עולם • שפייעני עד סולם
וכול יסיוני וכמי לפרש המגלות כלם:

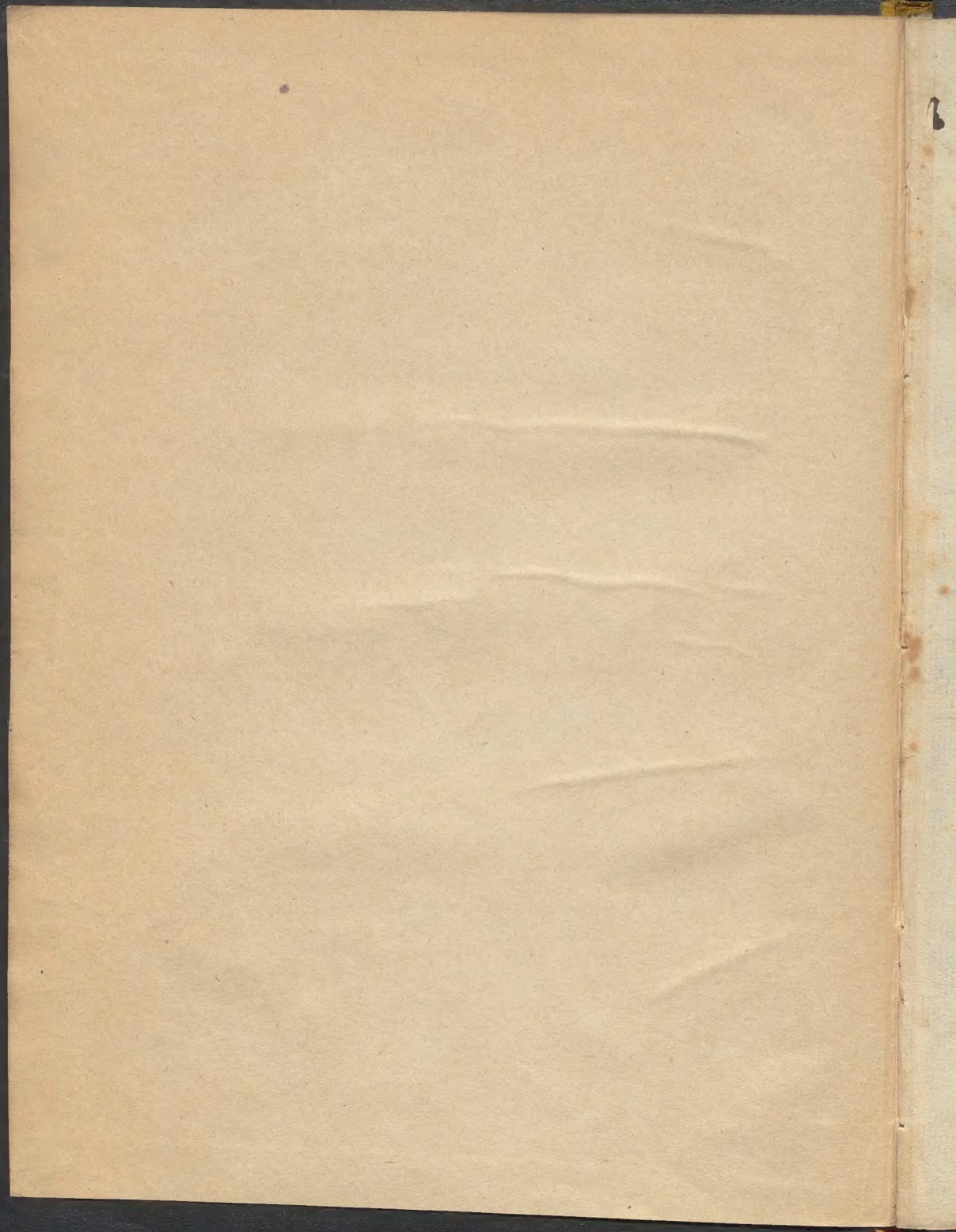
זה שראיתי לפרש כזו המגילה • בעוד כורא תהילה • יתעלה שמו לדור דורים •
ש למתי כיומי פורים למכה • לאכי ישראל ראש • עתה מן מכה • הוא גבור בנכורים •
ה רונה לבחון דכרי • כרך ללמוד טכניות ואלהיות והמקרי • הוא כדור בכדורים:

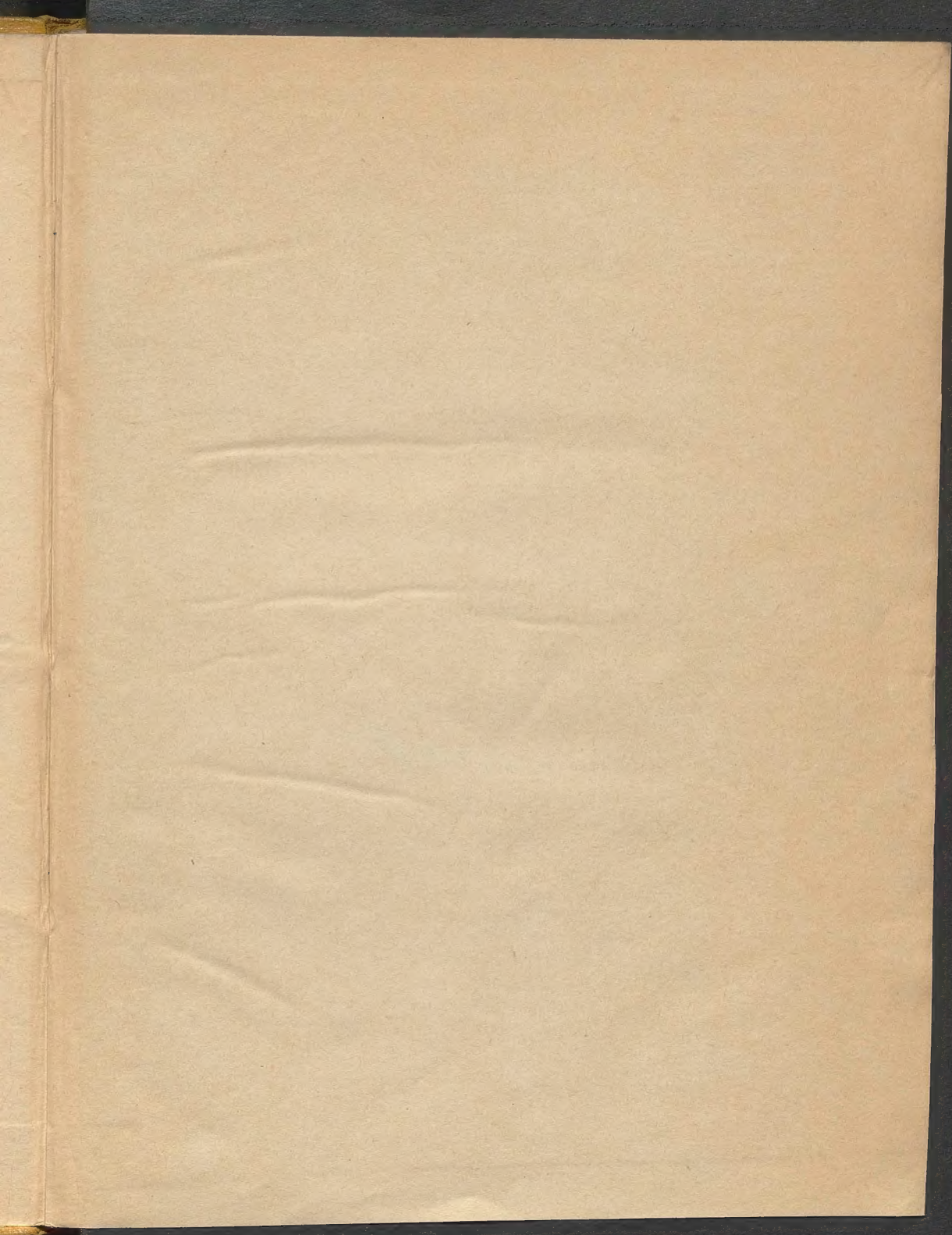
במה כדורא יש מאין • כלמה מלכות מתידיין • סיום עשן • י למדס אדר שיש לפן
פס כעיר קרימונס • וסנס בתכלית סעיון עז סכמוד ויטוריו אליאכנאנו
כד רשס סמדקדקס סמר אליחו • כמוד לסכנוי סמל זלל:

נרפס במצות ויצניצו קונטי ובביתו

Reuerendus I. V. Doc. D. Docius Alberius Vicarius Ep̄alis Crema
nae, & R. P. Fr. Io. D. m̄nicus de Vicentia sacrae Theol. Doct.
Ord. Præd. Vicarius R. P. Inquisitoris in Cuitate Crema
monæ hunc librum ut imprimatur admittimus, & licentiam quod im
primatur conced. In quorum &c. Dat. Cremoræ die 17 Febr.
M. D. L. I. X.

Pe. Galeaz Guacius.

Ex 1456

Ex
1456